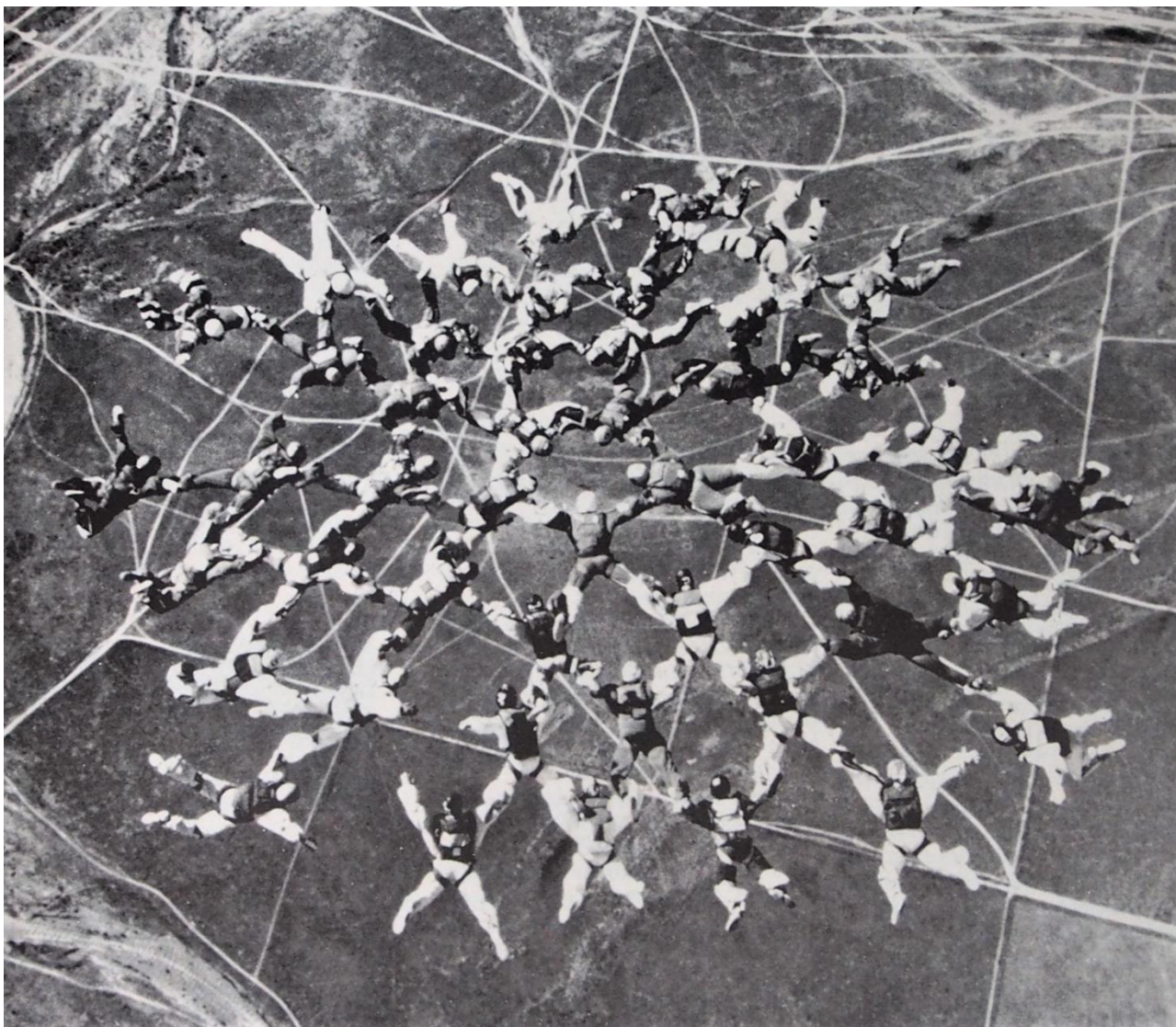

Tapahtumia 1978

50 miehen maailmanennätys, Elsinore, Kalifornia

Vuoden 1978 alkuun mennessä oli tiettävästi suurin puhtaasti suomalaisvoimin aikaansaatu vapaapudotuskuvio 12 henkilön kiila. Se oli tehty vuoden 1977 heinäkuussa Tanskan Vandel-boogiessa. Siitä ei valitettavasti ole löydetty valokuvaa (vielä). Suuressa maailmassa, eritoten Amerikassa, kaikki on suurta, vapaapudotuskuvioitkin. USA:n Elsinoressa, Kaliforniassa tehtiin 8.1.1978 uusi relatiivihyppyjen suurimman muodostelman ME: 50-hengen Penta Wedge (kiila). Hyppy tehtiin 15 000 jalan (n. 4 570 m) korkeudesta kahdesta DC-3:sta.

50 henkilön Penta Wedge, maailmanennätys tammikuussa 1978. Kuva: via Parachutist

Muodostelmaa kuvaamassa oli kuusi kameramiestä, joista kaksi oli mukana kuviossa. Ennätyshypystä tehtiin seitsemän minuutin äänifilmi, joka oli saatavissa 80 USD (n. 330 markkaa) hintaan. Muodostelma täytti FAI:n ennätysäännöt ja hyväksyttiin maailmanennätykseksi.

Meni vielä parikymmentä vuotta ennen kuin nähtiin ensimmäinen suomalaisnimi muodostelmahyppyjen maailmanennätyksen osanottajaluettelossa. Sen jälkeen niitä on ollut tämän lajin mutta myös muiden lajien ennätysluetteloissa useamminkin.

Laskuvarjourheilu 2/1978

Kun lupakirja lähtee...

Ilmailu-lehden tammikuun 1978 numerossa oli yllä olevalla otsikolla varustettu artikkeli, jossa kerrottiin viranomaisen toiminnasta, kun ilmailija on tehnyt vakavan rikkomuksen. Sellaisen vakavin seuraus saattoi viranomaisen näkökulmasta olla ilmailijan lupakirjan peruuttaminen. Lehden päätoimittaja **Jyri Raivion** kirjoittamassa jutussa oli esimerkkinä myös yksi laskuvarjourheiluun liittyvä tapaus:

"...Ryhmältä laskuvarjohyppääjiä vietiin niin ikään kuukauden ajaksi laskuvarjohyppääjän lupakirjat heidän hypättyään vastoin määräyksiä niin, ettei varjo alimmassa sallitussa 600 metrin korkeudessa ollut täysin auki kehittynyt. Hyppääjät eivät myöskään pystyneet esittämään syytä siihen, että hyppyä olisi voitu pitää laskuvarjopäätökseen liittyvänä näytöshyppynä..."

Tapahtuman aikoihin oli näytöshypyillä mahdollista hypätä siten, että alin korkeus saattoi tietyin ehdoin olla alempi, kuin 600 m. Määräyksen kohdassa 1.5. määrättiin näin:

"...Itseaukaisuhyppääjien varjojen tulee olla aukikehittyneinä vähintään 600 m korkeudessa.

Laskuvarjohyppääjän pätevyys omaavalla henkilöllä, jolla on vähintään 100 itselaukaisuhyppyä, on näytöshypyissä alin korkeus 400 m, missä varjon tulee olla auki kehittynyt. Tällöin päävarjon tulee olla varustettuna kahdella apuvarjolla (pilot chute)..."

Hyppääjien antamista selvityksistä ei käynyt ilmi, että kysymyksessä olisi ollut näytöshyppy tai että heillä olisi ollut kaksi apuvarjoa tai joku järjellinen syy matalaan aukaisuun. Niinpä syntiset saivat viranomaisen käsittämättömässä viisaudessa tehdyn harkinnan jälkeen kuukauden verran kakkua, jona aikana heidän laskuvarjohyppääjän lupakirjansa olivat kuivumassa ilmailuhallituksen kuvitteellisella pyykkinarulla. Taisivat olla ensimmäiset hyllytetyt laskuvarjohyppääjän lupakirjat.

Tätä kirjoitettaessa ei löytynyt asiakirjoja tai tietoja, joiden perusteella olisi mahdollista selvittää asian taustoja tarkemmin. Ei esimerkiksi ole tiedossa – Historiahepunken muisti tässä(kin) kohdassa jo päätii – miten asia tuli viranomaisen tietoon. Tekikö joku ilmiannon vai sattui viranomaishenkilö olemaan paikalla matalien aukaisujen aikana. Vastaavia tapauksia oli toki sattunut aikojen kuluessa aina silloin tällöin, mutta ne hoidettiin yleensä kerhon sisäisin toimenpitein, joka oli yleensä tosiasiasa vaikutukseltaan sama: hyppykieltoa kerhon johtokunnan määräämäksi ajaksi. Joskus asia voitiin myös hoitaa nuhtelemalla syntisiä. Jalkapuu ja raipat eivät olleet enää käytössä 1970-luvulla.

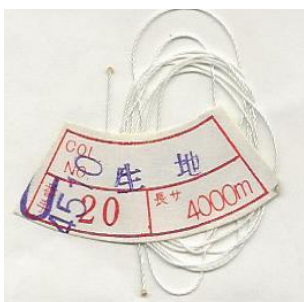
Tämä laukaisukorkeutta ja kahta apuvarjoa koskenut erikoisuus oli voimassa 1.1.1972 – 1.4.1977. Samanlainen kahden apuvarjon viritelmä löytyi jossain vaiheessa myös historiahenkilön PC laskuvarjosta. Runsaan viiden vuoden kuluttua tästä määräyskohdasta kuitenkin luovuttiin vähin äänin.

Ilmailu 1/1978

Ilmailuhallitus, ilmailumääräys 23.6.1971, LT 1/71: Laskuvarjotiedotus No. 1/71: Laskuvarjohyppy

Ilmailuhallitus, ilmailumääräys 7.2.1977: OPS M6-2 Laskuvarjohyppytoimintaa koskevat yleiset varomääräykset

FANOUT OY – mainos laskuvarjoon

Kaksi oululaista laskuvarjohyppääjää haki ja sai tammikuussa 1978 luvan kiinnittää kahdeksan kirjaimen mainostekstin kahden Pioneer Viking patjavarjon (rekisterinumero 1227 ja 1229) tunnelin alapintaan. Tekstin fonttikoko oli 20 x 25 cm. Tunneli oli siinä kohdassa musta, kirjasimet olivat valkoiset. Varmaan näkyi hyvin.

Hakemuksen mukaan oli liitetty oheinen ompelulankanäyte. Se ei välttämättä kelvannut viranomaiselle. Hakemuksesta käy ilmi, että hakemuksen allekirjoittaja olisi halunnut itse kiinnittää mainokset vieressä näkyvän

kaltaisella ompelulangalla. Viranomainen ajatteli kuitenkin toisin. Päätöksessään ilmailuhallitus edellytti, että kirjasinmateriaalin on oltava ihan oikeaa laskuvarjojen kuvuissa käytettävää materiaalia ”esim. 2.2. Oz. Taffeta tai vastaava nylonkangas...” Lisäksi päätöksessä todettiin, että tekstit saa ommella ainoastaan hyväksytyt laskuvarjokorjaamo.

Tiedossa ei ole, mitä tuotetta oululaisten hyppyveljien mainostama yhtiö valmisti tai edusti. Liittyikö kenties ilmastointiin...? Jotkut hyppääjät onnistuivat vuosien varrella hankkimaan itselleen laskuvarjoihin kiinnitettäviä mainoksia, joilla saattoivat rahoittaa harrastustaan. Tämä toiminta oli kuitenkin melko satunnaista, eikä se koskaan ollut merkittävä tai laajasti käytetty tapa sponsorirahan hankkimiseksi.

Eero Kuotesaho, kirje ilmailuhallitukselle 20.1.1978: Mainostekstin kiinnittäminen laskuvarjoon

Ilmailuhallitus, kirje Dno 348/65/78, 1978-01-31: mainosten kiinnittäminen laskuvarjoon rek.n:o 1227 ja 1229

Eero Kausalainen 28.4.2021

Kansainväliset viisaat Pariisissa

FAI:n laskuvarjokomitean CIP:n vuosikokous pidettiin tavanomaiseen aikaan tavanomaisessa paikassa: 30.1.–1.2.1978, FAI:n päämajassa rue Galiéen varrella Pariisissa. Kokouksessa oli Suomen edustajana LuKT:n puheenjohtaja **Timo Nieminen**. Hän kertoi kokouksen kuulumisia - sekä LuKT:lle että myös tavallisille laskuvarjokansalaisille - Laskuvarjourheilussa olleessa yksityiskohtaisessa artikkelissa, joka on tämän tarinan pääasiallinen lähde.

Timo Nieminen, Suomen CIP-edustaja vuodesta 1975 alkaen, SM-kilpailuissa Immolassa 1978. Kuva: via Olli Halonen

Kokouksessa esitettiin villedjä ajatuksia taito- ja tarkkuushyppyjen kehittämisestä: muokataan tyylihyppyjä enemmän RW-random-sekvenssin suuntaan, useita nolla-nollalevyjä samalla hiekkalla, yhdistetään kaikki lajit (tyyli, tarkkuus, RW). Ajatusten lento ilmeisesti huimasi myös esittäjiä, koska pyydettiin kysyä kentältä mielipiteitä. Niitä ilmeisesti myös saatiin. Taito- ja tarkkuushyppyissä onkin lajien keskeinen olemus pysynyt melko paikallaan, vaikka tekniikka on viimeisinä vuosina mahdollistanut uudistuksia.

Kuviohyppyissä kehitystä on tapahtunut merkittävästi enemmän...

RW-MM-sääntöihin tehtiin tarkistuksia: 8-way joukkueeseen hyväksyttiin kaksi varamiestä (alternate = vaihtomies) ja hyppykorkeus nostettiin 3500 metriin työskentelyajan pysyessä samana (50 s). Myös muodostelmia uudistettiin ja suositeltiin videon käyttöä tuomarityöskentelyssä.

Nieminen toi kirjoituksessaan esille muutamia keskustelun perusteella tekemiään havaintoja. Itä-Euroopan maat eivät juurikaan ole olleet aloitteellisia kehittämään relatiivilajeja tai edes isännöimään kansanvälisiä relatiivikilpailuja. Kirjoituksessa kiinnitettiin huomiota myös siihen, että monet hyppääjät näyttäisivät olevan siirtymässä takaisin taito- ja tarkkuushyppyihin relatiivihyppyihin suuntautuneiden syrjähyppyjen jälkeen. Syyksi tähän arveltiin relatiivilajien monimutkaistumista kilpailulajina. Sen on koettu vaikeutuneen viime aikoina ja vaativan pitkäjänteistä ja kovaa harjoittelua, jos mieli pärjätä. Tämä myös saattaa vaikeuttaa joukkueiden koossa pysymistä.

Edellä esitetyn pohdiskelun lopuksi Nieminen kuitenkin arvelee, että ehkä ei sentään: ”...*Kaikestaan näyttää siltä, että tuskin tyylin ja tarkkuuden pitkiä perinteitä voidaan kovin nopeassa tahdissa radikaalisti keikauttaa. Aikaa siihen ainakin tarvitaan...*” Ja niin tarvittiinkin, arvio osoittautui oikeaksi.

Kokouksessa tuli esille myös Etelä-Afrikan kysymys: miten suhtaudutaan rotusortopolitiikkansa vuoksi boikotin kohteeksi joutuneeseen Etelä-Afrikkaan. Australian MM-kilpailuihin he eivät voineet osallistua. Näytti myös todennäköiseltä, että eteläafrikkalaisille ei tulisi myöntämään viisumeita Jugoslavian Zagrebissa elo-syyskuun vaihteessa 1978 järjestettävään taito- ja tarkkuushyppyjen MM-kilpailuihin. CIP:llä eikä FAI:lla ollut mahdollisuutta vaikuttaa asioihin. Etelä-Afrikan asia tuli sekoitamaan kansainvälisen ilmailun pakkaa vielä useina vuosina.

Suomen osalta Niemisen mainitsema Etelä-Afrikan ongelma oli tullut silmille ensimmäisen kerran jo Suomessa 1976 järjestettyjen purjelennon vuoden MM-kilpailujen myötä. Suomen Ilmailuliitolta evähtiin jo luvattu tappiontakaus siksi, että se oli sallinut Etelä-Afrikan osallistua. Ilmailuliitto puolustautui kertomalla, että MM-kilpailuilla ei olisi FAI:n sääntöjen mukaan ollut MM-arvoa, jos kaikki FAI:n jäsenmaat eivät olisi saaneet osallistua. Asia ei ehkä ollut ihan niin yksioikoinen, koska monet maat eivät myöntäneet viisumeita, mutta kilpailuja silti pidettiin virallisina MM-kilpailuina. No, liittokin sai lopulta luvattun takauksen, mutta ensin piti poliittisissa mittareissa viisareiden kääntyä uuteen asentoon. Etelä-Afrikka silti tuli rajoittamaan muiden osallistumista silloin, kun heidän itsensä sallittiin osallistua.

Nieminen kertoi artikkelissaan myös myönteisiä uutisia. Unkarin kanssa työn alla ollut suomalaisten taito- ja tarkkuushyppääjien valmennusleiri Unkarissa näyttäisi toteutuvan jo maaliskuun loppupuolella. Myös DDR:n kanssa sovittu yhteistyö etenee, mutta toisinpäin, kuin Unkarin kanssa: DDR:n joukkue saapuu vierailulle Suomeen Oulun Laskuvarjokerhon isännöimään kilpailuun.

Norjalaisten ehdottama pohjoismainen yhteistyö relatiivivalmentajan saamiseksi oli kariutunut. Taito- ja tarkkuusvalmentaja-asia sen sijaan näyttäisi onnistuvan. Seuraavaksi kesäksi oli tulossa valmentajavierailu Länsi-Saksasta.

Laskuvarjourheilu 1/1978
Eero Kausalainen 30.4.2021

Laskuvarjojen tarkastus aina hankalaa

Ilmailu-lehden helmikuun 1978 numerossa kerrottiin ongelmista laskuvarjojen huollossa. Ongelmia oli esiintynyt jo vuosia. Ilmavoimilla ja Laskuvarjojääkäriskoululla oli epäilemättä ollut hyvää tahtoa auttaa puolustusvoimien kannalta kannatettavia harrastuksia. Kumpikaan toimija ei kuitenkaan voinut hoitaa tehtävää tyydyttävästi, koska niiden resurssit oli mitoitettu ilmavoimien ja Laskuvarjojääkäriskoulun omaan toimintaan. Siviilitoiminnan laajeneminen ei helpottanut asiaa, koska puolustusvoimat eivät saaneet lisäresursseja.

Helmikuussa 1978 näytti pää tulevan vetävän käteen. Pelastuslaskuvarjoja korjaava ja huoltava Ilmavoimien Varikko ilmoitti lopettavansa tarkastustoimintansa ilmeisesti jo tulevana kesänä. Sitä ennen he ilmoittivat vielä tekevänsä pienehköjä korjauksia ja pakkauksia, mutta ei käyttökaksoja pidentäviä tarkastuksia. Varikolla siviilivarjoihin parhaiten perehtynyt tarkastaja **Per-Olof Lindell**, joka oli tullut useille laskuvarjourheilijoille tutuksi monivuotisena LuKT:n jäsenenä, oli jäämässä eläkkeelle. Siinä yhteydessä siviilivarjojen käsittely varikolla oli tarkoitus lakkauttaa.

Samassa Ilmailu-lehden numerossa purjelentäjä **Jarmo ”Pinke” Forsstén** esitti purjelentäjien huolen pelastusvarjojen tarkastustilanteesta:

”... Lopuksi en malta olla mainitsema siitä, että postiluukusta tipahti tässä eräänä päivänä [30.12.1977 päivätty Ilmavoimien varikon] kirjelmä, jossa ilmoitetaan, ettei Ilmavoimien Varikolla toistaiseksi tarkasteta kerhojen pelastuslaskuvarjoja. (piste) Rohkenenkin kysyä, voitaisiinko asia ratkaista pysyvästi liiton toimesta. Tarkastustarve kun on tiedossa ja se jatkuu niin kauan, kuin purjelentoa aiotaan harrastaa (laskuvarjo selässä). Alkaa näet olla kiire, kun kesä pakkaa päälle ...”

Urheilulaskuvarjojen osalta tilanne oli myös synkeä, vaikka ei kaikilta osiltaan toivoton. LJK:n laskuvarjopakkaamo oli ilmoittanut jatkavansa tarkastustoimintaa entiseen tapaan vielä kevään aikana, mutta koulun omien kiireiden vuoksi tulee olemaan ruuhkaa. Toimitusajat arvioitiin kahden kuukauden mittaisiksi. Huhtikuuhun mennessä toimitetut varjot luvattiin toimittaa käyttäjille ennen kesäkauden alkua, mutta tarkastus- ja korjaustoiminnasta kesän jälkeen ei annettu enää takeita.

Jos näytti synkältä, annettiin pikku-uutisen lopussa vielä toivoa:

”Parhaillaan löytyy maastamme kaksi siviilikorjaamoja, jotka suunnittelevat varjojen korjaustoinnin aloittamista (mahdollisesti jo kevään kuluessa). Tarkat ajankohdat eivät ole vielä tiedossa, mutta lisää kerrotaan niin pian kuin jotain varmaa tiedetään...”

Toisaalta annettiin toivoa, mutta myös varauduttiin tilanteeseen, jossa ei ole lainkaan toimivaa korjaamoja. Ilmailuviranomainen oli viestinyt, että siirtymävaiheessa se voi pakon sanelemassa tilanteessa joustaa ja myöntää jatkoajkoja tarkastuksille. Mitään automaatiojatkoa ei luvattu, mutta *”...kukin tapaus harkitaan erikseen hakemuksen perusteella...”*

Se, mitä viittauksella kahteen suomalaiseen laskuvarjokorjaamoon tarkoitettiin, tuli selviämään jo muutaman kuukauden kuluttua. Tilanteen selviämisessä Laskuvarjojääkärikoulu jälleen kerran tuli ojentamaan auttavan kätensä, vaikka tällä kerralla taustalla oli myös hyvinkin itsekkäitä syitä.

Ilmailu 2/1978

Eero Kausalainen 28.4.2021

Tehovarjon vajaatoiminnot

LuKT:n jäsen **Hannu Laitinen** laati Laskuvarjourheilun vuoden 1978 ensimmäiseen numeroon artikkelin aiheesta ”Tehovarjon vajaatoiminnot”. Tehovarjolla tarkoitettiin Para-Commander (USA), Papillon (Ranska), UT-15 (Neuvostoliitto) tai PTCH-7 (Tšekkoslovakia) kupuja Näistä ehdottomasti yleisin oli Para-Commander (PC) erilaisine variaatioineen (Mk I, Mk II, Competition, Napa Commander). Muita edellä mainituista tyypeistä oli Suomessa vain muutamia. Kaikki nämä tyypit olivat pallovarjoja, joissa oli ns. keskuspunosten – niitä kutsuttiin myös keskisaloksi - avulla vedetty kuvun huippu alas-päin siten, että kupu oli litteämpi. Litistetyn kuvun ja suurten ohjaus ja ajoaukkojen ansiosta varjon liikkokyky oli oleellisesti vanhempia pallokupuja parempi.

Jutun väliotsikoista ”takelteleva apuvarjo” ja ”pyörivä kupu” ovat toki tuttuja nykyhyppääjillekin, joskin toimenpiteissä oli varmasti eroja. Erikoisemmalta sen sijaan saattavat kuulostaa ”katkennut keskuspunos” tai ”sisään kääntynyt etuhalma”. Etuhalma sisällä aukeni yleensä helposti painamalla jarrupunoksia tai pumppaamalla niitä.

Kirjoitus oli ansiokas, mutta alkoi olla kokeneiden hyppääjien kannalta jo myöhässä: oli käynnissä valtaisan nopea muutos pallokuvuista patjavarjoihin. Lisäksi PC oli ollut jo toistakymmentä vuotta käytössä – mutta ohje oli vielä ehdottomasti tärkeä ja tarpeellinen oppilashyppääjille. Tässä vaiheessa PC oli heille välityyppi alkeisvarjojen jälkeen. Patjavarjoilla eivät oppilaat vielä tässä vaiheessa hypänneet – ei tulisi kuuloonkaan...

Tässä kuvassa tehovarjon vajaanointitilanne ei mennyt täysin putkeen, jonka seurauksena pää- ja varavarjo sotkeutuivat toisiinsa. Kuvassa Suomen MM-joukkueen jäsen MM-kilpailuissa Italian Guidoniassa 1976. Kuva: Bernard D. Lyng

Artikkelin kirjoittaja, Laskuvarjojääkärikoulun hyppykoulutusosaston johtaja, oli kokeneena ja taitavana tarkkuushyppääjänä perehtynyt tarkoin aiheeseen ja julkaissut LjK:n tarpeisiin suunnilleen kirjoitusta vastaavan ohjeen.

Tässä kohden Laitisen leipätyön ja siviilipuolen urheiluilmailun tarpeet löivät jälleen kerran kättä toisilleen.

Laskuvarjourheilu 1/1978
Laskuvarjojääkärikoulu 1.3.1978: Tehovarjon vajaanointinat
Eero Kausalainen 30.4.2021

Johtokunta viritti taas koneistoaan

Ilmailuliiton hallitus vahvisti vuoden 1978 ensimmäisessä kokouksessaan LuKT:n kokoonpanon. Runko oli koeteltu ja vankka, mutta muutama uusi nimikin oli päässyt joukkoon. Puheenjohtaja oli edellisten vuosien tapaan **Timo Nieminen** ja varapuheenjohtaja **Risto Koivisto**. Jäseniä olivat **Lars Bäckström**, **Esa Huusari**, **Olli Laatta**, **Ralf Norra**, **Lauri Oksanen**, **Tapio Satamo**, **Reino Suonsilta** ja **Harri Toivonen**. Toimikunnan sihteeri oli liiton laskuvarjotoiminnanohjaaja **Eero Kausalainen**.

Koko LuKT:n ensimmäinen kokous pidettiin 21.1.1978. Suomen Ilmailumuseon kokoelmasta löytyi ainoastaan esityslista. Kokouksesta ei löytynyt pöytäkirjaa eikä myöskään mainintoja Laskuvarjourheilussa tai Ilmailussa. Suomen Ilmailumuseossa oleva ilmailuliiton arkisto on järjestämättä, jonka vuoksi kaikkea muutakaan ei ole löytynyt, vaikka on tiedetty etsiä. Sille, että kokous on todella pidetty, löytyy vahvistus LuKT:n sihteerin henkilökohtaisesta työkirjanpidosta.

Esityslistan mukaan kokouksen aluksi on kerrattu tapahtunutta: MM- joukkue oli jo saapunut Australiasta ja puheenjohtaja olisi kertonut Oslossa järjestetystä pohjoismaisesta laskuvarjokokouksesta, jota on esitelty edellä.

LuKT:n toimintaa on ollut tarkoitus jatkaa edellisen vuoden tapaan suurelta osin alakomiteoissa. Uusia alakomiteoita ei tiettävästi perustettu, mutta olemassa olevia varmaan jouduttiin hieman viilailemaan LuKT:n muutamien henkilövaihdojen vuoksi. Esityslistan mukaan tässä kokouksessa määritettiin alakomiteoille tavoitteita alkaneelle vuodelle.

Loput kokouksen aiheet käsittelivät esityslistan mukaan kilpailua tai valmennusta. Niihin kuuluivat pohjoismaisten Para-Ski kilpailujen asioita, joihin liittyen SM- kilpailun ja PM-kilpailun kilpailukutsut ja säännöt, sekä PM-joukkueen valintaperusteet.

Esityslistan mukaan olisi myös SM-kilpailujen järjestelyoikeuksista keskusteltu sekä PM- ja MM-kilpailujoukkueiden valintaperusteista. Valmennusasioista esityslistassa mainittiin DDR:n joukkueen Suomen vierailu ja suomalaisten valmennusleiri Unkarissa.

Esityslistassa mainittiin myös CIP/FAI:n kokous, yhteispohjoismainen vaaratilanneraportointi, kaluston huoltokysymykset ja hyppymestarikoulutus.

Kilpailukomitean toiminta kauden alussa oli kiihkeää. Se piti HILY:n toimitiloissa Helsingin messuhallissa 18.2.1978, noin neljä viikkoa ensimmäisen LuKT:n kokouksen jälkeen kokouksen, jossa aiheina olivat kilpailu- ja valmennusasioiden osalta tarkalleen samat, kuin LuKT:n esityslistassa. Vain neljä päivää tämän jälkeen, 22.2.1978 kilpailukomitea piti uuden kokouksen – tällä kertaa puhelin-kokouksen. Etäkokouksia on siis järjestetty jo 1970-luvulla, vaikka näissä vuoden 1978 kokouksissa ei vielä kuva kulkenut osanottajien välillä.

Ensimmäisessä näistä kahdesta kokouksesta valittiin Para-Ski SM-kilpailujen ylituomariksi **Ralf Norra**. Samassa yhteydessä päätettiin myös säännöistä ja minimimäärästä hyppyjä SM-tittelin saavuttamiseen: vähintään kaksi hyppyä, kilpailun täyden hyppymäärän ollessa neljä kierrosta. Para-Ski PM-joukkueeseen päätettiin nimetä SM-tulosten pohjalta viisi joukkuetta, mikäli tämä määrä sopii muille pohjoismaille. LuKT täsmensi myöhemmin, että joukkueet ovat 3-miehiisiä. PM-joukkueet voidaan valita yhden kierroksen perusteella, mikäli kilpailussa ei saada enempää kierroksia. Jos – kuten Suomen talviolosuhteissa saattaa olla mahdollista – ei saada yhtään hyppyä SM-kilpailuissa, nimeää LuKT edustusjoukkueen. Kilpailukomitea tarkensi kuitenkin vain neljä päivää myöhemmin tätä päätöstä:

”Mikäli joukkueenjohtaja löytyy, hän valitsee Para-Ski SM-tulosten perusteella edustusjoukkueen (joukkueet). Muussa tapauksessa noudatetaan aikaisempaa [kts. edellinen kappale] LuKT:n päätöstä valintaperusteista...”

Kilpailukomitea arvioi, että Kainuun Laskuvarjourheilijoiden isännöimän Para-Ski PM:n järjestelyt ovat ajan tasalla ja etenevät hyvin. Kisoihin liittyen päätettiin, että palkinnot jaetaan kolmelle parhaalle yleismestaruudessa sekä maiden paremmuusjärjestyksessä, joka viimeksi mainittu määritetään laskemalla yhteen henkilökohtaisen yleismestaruuden kunkin maan kolmen parhaan kilpailijan tulos yhteen. Kilpailun säännöt ovat samat, kuin edellisenä vuonna Östersundissa pidetyissä kilpailuissa sekä Sporting Code. Ylituomariksi nimettiin **Tapio Satamo**.

Kesä-SM-lajeiksi kilpailukomitea päätti – muodollisesti se vain ehdotti koko LuKT:lle, mutta käytännössä ja myös tässä tapauksessa, LuKT yleensä hyväksyi päätökset sellaisenaan – konventionaalisessa kilpailussa entiset lajit siten, että henkilökohtaista tarkkuutta hypätään 10 kierrosta (minimimäärä mestaruuden ratkaisemiseksi 6 kierrosta), tyyli eli taitohyppy 4 kierrosta (3) ja joukkuetarkkuus samoin 4 kierrosta (3). Päätettiin myös, että kaikki hyppäävät kaikki kierrokset, eikä CIP:n säännöissä esitettyä karsintaperiaatetta (50/50 %) noudateta.

Relatiivin osalta käytiin melkoinen väantö, joka alkoi ensimmäisessä kilpailukomitean kokouksessa ja sai päätöksensä vasta koko LuKT:n kokouksessa. Väännön aiheena oli kahdeksanmiehen lajin hyppääjämäärä. Oli nimittäin esitys, että kahdeksan hyppääjän laji hypättäisiin 7-henkilön joukkueella. Esityksen taustana lienee ollut hyppykoneongelma: helposti saatavilla oli 7 hyppääjää kerrallaan kuormaava Suomen Laskuvarjokerhon Pilatus Porter. Isomman koneen löytyminen voisi olla vaikeaa ja kallista.

Ensimmäisessä kilpailukomitean kokouksessa päädyttiin tasaääniin. Asia ratkaistiin puheenjohtajan äänellä siten, että kilpailussa hypätään CIP:n sääntöjen mukaan 8 hyppääjän joukkueilla. Kahden koneen muodostelmalentoa ei kokouksessa käsitelty edes vaihtoehtona. Kokouspöytäkirjaan kirjattiin peräti kaksi eriävää mielipidettä 7-hyppääjän joukkuetta kannattavilta. Tämä oli melko tavatonta LuKT:n historiassa.

Sama asia 8-miehisen joukkueen koosta oli esillä myös koko LuKT:n kokouksessa runsaan kuukauden kuluttua, koska asia oli viety myös sinne. Myös LuKT:n kokouksessa asiasta päättäminen oli vaikeaa. Kokouksessa oli kovaa vääntöä asiasta, mutta lopulta päädyttiin melko loogiseen lopputulokseen: 8-miehen relatiivihypyt hypätään kahdeksan henkilön joukkuein. Pöytäkirjaan kirjattiin kuitenkin vielä pieni porsaan mentävä reikä: ”...*Jos kuitenkin järjestäjälle tulee ylivoimaisia vaikeuksia järjestää 8-miehen lajia LuKT:n päätöksen edellyttämällä tavalla, voi LuKT vielä harkita asiaa uudelleen...*” Ylivoimaisia vaikeuksia tulikin: 8-miehen lajia ei hypätty koko kilpailussa, nelimiehininkin onnistui vain niukin naukin...

Keskustelua aiheuttivat myös SM-kilpailujen järjestäjät. Ensimmäisessä kilpailukomitean kokouksessa kilpailujen järjestäjäksi esitettiin Utin Laskuvarjokerhoa, mutta Imatra jätettiin vielä varasijalle. Asiaa käsiteltiin edelleen seuraavassa alakomitean kokouksessa. Se kuitenkin ratkaistiin vasta koko LuKT:n puhelinkokouksessa 24.2.1978: ULK saa isännöitäväkseen relatiivihyppyjen SM-kilpailut ja Imatran Ilmailukerho taito- ja tarkkuuslajien SM-kilpailut.

Kilpailukomitea päätti taito- ja tarkkuushyppyjen MM-kilpailujoukkueesta, että se valitaan kahden kilpailun perusteella. Valinnat oli aikaisemmin tehty lähes yksinomaan SM-kilpailun perusteella, mutta nyt oli käytettävissä toinen vähintään vastaavan tasoinen kilpailu, joka myös ajallisesti soveltui toiseksi karsintakilpailuksi yhdessä Immolan SM-kilpailujen kanssa. Tämä toinen kilpailu oli juhanuksen aikoihin Oulussa järjestettävä kansainvälinen kilpailu, johon osallistuu suomalaisten lisäksi DDR:n edustusjoukkue sekä mahdollisesti myös muiden pohjoismaiden kilpailijoita.

Kilpailukomitea piti kuitenkin tärkeänä, että vaikka kilpailija ottaisi osaa vain SM-kilpailuun, olisi hänellä vielä jonkinlainen mahdollisuus päästä joukkueeseen. Karsintapisteiden laskennassa kymmenen parasta kilpailijaa saa kummankin kilpailun yleismestaruuden perusteella pisteitä siten, että paras saa 10 pistettä, toinen 9 ja niin edelleen. Karsintaa varten pisteet yhdistetään siten, että Oulun kilpailusta saatu pistemäärä kerrotaan kahdella ja SM-kilpailujen pistemäärä kerrotaan viidellä. MM-joukkueeseen päätettiin valita hyppääjiä heidän edellä esitetyllä kaavalla saamiensa pistemäärien suuruuden perusteella, suurimmasta alkaen.

Siltä varalta, että tuomaritasossa tai kilpailujen hyppymäärissä on merkittävä ero, muuttuu Oulun kilpailun kerroin kakkosesta yhdeksi. Komitea päätti jättää päätöksen lopullisesta kertoimesta LuKT:lle, jolta edellytettiin ratkaisua MM-kilpailijoiden valinnan yhteydessä.

Kilpailukomitean toisessa eli puhelinkokouksessa nimettiin Unkariin lähtevä valmennusjoukkue. Ko-mealla nimiluettelolla ei kuitenkaan ollut virkaa, koska tämä matka peruuntui Unkarin peruttua tapahtuman heidän päässään ilmenneiden tapahtumien ja yhteensattumien vuoksi

Sama kokous pohdiskeli myös taito- ja tarkkuushyppyvalmentajan saamista Suomeen. Haaviin oli saatu Yhdysvaltojen **Dana Engelstad** ja Saksan Liittotasavallan entinen edustushyppääjä ja laskuvarjojoukkojen kapteeni **Helmut Schlecht**. Kokouksen aikaan ei vielä ollut selvyyttä, mikä kerho haluaisi isännöidä toukokuuksi kaavaillon, viikon mittaisen valmennustilaisuuden. Toimiin ryhdyttiinkin, järjestäjäksi löytyi ULK ja valmentajaksi valikoitui ”Huono Helmut” (schlecht = huono). Ajatuksena oli myös saada valmennustilaisuuteen Schlechtin rinnalle myös suomalainen valmentajaksi koulutettava henkilö.

Tämän jälkimmäisen kokouksen puheenjohtajana toiminut Timo Nieminen esitti, että kuluvan vuoden aikana pitäisi saada 1–2 uutta laskuvarjotuomaria. Siihen liittyen päätettiin järjestää keväällä tuomarikurssi, jonka vetäjinä olisivat kansainväliset tuomarit Nieminen ja Norra. Esitettiin ja myös päätettiin, että MM-kilpailuihin lähetetään tuomariharjoittelija. Tämän henkilön pitäisi olla toiminut kesän kilpailuissa ja osallistunut Niemisen ja Norran vetämälle tuomarikurssille.

Kokous myös totesi, että [puheenjohtaja Niemisen suunnittelema] Suomen tuomarijärjestelmä, jonka avulla ylläpidettäisiin tuomareiden kykyä ja kelpoisuutta, olisi vahvistettava.

Nämä päätökset olivat tärkeitä koko kilpailutoiminnan kannalta, koska kilpailijat satsasivat paljon aikaa ja rahaa harjoitteluun, mutta tuomarit eivät harjoitelleet, eikä heillä ole ollut mitään systemaattista koulutusta tehtävään, jossa he arvioivat kilpailijan suorituksia.

Tämän kiihkeän kokousryppään tuloksia tarkastellessa on pääteltävissä, että sinällään erinomainen ajatus LuKT:n työskentelystä alakomiteoiden avulla ei vielä ollut täysin hioutunut työnjaon osalta. Komiteoissa ja LuKT:ssa istuivat samat henkilöt, jotka käsittelivät asioita kahdella tasolla, LuKT:ssa ja sen alakomiteoissa. Lisäksi joitakin asioita tahkottiin 2–3 kokouksessa ennen lopullista päätöstä. Toisaalta: etäkokousten käyttöönotto epäilemättä tehosti ja helpotti kokoustoimintaa jäsenten asuessa ympäri Suomea, välillä Helsinki-Oulu. Rahaakin säästy.

Suomen Ilmailuliitto ry, kokouskutsu 16.1.1978: LuKT:n kokous 1/1978, 21.1.1978

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 21.2.1978: LuKT:n kilpailutoimikunnan kokous, 18.2.1978

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja: LuKT:n kilpailukomitean puhelinkokous 22.2.1978

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 27.2.1978: LuKT:n kokous 2/1978, 24.2.1978

Suomen Ilmailuliitto – Finlands Flygförbund r.y.: Toimintakertomus vuodelta 1978

Eero Kausalainen 4.5.2021

Kuvaamme vapaassa – Jorma Öster

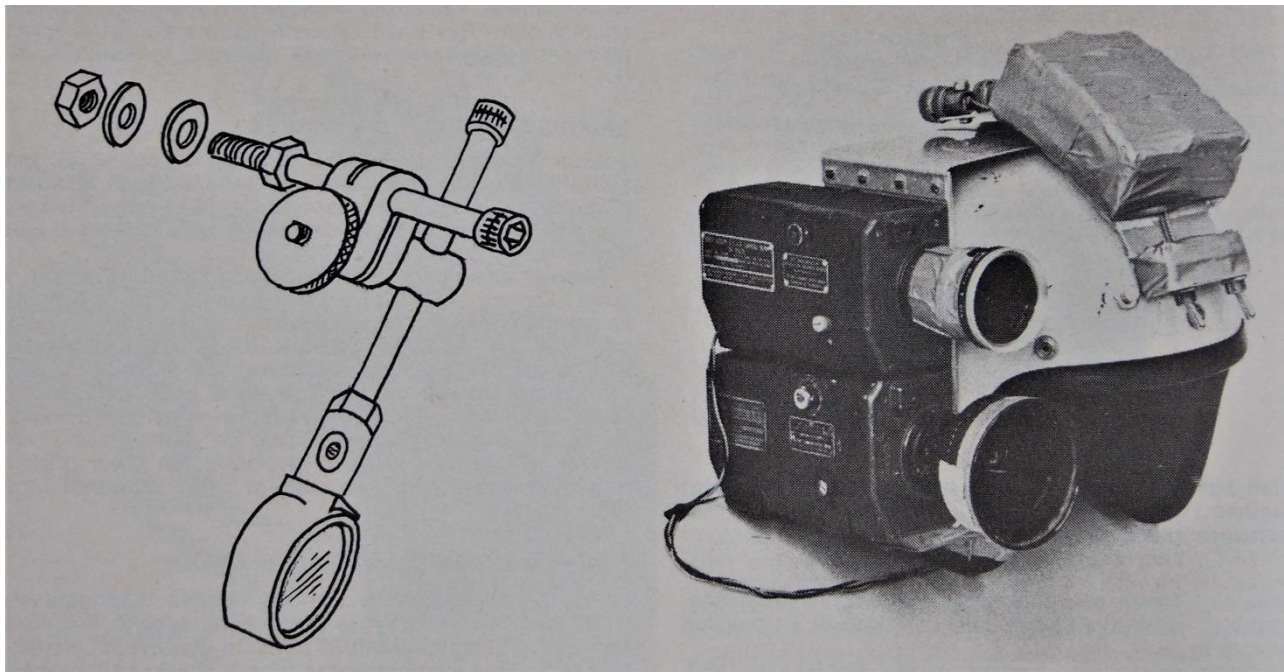
Jorma Öster oli erikoistumisensa ansiosta kehittynyt muutamassa vuodessa tasavallan parhaaksi – käytännössä lähes ainoaksi vapaapudotuskuvaajaksi, jonka kuvia saatiin ihailla erityisesti ilmailujulkaisuissa, mutta myös erilaisissa aikakauslehdissä. Hän halusi jakaa kuvaamisen aatetta laatimalla Laskuvarjourheilun numeroon 1/1978 jutun, joka perustui hänen ja erittäin tunnetun hyppykuvaajan **Ray Cottinhamin** välillä käytyyn kirjeenvaihtoon. Tämä oli juttusarjan ensimmäinen osa, joka keskittyi ensisijaisesti kuvauskalustoon. Tämä oli samalla sarjan viimeinen kirjoitus, sillä se ei jatkunut eikä toista osaa koskaan ilmestynyt.

Tätä kirjoitettaessa keväällä 2021 on monilla nykyhyppääjillä huippulaatuisia HD- ja 4K action-kameroita, joilla saadaan ”laajakangaslaatuista”, loistavaa kuvaa. Kameran ovat erittäin pienikokoisia – vähän tulitikkulaatikkaa suurempia, painoa 100–150 grammaa - ja helppokäyttöisiä. Kameran ovat oleellinen osa harjoiteltaessa vapaapudotuksen joukkuelajeja ja kuvattaessa joukkueiden suorituksia kilpailussa tuomariston ihmeteltäväksi. Tällaisen kuvauskaluston käyttäjille voi olla hupaisaa tutustua Österin artikkeliin, jota lukiessa voi palata aikaan, jolloin kuva aikaansaatiin valottamalla seluloidinauhaa - filmiä, josta se saatiin näkyväksi erilaisten kemikaalien avulla. Sitten, usein päivien tai viikkojen kuluttua, kun ne oli ehditty kehittää. Ja tutustua aikaan, jolloin vapaapudotuskuvaajien niskat olivat rautaa, jotta ne kestäisivät laskuvarjon avautumisjysäyksen, kun päässä on parhaimmillaan moottoripyöräilijän kova kypärä ja kolme erilaista kameraa – kilokaupalla tavaraa.

Lehdessä oli Jorma Österin vapaapudotuskuvausta koskeva juttu, joka perustui hänen kokemuksiinsa ja 1970-luvun lopulla käytössä olevaan kamerakalustoon. Kamerakalusto olikin kirjaimellisesti kovaa tavaraa. Valokuvia otettiin yleensä kinofilmikameroilla, joissa saattoi olla 24 tai 35 millimetrin polttovälinen laajakulmaobjektiivi - joskus myös 50 millimetrin objektiivi. Tällainen kamera oli kookas ja painava. Painoa lisäsi hieman vielä tähtäinjärjestelmä.

Kuvausta tehtiin aluksi myös 8 millimetrin kaitafilmikameralla tai myöhemmin 16 millimetrin elokuva-kameralla. Öster esittelee artikkelissaan näiden tekniikkaa. Österin artikkelissa esitellään hyvänä filmikameravaihtoehtona USA:n ylijäämävarastosta löytyvää 16 millimetrin kameraa, joka on alkuaan suunniteltu konekiväärkameraksi, jonka tarkoituksena on tallentaa konekiväärin tulen osumat.

Kameravalikoimaa ei tässä ole tarpeen tarkemmin esitellä, kiinnostuneiden kannattaa hypätä Laskuvarjourheilulehden 1/1978 sivuille 18–20. Artikkeleihin tutustuttaessa kannattaa uhrata pari ajatusta kamerakokoelman painolle ja turvallisuusnäkökohdille. Kuvaajalla oli usein mukanaan sekä valokuvakamera että filmikamera sekä niiden virtalähteet. Kypärä, johon kamera-arsenaali kiinnitettiin, oli useimmiten moottoripyöräilijän kova kypärän, joka jo itsessään oli melko painava.

Yllä esimerkki 1970-luvun loppupuolen kameravarustuksesta. Piirros esittää tähtäinlaitetta, jossa käytetään amerikkalaista singon tähtäimeen suunniteltua Newton-rengasta – jonka voi myös korvata tavallisella, sopivan kokoisella metalliprikalla. Oikealla kovaan kypärään on kiinnitetty kaksi 16 millimetrin elokuvakameraa, joista toinen voi kuvata normaalinopeudella ja toinen hidastettuna. Kypärän päälle on paristopaketti. Parhaimmillaan kuvaajalla saattoi näiden lisäksi olla myös kinofilmikamera, jolla otettiin yksittäiskuvia. Kypärän sivulle asennetulla kameralla saa Österin mukaan vakaampia kuvia, kuin päälle sijoitetulla, mutta laskuvarjon laukaisun jälkeen saattaa kirjaimellisesti ”ahistaa”, kun kantoihin puristavat kameroita. Kuva: Jorma Öster.

Vaikka kirjoitusarja jäi kesken, Öster sai pian itselleen hyviä seuraajia, mutta he eivät yltäneet samanlaiseen maineeseen. vaikka kypärään on kiinnitetty paljon painavaa tavaraa. Seuraavan vuosikymmenen loppupuolella tulivat käyttöön videokamerat, joiden ansiosta vapaapudotuskuvauksesta alkoi tulla jokamiehen ja -naisen laji. Tällaisesta kamerakalustosta – puhumattakaan 2 000-luvulla yleistyneistä digikameroista – ei osattu vielä kuvitellaakaan vuonna 1978.

Pari vuotta tämän artikkelin jälkeen Öster voitti kameranvalmistaja Nikonin valokuvauskilpailun Base-aiheisilla hyppykuvillaan ja myös Suomen Ilmailuliitto palkitsi hänet hyppykuvausansioistaan Neste Oy:n kiertopalkinnolla ja ”Vuoden Laskuvarjourheilija” kunniamaininnalla kirjoitusta seuraavana vuonna 1979.

Österin filmitoksia oli myös mukana Universal Pictures elokuvayhtiön vuonna 2014 julkaistussa dokumenttielokuvassa *Sunshine Superman*, joka kertoi BASE-hyppääjänä tunnetuksi tulleen, Österin ystävän, ansiokkaan vapaapudotuskuvaajan **Carl Boenishin** elämäntarinan. Vapaapudotuskuvaajana Öster käytti filmikameroita – digikuvaus oli vielä kaukana edessä.

Laskuvarjourheilu 1/1978

Mikko Uola, Suomen Ilmailuliitto – Finlands Flygförbund ry, Helsinki 1994: Suomen Ilmailuliitto ry 75 vuotta, 1919–1994

Universal Pictures 2014: *Sunshine Superman, A True Story*

Eero Kausalainen 5.5.2021

Haptee...!

Lentolupakirjaan vaadittavaan koulutukseen on "aikojen alusta" kuulunut ilmailufysiologiaa käsittelevä osio. Laskuvarjourheilussa fysiologiasta puhuminen on lähinnä tarkoittanut ajatusta, että hyppääjän olisi oltava ainakin kohtuullisen hyvässä yleiskunnossa ja perusterve, jotta hän ei "pökräisi" hypyn aikana tai loukkaisi itseään maahantulossa. Sekin on jollain tasolla ja määräysten kanssa tiedetty, että kovin korkealta hypättäessä happilaitteet olisivat poikaa.

Piirros: Steve 3-67 via Svensk Fallskärmsport)

Aivan hyppyrheilumme alkuvaiheessa edellytettiin kaikilta hyppääjiltä ilmailuvoimien psykofysiologisen laitoksen järjestämä lääkärintarkastus.

Myöhemmin vaatimusta lievennettiin siten, että itseaukaisuhyppääjiltä vaadittiin "psyko" ennen ensimmäistä itseaukaisuhyppyä ja sen jälkeen kahden vuoden välein. Pekka Perushyppääjän osalta vaatimusta lievennettiin seuraavaksi siten, että uusinnan yhteydessä ei enää tarvittu "psykoa". Vuonna 1968 tätä vaatimusta lievennettiin uudelleen siten, että tavallinen, yleislääkärin tarkastus riittää ennen ensimmäistä hyppyä ja uusittaessa lupakirjaa. Samaan aikaan vuonna 1968 myös hyppymestarilta poistui "psykovaatimus", jonka vaihtoehtoja sallittiin ilmailuviranomaisen hyväksymän ilmailulääkärin antamalla todistuksella ennen kelpoisuuden saamista ja sen jälkeen kahden vuoden välein.

Kuvassa ylikersantti Tuomo Aaltonen 9.3.1968 hypättään Utissa 9 190 metrin korkeudesta. Kuva: Viikkosanomat 13/1968 via Leila Ollikainen.

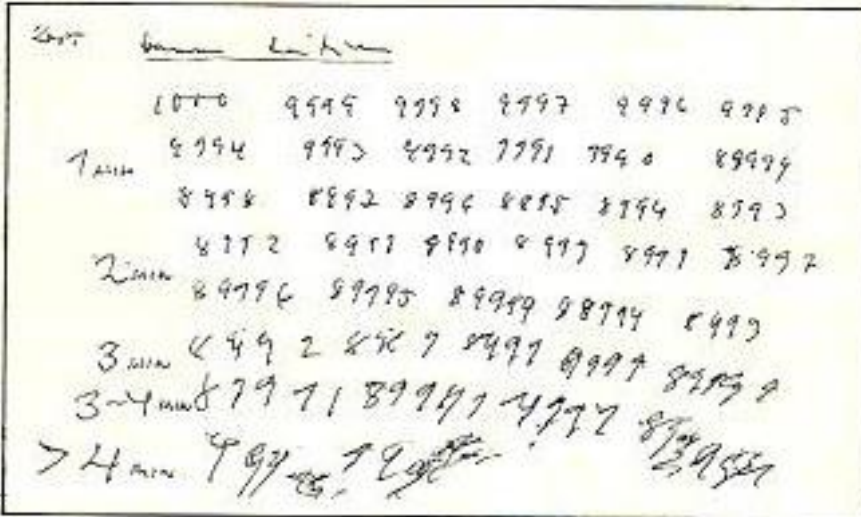
Fysiologiset vaatimukset hyppääjälle oli siis asetettu, mutta mitään tietopuolista vaatimusta ei ollut. Niinpä ymmärryksen saattoi olla vaatimaton. Tämän historiakoosteen aiemmissa osissa kerrotut huimat korkeusennätyshypyt tai -yritykset päättyivät kuitenkin onnekaasti perustietojen puuttumisesta huolimatta. Oli siis onnea matkassa, vaikka ymmärrys ei aina riittänyt.

Alkutilvella 1978 voimistelunopettaja ja tuleva hyppymestari **Antti Kausalainen** alkoi korjata laskuvarjokansalaisten tiedonpuutetta. Hän laati erinomaisen käänösjutun (originaali Svensk Fallskärmsport 1/76) laskuvarjohyppäämisen fysiologiasta: *"Hapenpuutteen vaikutukset suurissa korkeuksissa"*. Tämä kirjoitus rajoittui otsikon mukaisesti hapenpuutteen vaikutuksiin tavanomaisten hyppykorkeuksien yläpuolelta suoritettaviin hyppyihin. Vaikka kysymyksessä oli käänösartikkeli, Kausalainen oli saanut sen asiasisällön tarkastamiseen apua kerhotoveriltaan, edellisenä vuonna Norjan laskuvarjojääkärikoulussa korkeahyppäkurssin suorittaneelta **Hannu Laitiselta**, joka eräiltä osin myös täydensi alkuperäistä artikkelia.

Vuoden kuluttua tästä artikkelista julkaistiin Laskuvarjourheilun numerossa 1/1979 kaksikin korkeiden hyppyjen fysiologiaa valottavaa artikkelia. Ensimmäisessä niistä, artikkelissa *"Korkeat keikat"*, näihin aikoihin Suomessa yritysjohtajana vaikuttanut norjalainen hyppykonkari **Kjell T. Olsen** kertoi tietojaan ja kokemuksiaan korkeista hypyistä. Norjassa oli jossain vaiheessa vaatimus, että hyppymestarin kelpoisuutta varten pitäisi myös hallita korkeat hypyt ja happilaitteiden käyttö. Siksi näitä

hyppyjä Norjassa myös hypättiin. Artikkelissa kerrottiin myös kohtalokkaasti päättyneestä hyppyyrityksestä.

Samassa lehdessä oli Suomessakin useampia kertoja vierailleen USA:n laskuvarjoliiton USPA:n toimitusjohtaja **Bill Ottleyn** kirjoitus nimellä ”*Kuka ihmeen Nick*”, joka kertoi hyppääjästä nimeltä **Nick Piantanida**. Hän hyppasi joitakin hyppyjä todella korkealta. Kohtalokkaaksi tuli kuitenkin hyppy kaa-supallosta 37.500 metrin korkeudesta. Happilaite meni epäkuntoon, ehkä jäätynä, mikä oli kohtalokasta.

Vieressä näkyy keskimääräistä paremmin selvinneen koehenkilön testiaineistoa alipainekammioista. Kokeessa nostettiin painekorkeus n. 7 500 metriin, jonka jälkeen happinaamari riisuttiin ja koehenkilöt alkoivat kirjoittaa paperille numeroita tuhannesta alaspäin. Joillakin henkilöillä saattoi taju lähteä jo minuutissa. Kuva: Laskuvarjourheilu 1/1978

Fysiologiasta oli siis yleisesti hyppääjille suunnattua aineistoa ainoastaan nämä muutama Laskuvarjourheilun artikkelit. Korkeita hyppyjä ei juuri

1960-luvun jälkeen Suomessa harrastettu. Sitten 2000-luvulla alkoi tällä alalla taas tapahtua – sekä Suomessa että ulkomailla. Ilmailufysiologiasta ei kuitenkaan koskaan tullut mitään erityistä oppiainetta laskuvarjohyppääjille.

Ilmailu 7/1961

Laskuvarjourheilu 1/1978

Laskuvarjourheilu 1/1979

Punabaretit, Laskuvarjojätkäkirkkoulu 1962–1996 (2003): Hannu Laitisen osuus ”Laskuvarjotoiminta ja ilma-alukset”

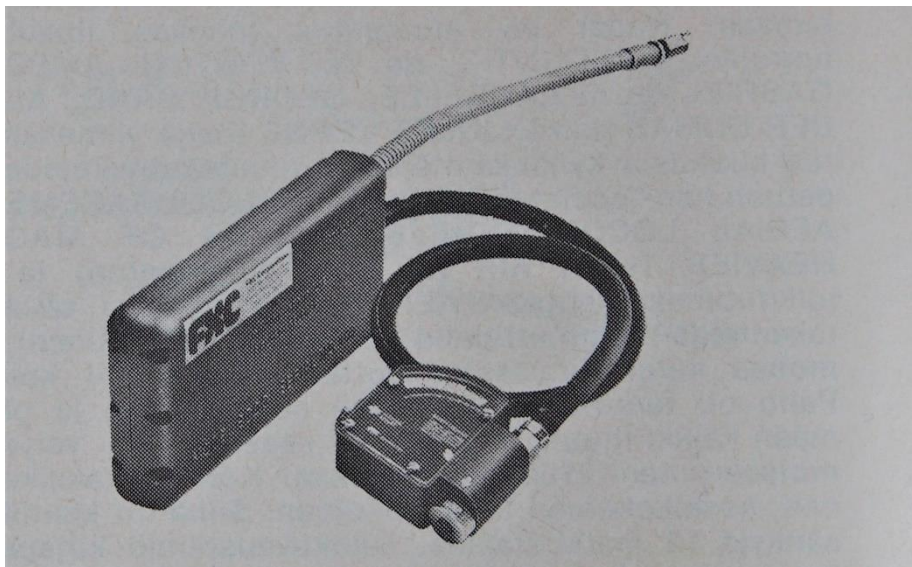
Antti Kausalainen 5.5.2021

Varolaukaisin FXC 12 000 ensiesittelyssä

Vuonna 1978 Suomessa käytettiin KAP-3 barometrilaukaisimia, joita niiden rajoitusten vuoksi käytettiin ainoastaan oppilaiden ensimmäisillä itselaukaisuhypyillä varmistamaan päävarjon repun avautuminen. Ruotsissa käytettiin samaan aikaan paitsi venäläisvalmisteista KAP-3:a, myös amerikkalaisvalmisteista Sentinel-varolaukaisinta, joka asennettiin varavarjoon. Tätä laitetta esiteltiin aikaisemmin vuoden 1977 pohjoismaisesta laskuvarjokokouksesta kertovassa tarinassa.

Suomessa ei ollut kovinkaan paljoa mietittyä oppilaille sopivia laukaisimia, koska sellaisia ei maailmalla ollut. Toki tiedossa oli edellä mainittu Sentinel, mutta ruotsalaisten kokemukset eivät vakuuttaneet. Alkutilvella 1978 helsinkiläinen SLK:n hypymestari **Markku ”Huilis” Heilimo** esitteli Laskuvarjourheilun ”Pätkelmiä” palstalla käänteentekevää varolaukaisinta ja sen toimintaa. Laukaisin oli nimeltään FXC 12 000. Se oli pää- tai varavarjoon asennettava laukaisin, jonka laukaisun idea oli aikaisemmista poikkeava: laukaisin mittasi vajoamis- tai putoamisnopeutta ja -korkeutta. Kun asetuskorkeus – tyypillisesti 1 000–1 500 FT (n. 300–450 m) - ohitetaan ja vajoamisnopeus oli edelleen yli 35 FT/s (n. 10,6 m/s), varolaukaisin laukaisee varavarjon vetämällä laukaisuvaijerista. Laitteeseen ei kuulunut pattereita tai ruutipanoksia, kuten amerikkalaiseen Sentinel 2000 laukaisimessa. FXC:n ohjausrasian kapillaariputkissa syntyvä paine-ero laukaisi laitteen, jolloin se laukaisi laskuvarjon.

Laite kuulosti erinomaiselta välineeltä oppilaiden hyppyturvallisuutta parantamaan. Tämä artikkeli osaltaan herätti kiinnostuksen aivan uudella tavalla toimivaan laukaisimeen. Kiinnostuksesta tuli kuitenkin konkretiaa vasta seuraavan vuosikymmenen alkupuolella. Ja vaikka Heilimon artikkelissa kerrottiin laukaisimen soveltuvan sekä pää- että varavarjoon, sitä käytettiin varavarjoon asennettuna.

Kenellekään ei koskaan tullut mieleen asentaa sitä päävarjoon.

Seuraavan kerran laukaisinta markkinoitiin puoli-toista vuotta myöhemmin laskuvarjoväen syyspaaneelissa. Sitä mainostettiin erinomaisena vaihtoehtona KAP-3 laukaisimille.

FXC 12 000 varolaukaisin esiteltiin Suomen hyppy-yleisölle jo 1978, mutta se hyväksyttiin käyttöön vasta kolme vuotta myöhemmin. Kuva: via Laskuvarjourheilu

Tämä oli ensimmäinen laukaisin, jota kokeneetkin hyppääjät olivat voineet käyttää. Alku tosin ei ollut lupaava. Maahan saatu ensimmäinen koekappale ”...vain ei Suomessa ole suostunut toimimaan käyttöohjeen lupaamalla tavalla...” kuten laskuvarjotoiminnanohjaaja **Eero Kausalainen** lokakuussa samana vuonna päivätyssä muistiossa todettiin. Laitetta oli yritetty tutkia sekä ilmavoimien varikolla että Laskuvarjojääkärikoulussa, mutta sen sielunelämä ohuen ohuine kapillaariputkineen ei tarkempien ohjeiden puuttuessa avautunut, eikä laitteen toiminnassa esiintyneiden vajaatoimintojen syytä saatu selvitettyä. Ainokaista laitetta ei uskallettu ohjeistojen puuttuessa purkaa.

Myöhemmin laitteeseen liittyvät ongelmat saatiin pääpiirtein ratkaistua ja se alkoi toimia kohtuullisesti. Ne yleistyivät nopeasti siinä vaiheessa, kun luovuttiin perinteisestä rintapakkaus-varavarjojärjestelmästä. Joissakin kerhoissa kuitenkin tiedetään laukaisinta käytetyn jo rintapakkaus-varavarjoon asennettuna.

FXC 12 000 oli alkuaan amerikkalainen, mutta myös Ranskassa valmistettiin samaa laitetta. Suomessa oli hankittu laitteita sekä USA:sta että Ranskasta.

Epäilemättä FXC 12 000 laukaisimella vuosien varrella pelastettiin muutama henki. Käytännössä se ei kuitenkaan osoittautunut täysin luotettavaksi. Se toimi alkuhankaluuksien jälkeen silloin, kuin piti, mutta sen lisäksi se saattoi toimia muulloinkin. Kokeneet hyppääjät vieroksuivat ajatusta laukaisimesta, joka – vaikka se saattaisi pelastaa hengen tiukassa paikassa – myös saattaisi poksahduttaa varottamatta auki keskellä isoa muodostelmaa ja vaarantaa oman ja ehkä muidenkin turvallisuuden.

Toistakymmentä vuotta tästä artikkelista tuli kulumaan ennen sellaista laukaisinta, jonka myös konkarihyppääjät saattoivat hyväksyä omaan varustearsenaaliinsa.

Laskuvarjourheilu 1/1978

Suomen Ilmailuliitto ry / Eero Kausalainen, muistio 17.10.1978: Alkeiskoulutuksen hyppykalustosta

Timo Nieminen 2015: Hyvällä tuulella – Vaasan Laskuvarjokerhon historia vuosilta 1969–2014

Eero Kausalainen 11.5.2021

Onko koolla väliä – laskuvarjourheilussa?

Vuosien 1976–1978 aikoihin oli keksitty, että relatiivihypyillä vapaapudotusnopeutta voisi kätevästi säädellä haalarien koolla. Tämän taustana olivat kokemukset, joiden mukaan jotkut hyppääjät etenivät vapaassa pudotuksessa maata kohti nopeammin, kuin toiset. Esimerkiksi Historiaheppu hoikana poikana, mutta muutoin melko keskimääräisin mitoin varustettuna putosi melko hiljaa, jonka vuoksi relatiivihypyillä uloshyppyvuoro oli vähänkin isommassa muodostelmassa siellä jossain puolivälissä tai sen jälkipuoliskolla. Jotkut hyppytoverit puolestaan sijoitettiin yleensä suunnitellun vapaapudotuskuvion pohjaksi, jolloin tällaisten ”tykinkuulien” uloshyppyvuoro oli alkupäässä – usein ensimmäisinä.

Hyppyvuorossa saatettiin toki joskus sijoittaa näiden tykinkuulien edelle suuremmissa kuvioissa ”floatereita” (kellujia), jotka olivat kevyitä, hitaasti putoavia vaaksiaisia. He odottelivat muodostettavan kuvion vieressä kaikessa rauhassa ilman pelkoa joutumisesta veikkolaan eli muodostuvan kuvion alapuolelle, josta yleensä oli vaikea päästä takaisin kuvion tasalle. Hyppykuvaajilla oli myös kovin tärkeää välttyä veikkolaan menolta, koska sieltä oli hankala kuvata.

Suurten henkilökohtaisten putoamisnopeuksien vaikutuksen kompensoimisessa jossain keksittiin alkaa valmistamaan erikokoisia hyppypukuja. Kanuunankuulat tarvitsivat suuren puvun, kun taas ”vaaksiaisen malliset” pärjäisivät hieman pienemmällä hyppypuvulla – siis teoriassa. Maailmalla oli jopa kehitetty ram-air hyppypuku, jossa oli harsoaukkoja, joiden ansiosta puku pullistui massiivisen kokoiseksi. Tällaisilla puvuilla voitiin joidenkin väitteiden mukaan hidastaa vapaapudotusnopeutta 120 kilometriin saakka tavanomaisesta noin 180 km/h nopeudesta.

Eräs suomalaisista relatiivin tuon aikaisista huippuhyppääjistä, **Kustu Ylinen**, kertoi Tanskan Vandelin vuoden 1977 hyppyboogiestä kertovassa Laskuvarjourheilun jutussa seuraavaa;

”Myös haalarit ja erilaiset hyppyasusteet olivat aivan uutta. Jopa erittäin kevyet tytöt käyttivät mahdottoman suuria haalareita ja isoja ”swooppareita” lisätäkseen tehoa ja liikkumisalaansa.”

ERIKOISMUHKEAT
RW HAALARIT

HINTA 350 MK + POSTIKULUT

•TURPO-SILVER•

Uudet kotimaiset RW haalarit ovat tulleet.
 – TEHTY AMERIKKALAISEN MALLIN MUKAAN.
 – KANGASMÄÄRÄSSÄ EI OLE SÄÄSTETTY.
 – USEITA KOKOJA SEKÄ USEITA VÄREJÄ.
 – JOS TOIMIT NOPEASTI VOIT TILATA HAALARIT OMILLA VÄREILLÄSI ILMAN LISÄHINTAA.
 – VÄRIVAIHTOEHDOT: Punainen
 Sininen
 Keltainen
 Musta
 (Myös muita värejä rajoitustasi)

● HAALARIN RAIDAT MYÖS HALUTUILLA VÄREILLÄ.

TILAA HETI!

SOITA PUHELIMELLA JA ILMOITA HALUAMASI VÄRIVAIHTOEHDOT. TOIMITAMME VALMIIT HAALARIT SINULLE PIKA PIKAA.

Myös ”Buskuri Boys”, jonka Amerikan matkasta kerrottiin vuoden 1977 tarinoissa, päätyi hankkimaan tällaisia ”laajakangas-haalareita”.

Laskuvarjovarusteiden myyjät vastasivat kysyntään. Suomen Laskuvarjo Oy:n Laskuvarjourheilun 1/1978 mainoksessa oli tarjouksena ”Erikoismuhkeat RW-haalarit”. Varsinaisia ram-air hyppypukuja ei Suomessa nähty paria mallikappaletta lukuun ottamatta, mutta muita VALTAVAN KOKOISIA kyllä oli kaupan ja niitä myös ostettiin. Historiahenkilö – joka oli luullut kuuluvansa vaaksiaisporukkaan – huomasi joutuvansa veikkolaan, kun kaikilla muilla oli

suuret hyppypuvut. Sellainen siis piti ostaa – on muuten vieläkin tallessa Suomen Urheilumuseolla Olympiastadionilla. Edelleen hyväkuntoinen, vähän käytetty...

Suuret hyppypuvut eivät ratkaisseet ongelmaa, jos kaikki niitä käyttivät. Ongelma oli myös, että jos puvussa oli paljon löysää kangasta kainaloissa ja raajoissa, lentäminen vapaassa pudotuksessa ei ollut tarkkaa ja nopeuden ja liikehdinnän hienosäätö oli mahdotonta. Suuret ”kainalotaskut” jopa haittasivat stabiilia lentämistä ja portaatonta nopeuden säätöä. Vastaavia suuriin hyppypukuihin ja hyppypukujen materiaaliin liittyneitä pohdiskeluja esitettiin myös samassa Laskuvarjourheilun numerossa olleessa referaatissa ”Hyppypukujen rajoitukset”.

1970-luvun puolivälin jälkeen puvut alkoivat kasvaa. Aluksi puvut olivat vain hieman väljä, mutta vuosikymmenen viimeisinä vuosina ne räjähtivät valtavan kokoiseksi. Tämä ”laajakangas-hyppypukuvillitys” jäi lopulta vain muutaman vuoden mittaiseksi.

Kuvassa hyppy-Raimot ”Kemppa” Kemppainen ja ”Raikku” Ahola Oulun taivaalla kokeilemassa ”laajakangashaalareita”. Molemmat hyppääjät olivat hoikkia ja sopusuhtaisia. Kuva: via Raimo Karhu

”Turpo-Silver laajakangaspuvun” hankki myös turkulainen ”monivammaurheilija Seppo Kokkonen. Kuva: via Seppo Kokkonen

Seuraavan vuosikymmenen alkupuolella puvuista tuli ”tyköistuvia” ja ne varustettiin tartuntakahvoilla. Vapaapudotusnopeutta säädeltiin paremmilla vapaapudotustaidoilla sekä yksilöllisillä painoliiveillä.

Eero Kausalainen 2.12.2019
Laskuvarjourheilu 1/1977
Laskuvarjourheilu 3/1977
Laskuvarjourheilu 1/1978
Laskuvarjourheilu 2/1978

Varustekehitystä maailmalla – patjavaravarjolle hyväksyntä

Maailmalta kuului kummia: Uudessa Seelannissa julkaistavan *Free Fall Kiwin* vuoden 1977 loppupuolen numerossa olleen uutisen mukaan markkinoille oli tulossa ensimmäinen patjavaravarjo, joka perustuu päävarjona käytettyyn Parafliten valmistamaan Strato Flyeriin. Kuvun arveltiin tulevan markkinoille USA:ssa vuoden 1978 alkupuolella. Laskuvarjourheilu-lehdessä 1/1978 esitetyn referaatin mukaan:

”...Kupu edustaa samantapaista kehityksen vaihetta, kuin oli Strato Starin ilmestyminen joi-takin vuosia sitten, tai sen jälkeen Strato Cloudin ilmestyminen. Kupu tulee suurella toden-näköisyydellä lyömään itsensä läpi varjomarkkinoilla, se on pienempi ja kevyempi, mutta ”no-peampi”, kuin vertailukohteina mainitut kuvat. Strato Flyerin mielenkiintoisuutta lisää se, että varjolle on annettu titteli ”ensimmäinen tunnelivaravarjo.”

Ja todentotta: jo vuoden 1977 aikana varavarjo tyyppi hyväksyttiin USA:n ilmailuviranomaisen FAA:n myöntämällä TSO-sertifikaatilla. Ja näitä laatikko-varalaskuvarjoja tuli pian lisää, koska kaikki itse-ään kunnioittavat laskuvarjovalmistajat ottivat vastaavan tuotteen myös omille tuotantolinjoilleen. Seuraavan vuosikymmenen lopulla enää harvoilla kokeneilla hyppääjillä – myös täällä kaukana pohjoisessa - oli varusteissaan perinteinen pyöreäkupuinen laskuvarjo.

Vuoden 1978 alkupuolella patjavaravarjo kuulosti vielä monien mielestä uskomattomalta. Tällaista käsitystä heijasteli myös *Free-Fall Kiwi*-lehden jutun suomentaja:

”...Taitaapa tämän suomentelija olla hieman konservatiivinen, koska tuntuu esitetty ajatus tunnelivarjosta huikeahkolta, vaan ken elää, se näkee ...”

Ja kun elettiin, niin myös nähtiin!

Laskuvarjourheilu 1/1978
Eero Kausalainen 6.5.2021

Pohjoismainen Para-Ski SM – melkein meni läskiksi

Ensimmäiset Pohjoismaisen Para-Ski:n SM-kisat oli suunniteltu pidettäväksi Immolassa 24.-26.2.1978. Kilpailun osalajeina olivat tarkkuushyppy tasamaalle ja 10 kilometrin murtomaahiihdosta.

Kilpailun alkaessa sää oli kelvoton laskuvarjourheiluun, joten oli luontevaa aloittaa kilpailu hiihto-osuudella. Tarkoituksena käytettiin rajavartioloituksen valmistamaa 10 kilometrin rataa. Hiihto meni suunnilleen ennakoarvioiden mukaisesti. Sen voitti **Hannu Ilves** Utin Laskuvarjokerhosta. Hiihdon kakkonen oli alkuaan porilainen, mutta sittemmin – ainakin vaihtuneista kerhoedustuksista päätellen - kiertelevä elämää viettänyt **Matti Heino**. Tarkkuushyppääjänä tunnetuksi tullut **Rauno Härkönen** yllätti monet tulemalla kolmanneksi. Neljänneksi paras hiihtäjä oli Hannun pikkuveli **Jukka Ilves**.

Reippaan alun jälkeen kilpailu sitten menikin nyhräämiseksi. Sää ei suosinut. Hyppykone kävi kerran kokeilemassa, josko pilvikorkeus olisi riittävä hyppäämiseen, mutta eipä ollut. Säätä myös yritettiin tehdä hyppääjäpiirien perinteisellä menetelmällä, mutta sekään ei onnistunut. Lopulta oli todettava, että tämä osio meni läskiksi. *Ei tult’ mittään*, kuten paikkakuntalainen olisi asian ilmaissut.

Eikä tullut mitään Para-Ski PM-joukkueen nimeämisestä SM-kilpailun perusteella, koska Vuokatin kilpailu järjestettiin ennen SM-hyppyosuuden suoritusta.

Hyppyosuus saatiin suoritettua Utissa vasta noin kuukautta myöhemmin pääsiäiskisojen yhteydessä. Tässä historiallisessa kilpailussa tuli ensimmäiseksi Suomen Mestariksi Imatran Ilmailukerhon **Rauno Härkönen**, joka voitti hyppyosuuden ja sijoittui hiihdossa kolmanneksi.

Utin pääsiäiskisat sentään onnistuivat niin hyvin, että hyppyjä saatiin peräti neljä kierrosta. Kilpailun voitti **Veikko Korhonen** tuloksellaan 0,68 m, toinen oli Rauno Härkönen (1,01 m) ja kolmas **Kalle Savolahti** (1,16 m). Alla olevassa tulosluettelossa näkyvät kuitenkin vain pääsiäiskisoissa Para-Ski osalajia suorittaneet, joihin Korhonen ja Savolahti eivät kuuluneet.

Pohjoismaisen Para-Ski SM lopputulokset:

Para-Ski sija	kerho	hyppytulos Utissa
1. Rauno Härkönen	Imatran Ilmailukerho	01,01 m
2. Matti Heino	Imatran Ilmailukerho	03,91 ”
3. Jouko Koivula	Laskuvarjojääkärikoulu	03,66 ”
4. Olavi Kilpinen	Laskuvarjojääkärikoulu	02,69 ”
5. Markku Jääskeläinen	Utin Laskuvarjokerho	03,85 ”
6. Jukka Ilves	Utin Laskuvarjokerho	09,99 ”
7. Hannu Ilves	Utin Laskuvarjokerho	15,53 ”
8. Matti Kokkonen	Laskuvarjojääkärikoulu	11,56 ”
9. Olli Halonen	Imatran Ilmailukerho	04,48 ”
10. Anssi Horppu	Utin Laskuvarjokerho	02,68 ”

Laskuvarjourheilu 2/78

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 21.2.1978: LuKT:n kilpailutoimikunnan kokous, 18.2.1978

Eero Kausalaisen 6.5.2021

Nordic Para-Ski Championships ja pieni alppi-Para-Ski SM

Para-Ski oli pyrkinyt pohjoismaiden omaksi lajiksi, pohjoismaiden ikiomana murtomaahiihto-tarkkuushyppy-yhdistelmänä jo muutaman vuoden ajan. Pohjoismaat olivat kokouksissaan sopineet lajin ottamisesta kilpailuohjelmaan vanhemman ja CIP:n tunnustaman alppilaji-Para-Skin sijaan. Vuonna 1977 järjestettiin ensimmäinen pohjoismainen kokeilukilpailu Ruotsin Östersundissa, kuten edellä näissä tarinoissa on kerrottu. Kokemukset olivat ilmeisesti hyviä, koska seuraavana vuonna järjestettävälle kisoille myönnettiin PM-kisojen status.

Piskuinen Kajaanissa toimiva Kainuun Laskuvarjokerho, josta ei ympäri Suomea ollut kuultu paljoakaan, aloitti kilpailujen järjestämisen komeasti järjestämällä ihka ensimmäisinä virallisena kisatapahtumanaan kansainväliset Para-Ski PM-kilpailut 10.-12.3.1978. Edellisenä vuonna kerho oli jo järjestänyt kansalliset kilpailut Para-Ski alppi- ja pohjoismaisessa lajissa. Kilpailu oli hyvä harjoituskisa sekä Ruotsin pohjoismaiseen Para-Ski kilpailuun, että Sveitsissä järjestettävään maailmancup-kilpailuun lähtijöille. Virallista SM-statusta kilpailulla ei vielä ollut.

Vuoden 1978 PM-kilpailun paikkana oli – kuten myös edellisen vuoden kilpailussa - Vuokatin hiihtokeskus, jossa oli valmiina korkeatasoinen latuverkosto. Lentokenttää ei Vuokatissa ollut, mutta sen virkaa toimitti läheiselle Särkijärvelle aurattu kiitotie. Pohjoismaisessa Para-Ski:ssa lajeina olivat tarkkuushyppy ja 10 kilometrin murtomaahiihto.

Kilpailun johtaja oli Kainuun Laskuvarjokerhon **Pekka Kuusisto**, joka kirjoitti tapahtumasta myös ansiokkaan jutun Ilmailu-lehteen. Ylituomariksi oli lupautunut oululainen huippuluokan tarkkuushyppääjä **Tapio ”Cekkeri” Satamo**. Kilpailuun osallistui kuusi joukkuetta, kolme Suomesta, kaksi Norjasta ja yksi Ruotsista. Hyppääjiä oli mukana kahdeksantoista.

Kummankin lajin paremmuus määritettiin perinteisin menoin metreinä, sentteinä ja suoritusaikana. Kunkin osalajin sijaluvun neliö antoi sen lajin pisteet. Siis laskettiin sijaluvun toinen potenssi eli luku

kerrottiin itsellään. Näin saadut pisteet molemmista laskettiin yhteen, mikä antoi yhdistetyn kilpailun pistemäärän. Pienimmän pistemäärän saanut voitti.

Kilpailu oli määrä aloittaa hyppyosuudella, mutta huono sää esti tämän suunnitelman. Siirryttiin suunnitelmaan B eli lähetettiin hiihtäjät sopivaksi arvotussa järjestyksessä metsän hämärään. Kilpailuorganisaatioissa oli henkilöitä, jotka olivat erinomaisen hyvin selvillä hyppykilpailun tuomaritoiminnan järjestelyistä. Kokemus hiihtokilpailuista oli vähäisempi. Ja se tultiin huomaamaan. Metsään kadonneita hiihtäjiä alkoi ilmaantua maalialueelle - hikisempinä kuin lähtiessään – jossa tuomarit kirjasiivat saapuneet ja merkitsivät saapumisaikoja muistiin. Kaikki sujui hyvin, kunnes...

Kun hiihtotuloksia alettiin tarkastella, löytyi ongelma. Hiihtotulosten ja kilpailijoiden määrä ei täsmännyt. Asiaa selvitettiin hyvä tovi, tuomareilla alkoivat jo kainalot kostua. Lähellä oli, ettei jouduttu hakemaan kilpailijoita saunasta uudelleen ladulle... Lopulta ongelmaan löytyi niin hyvä selitys, että tulokset saatiin uskottavasti kohdalleen. Ainakin jokainen sai yhden tuloksen. Ensimmäistä kertaa ylituomarina toimineen Cekkeri Satamon pokka ei kuitenkaan missään vaiheessa pettänyt. Kilpailijoita ei vaivattu tällä pikku ongelmalla, eihän se lopulta ongelma ollutkaan.

Hiihtokilpailun jälkeen Suomen kolme joukkuetta olivat sijaluvuilla 1–3 ja henkilökohtaisen hiihtosuuden kymmenen parhaan joukossa oli vain kolme vierasmaalaista, joista paras oli sijalla kuusi. Tässä vaiheessa oli mukava odotella hyppyosuuden alkua.

Sitä saatiinkin odottaa. Ensimmäisen päivän ainoaksi lajiksi jäi hiihto. Seuraavanakin päivänä sää epäsuotuuli: pilvet olivat matalalla. Kilpailupaikan läheisyydessä Vuokatin vaaran päälle olleen radiomaston perusteella pilvikorkeus arvioitiin 500 metriksi, mikä ei riittänyt. Sinnikkyys kuitenkin johti lopulta tulokseen ja pilvikorkeus saatiin nousemaan. Kun se lopulta nousi riittävästi, alkoi tuuli kiusata. Kajjjaanilaisilla oli kuitenkin ainakin Laskuvarjourheilun artikkelin mukaan ratkaisu tähän ongelmaan: kun tuuli alkoi hipoa syntisiä lukemia, lyhennettiin tuulimittarin anturin vartta ja taas homma toimi.

Toisena hyppy-päivänä sää oli kuitenkin täydellinen, tuuli oli asiallinen ja aurinko paistoi kauniisti. Kilpailussa saatiin hypättyä säännöissä mainitut harjoituskiertos ja täydet neljä hyppykierrasta.

PM-kilpailun pronssia voittanut Imatran Rauno Härkönen kurottaa. Tapahtumaa

seuraavat tuomarit Eero Kausalainen (selin vasemmalla), Norjan Herleif Svendsen (kasvot kameraan) ja (luultavasti) Markku Paakkanen. Ylituomari Tapio Satamo tarkkailee tilannetta taustalla (Kausalaisen kohdalla, punaiset haalarit. Kuva: Pekka Kuusisto.

Tuomariongelmat eivät kuitenkaan loppuneet hiihtokilpailuun. Kilpailun päätyttyä tuomarit laskivat kilpailuun kuuluvat erilaiset tulokset nopeasti, mutta hätäisesti. Palkintojenjakoseremoniassa joku –

tietenkin sen piti olla kilpailija – valitti, että joukkuekilpailun säännöt on laskettu päin takapersoonaa. Vastaväitteitäkin yritettiin, mutta valitus oli perusteltu. Taskulaskimet usutettiin taas huimaan kiitoon, jonka jälkeen saatiin – kilpailijoiden avustamana - sellaiset tulokset, että ne kelpasivat.

Suomi voitti kilpailussa kaiken mahdollisen: henkilökohtaisen ja joukkuekilpailun sekä maiden välisen paremmuuden.

Laskuvarjourheilu-lehden numerossa 2/1978 esitetään täydelliset kilpailutulokset, tässä tiivistelmänä oleellisimmat:

Henkilökohtainen kilpailu

		hihtopisteet	hyppypisteet	yhteensä	
1.	Hannu Ilves	Suomi	9	1	10
2.	Jukka Ilves	Suomi	4	16	20
3.	Rauno Härkönen	Suomi	25	36	61
4.	Heikki Punju	Suomi	16	49	65
5.	Markku Jääskeläinen	Suomi	64	9	73
6.	Arne Lien	Norja	49	64	113
7.	Matti Heino	Suomi	1	144	145
8.	Olavi Kilpinen	Suomi	144	4	148
9.	Ari Rantalainen	Suomi	121	100	221
10.	Knut Moen	Norja	26	225	261

Joukkuekilpailu

1.	Suomi I (H. Ilves, Härkönen, Heino)	1	4	5
2.	Suomi III (Kilpinen, Jääskeläinen, Rantalainen)	9	1	10
3.	Suomi II (Käyhkö, Punju, J. Ilves)	4	16	20
4.	Norja I (Lien, Sætre, Eggereide)	16	25	41
5.	Ruotsi (Ljungberg, Ekholm, Jonsson)	36	9	45
6.	Norja II (Moen, Hestmann, Svenning)	25	36	61

Alppilajien pieni Para-Ski SM

PM-kilpailun yhteydessä järjestettiin myös alppilajien Para-Ski SM-kilpailu. Siihen liittyvät hyppyt hyppättiin tasamaalle PM-kilpailun hyppäysten seassa. Kilpailut olivat kooltaan vaatimattomat. Osanottajia oli kokonaista seitsemän, joista vain kolmella tiedettiin olleen aiempaa, vakavammaksi luokiteltavaa harrastusta alamäkilajiin.

Erityisesti tätä lajia haittasi Vuokatissa samanaikaisesti järjestetty hiihdon alppilajien SM-kilpailu. Sen vuoksi Para-Ski kisalaskujen järjestely ei sujunut täysin ongelmitta. Alppilajien SM-kilpailu vaikeutti muutoinkin kilpailujen järjestelyjä, esimerkiksi majoitustilojen huonon saatavuuden osalta.

Kilpailut olivat pienet, mutta pippuriset ja tuloksiakin saatiin:

		pujottelu	hyppyt	yhteensä	
1.	Antero Takkala	Kuopion Ilmailuyhdistys	4	4	8
2.	Mikko Närhi	Oulun Laskuvarjokerho	9	16	25
3.	Hannu Hernesniemi	Oulun Laskuvarjokerho	25	9	34
4.	Pentti Pukkila	Tampereen Laskuvarjok.	16	25	41
5.	Raimo Kempainen	Oulun Laskuvarjokerho	49	1	50*
6.	Timo Rautiainen	Varkauden Lentokerho	1	49	50
7.	Reijo Korpinen	Kuopion Ilmailuyhdistys	36	36	72

*Jos kilpailijoilla on sama pistemäärä, sääntöjen mukaan tarkkuushypyssä paremman tuloksen saanut voittaa.

Kilpailuista löytyy täydellisempiä selostuksia Ilmailussa (5/1978) ja Laskuvarjourheilussa (2/1978). Laskuvarjourheilu-lehdessä on tämän kilpailun kohdalla virheitä sijaluvuissa. Yllä olevat ja Ilmailulehden tulokset ovat oikein.

Ilmailu 5/1978

Eero Kausalainen

Laskuvarjourheilu 2/1978

The Finnish Aeronautical Association, letter 1.2.1978: The 1st Nordic Para-Ski Championships

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 27.2.1978: LuKT:n kokous 2/1978 (puhelinkokous), 24.2.1978

Sotilasompelukoneen kuljettajakurssi

Laskuvarjojääkärikoulu halusi päästä eroon itselleen kovin työlääksi käyneestä ja voittoa tuottamattomasta laskuvarjojen korjaus- ja huoltotoiminnasta. Siitä oli tullut LjK:lle melkoinen rasite, koska toiminta oli paisunut kalusto alkoi olla 1974 alkaen varjojen toimituksissa

kovin ja tarkastettava kovin kirjavaa. Vuodesta ilmailuliitto koordinoi jäsenkerhojaan.

Vuonna 1978 tuli kuitenkin pää vetävän käteen. LjK:ssa todettiin, että heillä ei ole enää kapasiteettia jatkaa alati laajenevaa siviilien urheiluarjojen tarkastustoimintaa. LjK ei kuitenkaan halunnut jättää ilmailuliittoa ja sen laskuvarjoharrastajia pulaan – erityisesti, kun heidän joukossaan oli paljon hypytaitoaan ylläpitäviä reserviläisiä.

Pohdittiin, että laskuvarjojen huoltotoiminta voisi olla mahdollista, jos Suomeen perustettiin siviiliyritys tai yritys, jotka olisivat valmiita aloittamaan laskuvarjojen korjaustoiminnan. Ongelmana oli osaavan henkilöstön koulutus. Mistä sellaista saisi? Amerikastako? No ei! Liian kallista ja hankalaa. Ilmailuhallituksen toimiluvan edellytyksenä oli ammattitaitoinen henkilöstö.

Asiaan kuitenkin löytyi ratkaisu, kun oikein pohdittiin ja löytyi hyvää tahtoa. Laskuvarjojääkärikoululla sitä oli, joten asia alkoi edistyä. Järjestettiin kahden viikon mittainen kertausharjoitus, jonka aikana järjestettiin LjK:n reserviläisille laskuvarjohuoltokurssi, ”sotilasompelukoneen kuljettajakurssi”.

Koulutusohjelmasta neuvoteltiin LjK:ssa ilmailuhallituksen edustajan tarkastaja **Lars Bäckströmin** ja LjK:n edustajien kanssa. Bäckström kertoi tulleensa kutsutuksi kahdeksi viikoksi kertausharjoitukseen, jona aikana hän tutustui laskuvarjojen korjaustoimintaan LjK:ssa ja suunnitteli yhdessä laskuvarjopakkaamon henkilökunnan, erityisesti pakkaamon johtajan teknikkoyliluutnantti **Jorma Korhosen**, mutta myös muiden siviilissä käytettävien varjojen korjaustoimintaan perehtyneiden henkilöiden kanssa, kertausharjoituksen koulutusohjelmaa. Neuvottelujen perusteella Bäckström laati 4.1.1978 päivätyyn luonnoksen koulutuksen pääpiirteisestä sisällöstä. Bäckströmin esitystä täydennettiin laskuvarjopakkaamon ammattilaisten avustuksella käytännön työharjoitteluun liittyvillä tehtävillä.

Bäckström kutsuttiin kertausharjoituksen vielä uudelleen. Hän osallistui LjK:n lentokadeteille järjestetyille laskuvarjohyppäkurssille.

Kurssille koulutettavien valinta tapahtui siten, että ilmailuliitto tiedusteli korjaustoiminnasta mahdollisesti kiinnostuneilta yrityksiltä, joita olivat *Laskuvarjotarvike Ky*, *Suomen Laskuvarjo Oy* ja Jyväskylässä laskuvarjoalan toimintaa vasta aloitteleva *Erkki Vaara Ky*, ehdotusta henkilöistä, joita he saattaisivat käyttää laskuvarjojen tarkastustyössä. Esitettävien henkilöiden piti kuulua LjK:n reserviin. Tiedustelun perusteella saatu nimilista toimitettiin LjK:lle varustettuna liiton omalla täydennyksellä, joka oli laskuvarjotoiminnanohjaaja, LjK:n hyppykouluttama vääpeli evp. **Kausalainen**. LjK hyväksyi nimiluettelon lähes sellaisenaan.

Kertausharjoitus toteutettiin LJK:ssa 29.3.-7.4.1978. Kurssille osallistuivat **Hannu "Hantta" Leskinen** (SLK), **Tuure Helo** (JLK), **Eero Kausalainen** (SIL), **Matti Ruuskanen** (TamLK), **Veikko "Vexi" Korhonen** (TamLK) ja **Harri "Kitu" Toivonen** (TamLK). Kurssin pääkouluttajana toimi LJK:n pakkaamon johtaja teknikkoyliluutnantti Jorma Korhonen apunaan vääpeli **Olavi "Enska" Kilpinen**, värvätyt laskuvarjohuoltajat **Raija Tokko** ja **Kerttu Kananen**. Lisäksi kouluttajana eräissä teoria-aineissa toimi ilmailuhallituksen tarkastaja **Lars "Lasse" Bäckström**.

Maanantai 03. 04.	Tiistai 04. 04.	Keskiviikko 05. 04.
08.00 - 08.50 Laskuvarjojen korjaus H Kilpilevyjen kiinnittäminen reppuihin Pakkaamo Teknylil J Korhonen	08.00 - 11.00 Ompelukoneiden käytön harjoittelua Osasto 2, Pakkaamo Värv R Tokko, K Kananen	08.00-11.00 12.00-13.20 H Kupujen korjauksia Pakkaamo Teknylil J Korhonen Värvätty R Tokko
09.00 - 10.20 Laskuvarjojen korjaus H Letyn ompelu ja jousittimien (sandomien) vaihto Pakkaamo Värvätty R Tokko Teknylil J Korhonen	08.00 - 11.00 Punosten lyhentäminen ja kiinnitys Osasto 1, Pakkaamo Teknylil J Korhonen Vääp O Kilpinen	13.30 - 15.20 H Hidastesukkien korjaamisia Pakkaamo Teknylil J Korhonen Värvätty R Tokko
10.30 - 11.00 H Laskuvarjojen pakkaaminen (Strato) Pakkaamo Vääp O Kilpinen	12.00 - 12.50 Aamupäivän ohjelma jatkuu	15.30 - 16.30 O Kirjallinen koe Teknylil J Korhonen
12.00 - 12.50 Laskuvarjojen korjaus	13.00 - 15.50 Punosten uusimisia ja korjaamisia Pakkaamo Teknylil J Korhonen Värvätty R Tokko	18.00 - 20.30 Laskuvarjohyppykoulutus H-koulu (Varalla lujuus- ja ilmanläpäisykokeet) H Pakkaamo

Ote "sotilasompelekoneen kuljettajakurssin" viikko-ohjelmasta.

Jorma Korhonen piti pääosan koulutuksesta. Erityiskoulutusta ja siviilivarjojen erityispiirteistä koulutusta antoi siviilipuolellakin hyvin tunnettu, monikertainen ilmailuliiton edustushyppääjä Olavi "Enska" Kilpinen. Lars Bäckström oli perehtynyt sittemmin suomalaisenkin laskuvarjokorjauksen "mustaksi Raamatuksi" tulleeseen Dan Poynterin *The Parachute Manualiin*, josta hänen opetusaiheensa löytyivät: laskuvarjon rakenne ja materiaalit. Lisäksi hänen alaansa oli luonnollisesti laskuvarjotoimintaa koskevat ilmailumääräykset. Raija Tokko ja Kerttu Kananen perehdyttivät kurssilaiset ompelukoneisiin ja niiden käyttöön.

Kurssin aikana tehtiin sekä harjoitustöitä harjoitusmateriaalilla, mutta myös korjattiin ohjattuna ja valvottuna oikeita laskuvarjoja. Koulutus kattoi jokseenkin kaikki tavanomaiset siviilien käyttämien laskuvarjojen tarkastus-, huolto- ja korjaustyöt. Vexi Korhonen pääsi myös kokeilemaan taitojaan omaan laskuvarjoonsa. Hän oli kuljettanut "...kamalan väristä (oksennusvihreä-veripunalaposenkankeltainen)" laskuvarjoaan auton tavaratilassa, jossa oli aikaisemmin sattunut kaatumaan akku.

Avoimena tavaratilaan heitetty kupu alkoi saada vaikutteita akkuhaposta, vaikka tavaratilaa oli yritetty puhdistaa. Kupu haurastui ja lopulta hajosi hypyllä. Korhonen käytti omaa kupuaan – nyt *myrkkyy-Cloudiksi* ristittyä – harjoitusvastustajanaan kurssin aikana. Paljon sai korjata, eikä siitä hyvää tullut. Tuli tilkkutäkki, jolla kuitenkin vielä hypättiin.

Kertausharjoituksessa tehtiin pitkäkööä päivää. Ruokailuun mentiin sotilaallisessa muodossa, mutta muutoin kurssi oli melko siviilimäinen, vaikka sotilasasuja ja arvomerkkejä käytettiinkin. Sotilaallista kurssissa oli laskuvarjohuoltoryhmän toimintaa käsittelevä kapteeni **Osmo Hakkaraisen** oppitunti ja koulunjohtajan everstilutnantti **Olavi Jokelan** kurssinavaus- ja päättämistilaisuudet. Ja olihan niissä kahdessa T-10 hypyssäkin DC-3:sta (DO-10) sotilaallinen meno ja meininki.

Kurssilla koulutetuista Toivonen tuli toimimaan oman yrityksensä Laskuvarjotarvike Ky:n laskuvarjotarkastajana ja -huoltajana. Hänen lisäksi Korhonen ja Ruuskanen osallistuivat vähäisemmässä määrin yrityksen toimintaan. Tuure Helo puolestaan toimi **Erkki Vaaran** samana vuonna Tikkakoskelle perustaman Erkki Vaara Ky:n ainoana päätoimisena laskuvarjojen huoltajana ja korjaajana. Suomen Laskuvarjo Oy, jonka esittämänä Hannu Leskinen hyväksyttiin kurssille, ei koskaan käynnistänyt kaupallista laskuvarjojen huolto- ja korjaustoimintaa. Yrityksen puitteissa ainoastaan tarkastettiin myyntiin meneviä laskuvarjoja. Leskisestä tuli kuitenkin käytännössä puoliammattilainen, joka keskittyi oman kerhonsa SLK:n ja sen jäsenten kaluston huoltoon ”Amerikassa”.

Edellä mainittu ”Amerikka” vaatii pienen selityksen: paikka oli Suomen Laskuvarjokerhon alaparakissa, johon oli laskuvarjojen huolto ja korjausta varten järjestetty täysin varustettu laskuvarjojen korjaus- ja huoltotila. Siellä tehtiin tosiasiasa ainakin alkuvaiheessa luvattomia, mutta Leskisen LJK:n kurssin jälkeen hyvin tiedoin ja taidoin, laskuvarjojen korjaus- ja muutostöitä. Siellä myös valmistui kokonainen laskuvarjojen reppu-valjasjärjestelmä, jolla oli ainoastaan HTL-hyväksyntä (HTL = Leskisen henkilökohtainen laskuvarjokorjaajan tunnus). Vuonna 1978 sekä Laskuvarjotarvike Ky että Erkki Vaara Ky saivat toimiluvan kaikkiin tavanomaisiin laskuvarjojen tarkastuksiin, huoltoihin ja korjauksiin. Koska yksityisillä henkilöillä ei vielä tässä vaiheessa ollut toimilupia laskuvarjojen korjaus- ja muutostöihin, tuli lentäväksi lauseeksi ”...se on korjattu Amerikassa...”, kun tarkoitettiin Leskisen tekemiä tai hänen johdollaan alaparakin salaisessa laboratoriossa tehtyjä töitä. Leskinen sai myöhemmin ”paremmat oikeudet”, jolloin töistä tuli laillisia.

”Amerikka” oli välivaihe, joka laillistui myöhemmin, kun luotiin kalustomestari- ja laskuvarjotarkastajajärjestelmä, jossa Leskinen yhdessä uusien kalustomestarien kanssa saattoi laillisesti tehdä vastaavia laskuvarjotöitä.

Kausalainen ei ryhtynyt laskuvarjojen korjaajaksi, mutta ilmailuliiton laskuvarjotoiminnanohjaajana hyödynsi kurssin oppeja tulevina vuosina laskuvarjojen huoltojärjestelmän suunnittelussa ja valmisteluissa, sekä muutamia vuosia myöhemmin järjestettyjä kalustomestari- ja laskuvarjotarkastajakursseja valmistellessaan ja vetäessään.

Kertausharjoituksissa suoritettut ”sotilasompelukoneen kuljettajatutkinnot” merkitsivät suurta edistystä sekä urheilulaskuvarjojen että siviilipuolella käytettävien pelastusvarjojen huollossa. Laskuvarjojääkärikoulu ja Ilmavoimien Varikko pääsivät lopulta eroon niille raskaaksi käyneistä siviilivarjojen huollosta. Harrasteilmailijat puolestaan saivat joustavamman laskuvarjojen huoltojärjestelmän ilman jokavuotisia sesonkiluonteisia toimituskatkoja. Kertausharjoitus oli jälleen hieno kädenojennus Laskuvarjojääkärikoululta siviilipuolen laskuvarjourheilulle!

Virpi Talja – Raija Syyrakki 1995: Ensimmäiset 25 vuotta, Jyväskylän Laskuvarjokerho

Tampereen Laskuvarjokerho 1993: Tampereen Laskuvarjokerho – 25 vuotta

Ilmailuhallitus/Lars Bäckström 4.1.1978: Karkea luonnos koulutusohjelmaksi laskuvarjopakkaajakurssille

Laskuvarjojääkärikoulu, Lsvpakkaamo 13.1978: Viikko-ohjelma kertausharjoitusosastolle

Punabaretit, Laskuvarjojääkärikoulu 1962–1996 (2003): Hannu Laitisen osuus ”Laskuvarjotoiminta ja ilma-alukset”

Harri Toivonen: haastattelu 21.11.2018

Lars Bäckström 30.4.2021

Eero Kausalainen 18.5.2021

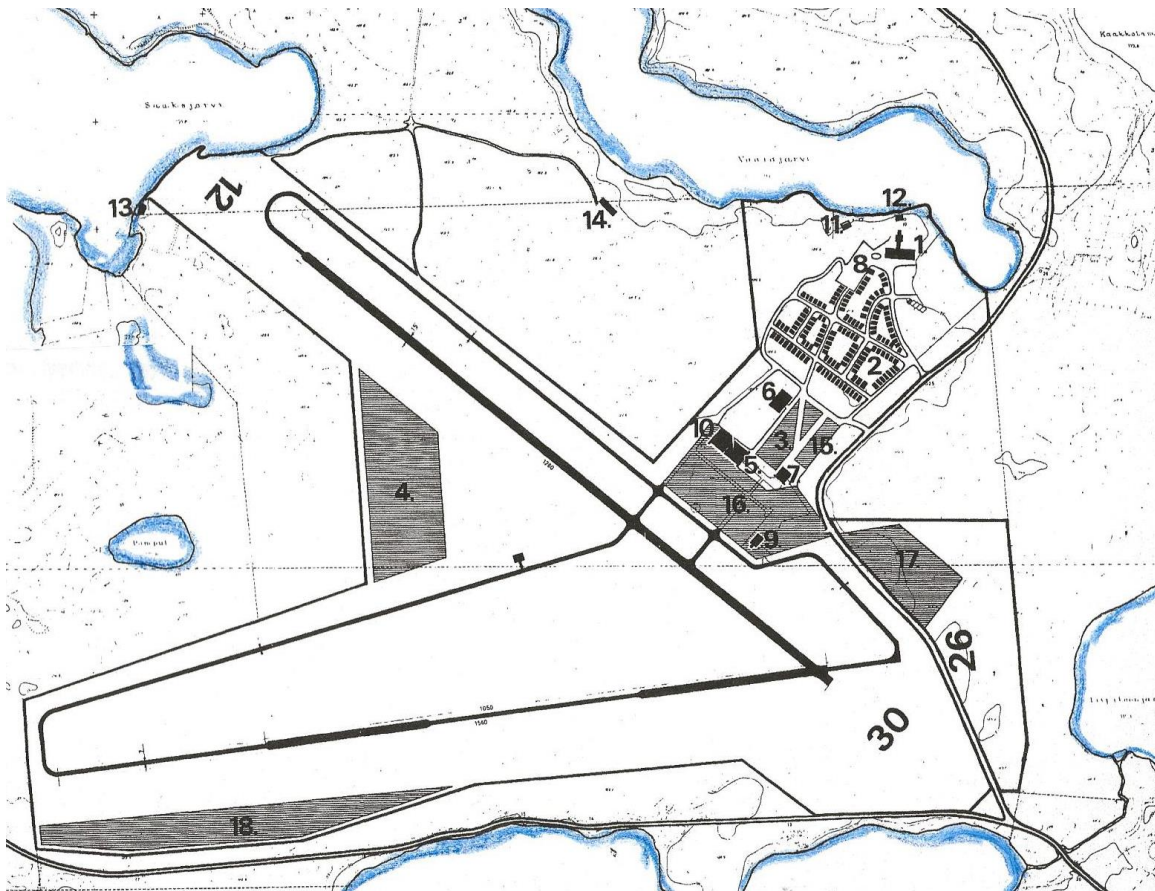
Hannu Laitinen 10.6.2021

Hyppymestarikurssit siirtyvät Räyskälään

Edellisenä vuonna ei hyppymestarikurssia järjestetty, koska halukkaita oppilaita ei ollut tarpeeksi. Vuoden tauosta huolimatta ei vuonna 1978 ollut tungosta. Hakijoita löytyi vain kuusi – kurssille ajateltu ihannekoko oli kahdeksan oppilasta. Tällä oppilasmäärällä hyppytoimintaa – kun kurssiohjelmassa on lopulta edetty siihen vaiheeseen – saattoi pyörittää juoheasti. Hyppyjen välillä ehtisi pakata varjot ja käydä läpi hyppyyhin ja hyppymestariharjoitteluun liittyvät jälkipuinnit. Tällä kerralla varmaankin laatu korvasi määrän.

Kurssi järjestettiin 29.4. - 5.5.1978. Kurssi oli muilta osin pääpiirtein parilla aikaisemmalla kurssilla luotujen mallien mukainen, mutta pitopaikka oli muuttunut. Perinteikkäästä ilmailuliiton ilmailuopistosta Jämijärvellä – tuttujen kesken Jämillä – oli nyt luovuttu hyppymestarikurssien osalta. Uusi kurssipaiikka tästä eteenpäin vuosikymmeniä oli Räyskälän lentokeskus, johon ilmailuliitto oli siirtämässä ilmailuopistoaan. Siirto toteutui lopullisesti 1979 syksyllä.

Räyskälä soveltui mestarikurssin tarkoituksiin hyvin. Erityisenä piirteenä kuitenkin oli vesialueiden läheisyys, joka sulan veden aikaan edellytti aina pelastusliivejä. Tai oikeastaan – pelastusliivejä ei käytetty, vaan lähinnä hieman lituskaisempia veneilyliivejä, jotka oli mahdollista sovittaa hyppeyasun – tai ainakin valjaiden alle. Vesialueiden läheisyys edellytti myös vesipelastukseen varautumista. Siinä tarkoituksessa oli maalialueen läheisyydessä peräkoukulla varustettu auto, jonka perässä oli trailerissa soutuvene pelastusvarusteineen ja airoineen. Vuorossa oleva maakouluttaja oli velvoitettu huolehtimaan pelastustoimien käynnistämisestä, jos joku hypääjä näyttäisi ajautuvan vesialueelle. Hyppytoiminnan valmisteluihin kuului myös tällä ja seuraavilla kursseilla tutustuminen vesialueisiin ja niille johtaviin ajoreitteihin.

Kuvaan on merkitty sinisellä Räyskälän lentopaikan välittömässä läheisyydessä olleet vesialueet. Kilometrin säteisen ympyrän ja uloshyppypaikasta vedettävien sivuajien alueelle sopii aikas monta vettä... Piirros: via Ilmailu

Kurssin vetäjä oli SIL:n laskuvarjovirkailija **Eero Kausalainen** apunaan **Lauri Oksanen** Suomen Laskuvarjokerhosta Helsingistä. Oppilaat olivat saapuneet ympäri Suomea: **Jari Saarinen** (Forssan Laskuvarjourheilijat), **Seppo ”Setti” Korhonen** (Kainuun Laskuvarjokerho, Kajaani), **Esa ”Mini” Mikkonen** ja **Matti Veikkola** (Suomen Laskuvarjokerho), **Hannu Lahti** (Forssan Laskuvarjourheilijat) ja **Mauno ”Manu” Sorsa** (Pohjois-Karjalan Laskuvarjourheilijat).

Laskuvarjourheilu 3/1978

Suomen Ilmailuliitto ry, todistus 15.5.1978: Todistus hyppymestarikurssin suorittamisesta; Hannu Lahti

Ilmailu 3/1976

Mikko Uola 1994: Suomen Ilmailuliitto 75 vuotta, 1919–1994

Oran Pekan ja Huiliksen ensimmäinen tuhat

Laskuvarjourheilu-lehden numerossa 2/1978 juhlistettiin helsinkiläisen laskuvarjourheilun seniorihyppääjää **Pekka Oraa**, joka oli saavuttanut tuohon aikaan vielä merkittävän, vaikka ei enää ainutlaatuisen tuhannen hypyn merkkipaalun:

*”Suomalaisen laskuvarjoilun kisaHYppääjien suvereeni ikäpresidentti Pekka Ora (SLK) sai ensimmäisen tuhat hyppyään täyteen vapun aikoihin armon vuonna 1978. Pekka aloitti hyppyharrastuksensa Jämällä SIL:n järjestämällä hyppykurssilla –69, kuopiolaisten hyppymestarien **Martti Pietikäisen** ja **Reijo Korpisen** toimiessa kouluttajina. Aloittaessaan Pekka oli jo ehtinyt varttuneeseen aikamiehen ikään; 45 kesää oli jo tällöin nähty. Pekka juhlii siis 54. ikävuottaan alkavana kesänä...”*

Pekka Ora Utissa hyppysäättä odottelemassa kaksitoista vuotta myöhemmin, nyt 66-vuotiaana. Kuva: Antti Kausalainen

Pekan leipälajina oli tarkkuus, mutta relativikaan ei ollut täysin vierasta. Ja arvoisa lukija kiinnittänee huomionsa Pekan korkeana pidettyyn ikään. Ajat ovat sen jälkeen muuttuneet. Historiaheppu

hyppäsi toistaiseksi viimeisimmän hyppynsä 59–vuotiaana ja tätä kirjoitettaessa (2021) kerhoissa pyörii jo yli seitsemänkymppisiä, kurttuisia harmaahapsia, jotka eivät vielääkään ymmärrä lopettaa...

Sodan käynyt Ora oli hyppyranssa loppuvaiheissa jonkinlaisen maskotin asemassa. Hänen kerhonsa myönsi myöhemmin – muistitiedon mukaan - 50 prosentin alennuksen hyppyhinnoista kaikille 60 vuotta täyttäneille. Sellaisia ei siinä vaiheessa ollut muita, kuin Ora. Pekalle kertyi hyppäjä lopulta pitkän hyppyrans aikana vielä pari tuhatta lisää.

Markku Heilimo Tampereen Money-Meeting kilpailussa kesäkuussa 1978. Taitavana relativistina tunnettu Heilimo ei vieroksunut perinteisiäkään lajeja. Tarkkuushyppykin sujui mainiosti, mutta taitohyppyyn miehen ei tiedetä sekaantuneen. Kuva: Martti Vieru.

Samassa lehdessä kerrottiin myös, että SLK:n nouseva relatiivikyky **Markku "Huilis" Heilimo** saavutti samoihin aikoihin (28.5.1978) tuhat hyppyä täyteen. Markku oli nuorempaa vuosikertaa. Laskuvarjokaluston muutoksesta kertoo se, että hyppynarkomaani Heilimolla – 200–300 hyppyä vuodessa – oli tässä vaiheessa jo 650 patjahyppyä. Suurin osa kokeneista hyppääjistä oli aloittanut patjahypyt vasta 1970-luvun jälkipuoliskolla, jonka vuoksi vain muutamilla hyppääjillä saattoi olla noin suuri patjahyppökokemus. Historiaheppukin osti ensimmäisen oman patjavarjonsa (Strato Star) – varmaankin viimeisimpien kokeneiden hyppääjien joukossa - vasta seuraavana vuonna.

Laskuvarjourheilu 2/1978
Eero Kausalainen 20.5.2021
Lauri Oksanen 19.5.2021

Ensimmäinen kupuruttu - varavarjokeikka Suomessa?

Tiettävästi ensimmäinen kupumuodostelmahypyllä tapahtunut "varavarjokeikka" tapahtui Utissa 4.5.1978. Tapahtumasta teki vaaratilanneilmoituksen uttilainen **Anssi Horppu**, joka oli koko hyppyranssa aikana profiloitunut ensisijaisesti taito- ja tarkkuushyppääjäksi, jolta ei olisi odottanut

tällaisia yltiöpäisiä ”kupuruttuhyppyjä”. Ilmoitus oli lakonisen pelkistetty, eikä sen perusteella täysin avautunut tapahtumien kulku eikä se, kuka tai ketä oli muina osapuolina mukana.

Kuten tässä tarinassa on aikaisemmin kerrottu, oli helsinkiläinen **Henrik ”Henkka” Enbom** oli osallisena vastaavassa kupurutussa kahden hyppääjän kesken. Enbomin tapauksen tarkkaa ajankohtaa ei tiedetä, mutta Historiaheppu arvelee sen tapahtuneen samana vuonna, mutta myöhemmin, kuin Horpun ilmoittama tapaus.

Ilmailuhallitus/Anssi Horppu: Ilmoitus vaaratilanteesta laskuvarjohyppytoiminnassa 4.5.1978

Turkkulaiset aikuistentansseissa ...ja muita näytöshyppyjä

Eri kerhojen näytöshyppyihin ympäri Suomea 1970-luvulla liittyi tuhat tarinaa, josta tässä kaksi.

Lappeenrannan Ilmailuyhdistys järjesti 5.5.1978 Lappeenranta Airshown Lappeenrannan lentoken-tän kuusikymmenvuotisen historian juhlistamiseksi. Näytös alkoi laskuvarjohyppyllä. Mukana oli yhdeksän hyppääjää Utin ja Imatran kerhoista. Hyppäkorkeus oli 2 500 metriä ja lentonäytöksestä raportoineen Ilmailu-lehden mukaan hyppy oli komea.

Näytös myös päättyi laskuvarjohyppyyn. Nyt oli hyppäkoneena ilmavoimien DC-3, josta hypättiin 17 hyppääjän ryhmähyppy. Lentonäytösartikkelin mukaan ”*mukana oli LJK:n hyppääjiäkin...*” Tekstin perusteella voisi päätellä, että myös siviilit olivat päässeet mukaan tähän näinä aikoina Suomessa vielä harvinaisempaan isompaan ryhmähyppyyn ilmavoimien lentokoneesta.

Ja mikä se otsikossa mainittu turkulaisten aikuistentanssijuttu oikein oli? Tässä vastaus:

Näytöshyppyjä hypättiin vaikka missä, jopa Turussa. Turun Laskuvarjourheilijoiden viisi hyppääjää suorittivat 19.5.1978 näytöshypyn Huvilintu -nimiseen tanssi-paikkaan. Halusivat ilmeisesti mennä ”pummilla” aikuistentansseihin, niin ainakin asiasta kertoneessa lehtiartikkelissa arveltiin.

Samaisessa artikkelissa kerrottiin, että neljä hyppääjää, **Pertti Koski**, **Mauno Räsänen**, **Arno Ylhä** ja **Mika Forsén**,

ohjastelivat itsensä vaivattomasti maalialueena olleelle tanssilavan katolle. Mukana oli viideskin hyppääjä, **Ilkka Venttola**, mutta hänen laskuvarjossaan oli vain 15 metriä kangasta, kun muilla oli 44. Tämä vähäkankainen laskuvarjo oli uutisen mukaan ns. tunnelivarjo, jolla laskeutuminen onkin erityisen vaikeaa. Ja siitä taas johtui, että Venttola ei päässyt muiden tapaan tanssilavan katolle, vaan tupsahti lähimaastossa olevan parkkipaikan laitamille ojan pohjalle. Asiantuntijalta sekin käy, kuten jutussa todettiin. Jutussa ei sen sijaan kerrottu, jäivätkö nuoret hyppääjäpojat aikuistentanssiin, ja jos jäivät, kävikö flaksi?

Katolle osuneilla hyppääjillä oli varjonaan PC:t, ojan pohjalle päätyneellä Venttolalla patja. Hyppy tapahtui Turun kerhon käytössä olleesta Partenaviasta OH-PVC. Hyppääjien lähtökorkeus oli 1 500 metriä.

Mauno Räsänen 20.5.2021

Ilmailu 9/1978

Turun Sanomat 19.5.1978

UV (tunnistamaton lehti, TLU:n leikekirja) 26.5.1978

Lahtelaiset ja muut asialla – tunkua Ruåtsiin

Vaasan Laskuvarjokerho aloitti muutamaa vuotta aikaisemmin kansainväliset kerhovierailut ulkomaille. Kokemukset olivat yleensä onnistuneita ja hauskoja Sellaisten toivossa myös useampi laskuvarjokerho toteutti vuoden 1978 laskuvarjovierailun Pohjanlahden väärälle puolelle Ruotsiin.

Nämä vierailut aloitti Lahden Laskuvarjokerho, jonka kohdalla asiaan liittyi erinomainen yhteys: Tukholmasta noin 120 km länsiluoteeseen sijaitseva Våsterås sattui olemaan Lahden ystävyyskaupunki. Siitä taas seurasi, että Lahden kaupunki kustansi joukkueen matkat.

Lahden Laskuvarjokerhon puheenjohtaja **Risto Koivisto** kertoi kerhovierailusta Laskuvarjourheilulehden numerossa 3/1978. Matka toteutettiin 11.-13.5.1978. Isäntäkerho oli SFK-Aros, joka vastasi kooltaan sen aikaista Suomen Laskuvarjokerhoa: jäseniä oli n. 250, hyppyjä vuosittain n. 3 500. Varsinaisena hyppykoneena kerholla oli Cessna 182, joskin kentän laitamilla murjotti edellisen vuoden ostos: ”petojen sukua” (susi) oleva Twin Beech, jonka hyppykuntoon saattaminen vaikutti vähintäänkin kyseenalaiselta. Korkeita relatiivihyppyjä kerho hyppäsi BN Islanderista, joka kuljetti yhdeksän hyppääjää kerrallaan. Sen kapea runko haittasi kuitenkin suurempien ryhmien pudottamista hidastaen uloshyppyä.

Cessnassa oli ylös siipeä vasten kääntyvä hyppyovi, jollainen oli jo samana vuonna saapunut Suomeenkin (Utin Laskuvarjokerhon koneeseen oli asennettu sellainen). Uttilaisten kokemusten mukaan tällainen ovi parantaa koneen nousunopeutta 10 %, mikä varmaan toteutui myös Ruotsissa. Se myös paransi ratkaisevasti matkustusmukavuutta, erityisesti pohjoismaiden tyypillisissä viileissä olosuhteissa.

Vierailun yksi päätapahtuma oli tarkkuushyppykilpailu, jossa käytettiin suomalaisille vielä vieraampaa sähköpläkkää. Kilpailun tuomarit olivat FAI-tuomareita. Kilpailussa käytettiin mielenkiintoista taosituskerronjärjestelmää, josta ei ole ennen kuultu – eikä sen jälkeenkään. Koiviston kertoman mukaan hyppääjien tulosten määrittämisessä käytettiin hyppykokemuksen perusteella määräytyvää kerrointa: enintään 10 hyppyä, kerroin 0,1, enintään 20, 30 ja niin edelleen hyppyä, kerroin 0,2, 0,3, jne. Vähintään 150 hyppyä, kerroin 2,0. Tuloslaskun monimutkaisuus lienee ylittänyt järjestäjän omankin suorituskyvyn, jonka vuoksi tuloksia ei ole vielä tämän tarinan kirjoitushetken mennessä saatu nähtäville. Laskuvarjourheilun jutussa epäiltiin voittajaksi Lahden Laskuvarjokerhon **Pekka Kittelää**, jonka yhteistulos tässä yhden kierroksen kilpailussa oli lahtelaisten havaintojen mukaan 0,18 metriä. Kilpailun kakkoseksi arveltiin tulleen Risto Koivisto, jonka tulos oli 0,40 m. Lahtelaisten mielestä Suomi voitti reilusti – ainakin kärkisijat menivät suomalaisille, ja Ruotsi oli hyvä kakkonen.

Lahtelaiset kirjasivat tarinaan myös joitakin irtohavaintoja tuonpuoleisten hyppytoiminnasta ja kalustosta. Hyppyhinnat olivat kovin kalliit. Oppilaskalusto oli pääpiirtein saman näköistä, kuin Suomessa, mutta kaikissa oppilaiden rintapakkauksivarjoissa oli Sentinel varolaukaisin. Alkeispäävarjot olivat 32-jalkaisia ylijäämäkupuja. Pakkolaukaisujärjestelmissä kiinnitti huomiota, että pakkolaukaisuhinnan ja laukaisuhinnan Suomessa yhdistävä murtosidos korvattiin Ruotsissa tarrakiinnityksellä. Pakkolaukaisuhinnan jatkeena käytettiin sokkavaijeria. Itseaukaisuvarjoissa kovat metallikartiot oli korvattu punoslenkeillä. Näitä järjestelmiä on esitelty näiden historiatarinoiden vuoden 1977 osiossa.

Toisen hyppykauden Ruotsin vierailuista toteuttivat Oulun ja Vaasan Laskuvarjokerhot yhteistoiminnassa. Kilpailu järjestettiin Ruotsin Vindelnissä 2.-4.6.1978. Tässä Pohjoiskalottikisassa olivat tähän saakka vierailleet pääasiassa vaasalaiset yksin, mutta nyt saatiin matkaan enemmän ”kansainvälisyttä”. Joukkueessa olivat mukana oululaiset **Tapio ”Cekkeri” Satamo, Jukka Sutinen, Reino ”René” Pikkarainen** ja **Eero Kuotesaho**. Oulun joukko karautti Cekkeri Satamon Ladalla suunniteltuun vesistön ylityspaikkaan Vaasaan, jossa mukaan liittyivät **Raimo Hankilanoja** ja kisamatkasta

kertoneessa nimimerkki *100mo:n* artikkelissa mussu-Masaksi nimetty **Matti Heino**, joka oli jo edellisellä vuonna sykkähdyttänyt ruotsalaisia.

Muitakin oli paikalla saapunut: osanottajia oli artikkelin mukaan lähes viisikymmentä, suomalaisten ja ruotsalaisten lisäksi paikalle oli saapunut myös norjalaisia. Hyppyhaalareista päätellen suuri osa kilpailijoista oli relatiivihyppääjiä hakemassa vaihtelua, mutta joukosta löytyi myös asialle omistautuneita tarkkuushyppääjiä.

Hyppypaikka oli mielenkiintoinen. Se oli hylätty sotilaslentokenttä, jonka vieressä noin 500 metrin päässä kohisi mahtava koski. Sen vuoksi kisaa hypättiin pelastusliivit kaulassa. Pelastusliiveistä huolimatta koskenlasku avoimen varjon kanssa saattaisi olla elämys, jota kuitenkin yritettiin kaikin keinoin välttää. Finaalit ajettiin tarkasti, eikä poistuttu 50 metrin ringin ulkopuolelle.

Kilpailussa hypättiin neljä kierrosta henkilökohtaista ja kolme joukkuetarkkuutta kolmemiehisin joukkuein. Myös tässä kilpailussa käytettiin sähköpläkkää.

Kilpailu eteni aluksi juoheasti, mutta yksi päivä jäi väliin sateen ja kovan tuulen vuoksi. Viimeisenä kilpailupäivänä hypättiin kaksi kierrosta joukkuetarkkuutta ja henkilökohtaisen tarkkuuden viimeinen kierros. Vaasan joukkue kuitenkin luovutti kisan jo yhden joukkuetarkkuushypyn jälkeen huonon tuloksen romahduttamana ja suuntasi ajoneuvon nokan kohti Uumajaa.

Oulun joukkue voitti kiertopalkintona olleet kuuluisat Willy Frickin kultakengät. Oulun joukkue: oikealta Eero Kuotesaho, Tapio Satamo ja Reino Pikkarainen. Kuva: via Svensk Fallskärmsport

Henkilökohtaisen tarkkuuden viimeisellä kierroksella kisaa johtaneet pitivät pintansa – pääpiirtein. Cekkeri Satamo lähestyi Para-Sled patjavarjollaan maalialuetta, varmana nolla-nollasta. Toisin kuitenkin kävi. Loppulähestyminen pääsi karkaamaan matalalle, jonka tuloksena 3 metriä 20 senttiä. Norjan ja Ruotsin laskuvarjolehdissä oli – ilmeisesti saman kirjoittajan jutut molemmissa – maininta Satamon hypyn jälkitilanteesta: ”...*Se oli ensimmäinen kerta, kun Vindelnin kentällä kuultiin niin harras suomalainen PERKELE...*” Syytä manaukseen olikin, koska hänen yhteistuloksensa ennen tätä hyppyä oli vain 6 senttiä. Toisaalta: pahasta retkahtamisesta huolimatta tuloksena oli hopeaa.

Tässä kilpailussa tulospalvelu toimi paremmin, kuin Västeråsissa:

Henkilökohtainen tarkkuus (4 kierrosta)

1. Svein Johansen	0,66 m
2. Tapio Satamo	3,26 ”
3. Eero Kuotesaho	3,75 ”
4. Kent Ohlsson	4,69 ”

5. Kurt Anderzohn	5,85 ”
8. Reino Pikkarainen	10,82 ”
11. Matti Heino	14,41 ”
17. Jukka Sutinen	21,44 ”
24. Raimo Hankilanoja	28,30 ”

Joukkuetarkkuus (3 kierrosta)

1. Oulu (Satamo, Kuotesaho, Pikkarainen)	4,70 m
2. Östersund	12,88 ”
3. Bodø	31,62 ”
4. Umeå	36,28 ”
5. Söderhamn	38,30 ”

Kolmannet Ruotsin retkeläiset lähtivät liikkeelle Turusta. Edellä esitellyistä joukkueista poiketen, tätä Turun Laskuvarjoureilijoiden joukkoa ei tarkkuushyppy erityisemmin kiinnostanut. Matkan kohde oli Tukholman laskuvarjokerhon kotitukikohta Gryttjom, joka ei ollut Tukholmassa päinkään, vaan Tierpin kunnassa noin 140 km Tukholmasta pohjoiseen, noin 60 km Uppsalastakin ylöspäin. Tätä tarinaa kirjoitettaessa Västeråsin kerhokin näyttää siirtyneet samaan paikkaan. Paikka oli entinen puolustusvoimien ruohokenttä, jossa toimivat Stockholms Fallskärmsklubb, purjelentokerho ja paikallinen palveluskoirien koulutuskeskus. Paikka oli Laskuvarjoureiluun (4/1978) matkakertomuksen kirjoittaneen **Arto Mattilan** mukaan ihanteellinen ja tilava paikka laskuvarjoureilijoille.

Hyppykilpailuun osallistuivat Turusta Arto Mattilan lisäksi **Mika Forsén** ja **Kristian Enkvist**. Kilpailussa oli määrä hypätä nelimiehisin joukkuein. Asia ratkesi siten, että entinen turkulainen, mutta jo pitkään Ruotsissa kovassa seurassa hypännyt Kristian Enkvistin velipuoli **Kjell Westerberg** lupautui hyppäämään turkulaisessa joukkueessa. Matkassa olivat varsinaisten kilpailijoiden lisäksi TLU:n sihteeri **Martti Vieru** sekä paremmiksi puoliskoiksi mainitut **Nina** ja **Erja**. Turusta lähdettiin Viking-Linjalta saatujen vapaalippujen turvin 8.6.1978.

Matkan tavoitteena oli osallistua RW-MIX kilpailuun. Kilpailun idea oli lajin kannalta hieno: nelimiehiset joukkueet arvottiin paikalla olleista hyppääjistä. Tavoitteena oli, että aikaisemmin harjoitelleet joukkueet eivät pääsisi dominoimaan kilpailua, vaan kaikilla oli yhtäläiset mahdollisuudet, jossa toki arpaonnellakin saattoi olla jotain tekemistä. ”Juniorit” pääsivät näin hyppäämään konkarien kanssa. Paikkakunnalla vaikutti yksi maailman kovimmista joukkueista, *Gräs i dojan*, joka voitti edellisenä vuonna Australian MM-kilpailuissa nelimiehisen lajin hopeamitalin. ”Heinäkengät” jaettiin nyt neljään eri joukkueeseen, joista kukin saattoi saada hyvää oppia konkareilta.

Vaikka turkulaisten joukkue ei juuri tässä kokoonpanossa ollut hypännyt yhtään hyppyä, ei järjestäjä hyväksynyt sitä kilpailuun, mutta joukkue sai kuitenkin hypätä omana joukkueenaan kilpailun ulkopuolella ja saada samat tuomaripalvelut muiden joukkueiden kanssa.

Kilpailussa hypättiin kolme kierrosta, joissa ensimmäisenä kuviona oli aina tähti, joka oli selvästi purettava ennen seuraavan kuvion muodostamista. Uloshypyssä ei hyppääjien välillä saanut olla kontaktia. Toinen kuvio arvottiin ennen seuraavaa hyppyä. Työskentelyaika oli pilvikorkeudesta riippuen 25 tai 30 sekuntia. Pisteitä annettiin sen mukaan, montako hyppääjää oli muodostelmassa: maksimipistemäärä kahdesta nelimiehisestä muodostelmasta työskentelyajan sisällä oli sen mukaan kahdeksan pistettä. Pisteiden lisäksi muodostelmien valmistumiselle otettiin aika. Näiden aikojen summa ratkaisi paremmuuden tasapistetilanteissa.

Kierroksen viimeisenä hypännyt Suomi aloitti melko komeasti, toiseksi parhaalla tuloksella seitsemän pistettä. Joukkueen tilanne säilyi samana koko kilpailun ajan. Kaikista muodostelmista ei tullut pisteitä, koska sallittu työskentelyaika loppui kesken.

Joukkue piti kilpailumuotoa erinomaisena relatiivihyppäämisen kehittämiseksi. Joukkue arveli myös itse oppineensa ”...*aimo annoksen uudenlaista RW-filosofiaa ja tekniikkaa. Ja olihan tietysti mukava kohentaa hieman itsetuntoakin.*”

Myös tässä kilpailussa tulospalvelu pätki Västeråsin tapaan. Laskuvarjourheilussa julkaistiin ”*Erittäin epäviralliset tulokset*”. Ehkä oli jotain pätkimistä myös tulosten julkaisussa – joko kirjoittajalla tai Laskuvarjourheilu-lehden taittajalla, koska tulokset eivät olleet kaikilta osin johdonmukaiset. Suomen joukkue on varmaan tiennyt omat tuloksensa. Niiden mukaan joukkue oli toiseksi paras – vaikka kilpailun ulkopuolella – 19 pisteellään. Parhaan pistemäärä oli 21. Kolmatta sijaa tuloksissa tarjottiin joukkueelle, joka sai 26 pistettä (tulostaan merkittyjen hyppykohtaisten pisteiden summa 12). Neljättä sijaa tarjottiin joukkueelle, joka hyppykohtaisten tulosten mukaan sai kokoon 13 pistettä.

Joukkue teki paljon kiinnostavia havaintoja Tukholman kerhon ja kisassa hypänneiden hyppyalustasta sekä myös koulutuslaitteista. Silmään oli sattunut muun muassa uloshyppyharjoitusteline, jossa hyppääjä ponnisti hyppykonetta markkeeraavalta telineeltä oikeassa vapaapudotusasennossa ja laskeutui pehmeästi alla olevaan vaahtomuovikasaan. Toimiva laite, jos muisti laittaa tarpeeksi pehmusteita, kuten joukkueemme saattoi todeta kokeiltuaan laitetta.

Maahantuloa harjoiteltiin puolustusvoimien vanhoissa keinoissa – ”giljotiinissa – jossa kouluttaja saattoi pudottaa hyppääjän pienestä korkeudesta maahan, heilurissa tai ilman. Turkuilaisten mielestä tässä kerhossa on koulutusasiat ja -laitteet, ainakin havaintojen perusteella, hoidettu selvästi paremmin, kuin Suomessa.

Joukkue tutki myös havaitsemaansa hämmästyttävää keksintöä: ”köyhän miehen PC”. Sellainen nähtiin parilla tytöllä. Varjo oli pyöreäkupuinen alkeisvarjo TU, jonka punokset oli lyhennetty kuvun mittaiseksi ja johon oli asennettu keskuspunos. Tavanomaisen varjon avautumisen jälkeen reefing-punoksesta valmistettu keskuspunos kiristettiin paikalleen ja siinä oleva lenkki kiinnitettiin kantohihnassa olevaan koukkuun varjon avautumisen jälkeen. Kuvun huippuun kiinnitetyn ”keskisalon” kiristys paikalleen ”litisti” kupua PC:n keskuspunoksen tapaan. Varjo oli havaintojen mukaan vakaa ja vajosi erittäin hitaasti.

Edellä kerrotut tarinat löytyvät laajemmassa muodossa ja valokuvien tehostettuna Laskuvarjourheilun numeroista 3/1978 ja 4/1978. Sieltä löytyvät myös ne sekavat RW-MIX kisan tulokset, joista Historiaheppu ei ainakaan saanut selvää. Ehkä arvostettu lukija on fiksumpi...

Laskuvarjourheilu 2/1978

Laskuvarjourheilu 3/1978

Laskuvarjourheilu 4/1978

Paratuomareita kurssilla

Laskuvarjohyppykilpailuja oli järjestäytyneen urheilun piirissä järjestetty Suomessa vuodesta 1964 alkaen. Tuomareiksi kelpasi alkuvaiheessa kuka vain, joka oli nähnyt laskuvarjon aikaisemmin. Kilpailussa saattoi tuloksia julistaa jopa alaikäinen, kerhon toiminnassa mukana pyörinyt nuori. Uttilainen hyppääjä **Risto Ylä-Outinen** kertoi loppukeväällä 2021 toimineensa Utin kisoissa tuomaritehtävissä 15-vuotiaana vuosien 1966–1967 aikoihin, jo ennen ensimmäistä hyppyään. Kilpailun tuomareina saattoi mittamiehinä olla myös kilpailuun osallistuneita. Periaatteena oli, että kaikki mitataan. Tuomarit hölkkäsivät hyppääjien perässä joskus kauas kenttäalueella merkkamaan hyppääjän

maahantulokohta. Vaikka kaikki maahantulot olisi pitänyt merkata ja mitata, usein kuitenkin tyydyttiin arvioimaan, esimerkiksi ”...tulos kolmesataa metriä...!”

1970-luvun puolella alettiin käyttää tuomareina kokeneita hyppääjiä, jotka eivät itse osallistuneet tuomaroimaansa kilpailuun tai ainakaan tuomaroimaansa lajiin. Taito- ja relatiivihyppyjen arvosteluun käytettiin ensisijaisesti hyppääjiä, joilla oli itsellään kokemusta lajista.

Edellä kuvattu tilanne oli kuitenkin kaukana ihanteellisesta. Monet kilpailijat olivat jo alkaneet harjoitella tosimelellä, mutta heitä kilpailuissa arvioivat tuomarit saattoivat katsoa vuoden ensimmäistä taitohyppääjään SM-kilpailuissa.

LuKT:n puheenjohtaja **Timo Nieminen** oli tunnistanut ongelman ja ryhtyi toimeen. Nieminen oli osallistunut vuoden 1976 MM-kilpailun yhteydessä pidetylle FAI:n laskuvarjotuomarikurssille. Näitä oppeja hän alkoi hyödyntää suunnittelemalla tuomarikoulutusjärjestelmän. Vuoden 1977 SM-kilpailuissa Nieminen teki kilpailun jälkeen taitohypyn tuomareista arvioinnin, joka julkaistiin Laskuvarjourheilu-lehdessä 3/1978. Tämä tietokoneen avulla tehty analyysi kertoi paljon sekä tuomareista ja heidän keskinäisistä eroavuuksistaan, että kilpailijoiden suoritusvirheistä ja missä taitohypyn vaiheessa niitä esiintyy. Tämä ei tosin ollut ensimmäinen kerta, kun tuomareita arvioitiin. Ensimmäinen tämän tyyppinen tuomariarvio tehtiin Nummelan SM-75 kilpailusta sekä myös sitä seuraavan vuoden SM-ki-soista. Näitä arvioita ei kuitenkaan vielä hyödynnetty samalla tavalla myös kilpailijoiden hyödyksi.

Vastaavista tuomariarvioinneista tuli myöhemmin ”vakiokamaa” kaikissa SM- tason ja sitä ylemmän tason kilpailuissa, myös relatiivissa. Näitä tuomarianalyysyjä käytettiin tuomarien tason määrittämiseen. Uusien tuomaritulokkaiden tuloksia verrattiin kokeneiden hyppääjien tuomariarviointien keskiarvoihin. Vertailujen avulla voitiin päätellä, milloin tuomarioppilas oli valmis saamaan kansallisen tuomarin oikeuden.

Suomen ensimmäinen laskuvarjotuomarikurssi järjestettiin Utissa 27. – 28.5.1978. Useat kurssin osanottajista olivat jo toimineet tuomareina mestaruuskilpailuissa – jotkut jo lähes kymmenen vuotta, mutta mukana oli myös paljon uusia tuomarioppilaita. Kurssia vetivät FAI-tuomarit **Timo Nieminen** ja **Ralf ”Affe” Norra**. Oppilaina olivat **Risto Ylä-Outinen**, **Eero Kausalainen**, **Markku Paakkanen**, **Lauri Oksanen**, **Risto Tahvanainen**, **Esa Huusari**, **Raimo Karhu**, **Petri Ahola**, **Mervi Ikola**, **Kari Tusa** ja **Risto Koivisto**.

Kaksipäiväisen kurssin päätavoitteena oli antaa tuomarille riittävät perustiedot tuomaroinnista ja sitä koskevista säännöistä. Vaikka kurssi pääosin vietiin läpi teoriatasolla, saatiin sentään myös hieman käytännön kokemusta. Mallikansalaisena oli erinomainen taitohyppääjä ja edustusurheilija **Markku Jääskeläinen**, joka pyöräytti taitohyppysarjan niin ripeästi ja joutuisasti, että kokemattomammilla tuomarioppilailla saattoi ensimmäisillä hypyillä mennä herne nenään. Kun hyppyjä nähtiin lisää, alkoi kupletin juoni selvitä. Tällä kurssilla oli tyytyminen hyppyjen osalta live-aineistoon. Videoaineistoa saatiin vielä tovi odottaa.

Pääosa Utin kurssilaisista toimi myöhemmin tuomareina ja/tai tuomariharjoittelijana jo kesän 1978 kilpailuissa. Tuomarikoulutusta järjestettiin tulevina vuosina SIL:n piirissä LuKT:n organisoimana. FAI:n laskuvarjokomitea CIP jatkoi vuonna 1976 alkanutta käytäntöä järjestää kurssi kansainvälisen laskuvarjotuomarin tehtävästä kiinnostuneille aina MM-kilpailujen yhteydessä. Kurssien vetäjiksi valittiin kokeneita FAI-tuomareita, joista monella heistä oli kokemusta myös MM-kilpailujen laji- tai yli-tuomarin tehtävistä. Vielä kurssitoiminnan käynnistymisen jälkeenkin FAI saattoi hyväksyä FAI-tuomareiksi kansallisten liittojen esittämiä kokeneita kansallisia tuomareita, vaikka pääsääntönä tuli olemaan CIP:n kurssin suoritus.

LuKT nimesi Utin kurssilaisista Petri Aholan osallistumaan oppilaana FAI-tuomarikurssille saman vuoden MM-kilpailujen yhteydessä Jugoslavian Zagrebissa. Kurssin jälkeen hän tuli saamaan myös FAI-tuomarioikeuden.

SIL:n tuomari-kurssi Utissa 26.-28.5.1978. Kurssin vetäjä Timo Nieminen (vasemmalla), hyppääjä Matti Heino, jonka suorituksia kommentoi Ralf Norra. Kuvassa myös Raimo Karhu (edessä selin), Mervi Ikola, Petri Ahola (toppapusero), Esa Huusari (melkein pillossa), Risto Koivisto, Lauri Oksanen ja Kari Tusa. Kuva: Eero Kausalainen.

Laskuvarjotuomarikoulutuksen ja säännöllisen tuomaritoiminnan arvioinnin aloittaminen oli erittäin tärkeä asia Suomen laskuvarjourheilulle. Sen ansiosta saatettiin vähitellen nostaa tuomarien taitotasoa ja parantaa tuomarointimenetelmiä kokeneiden kilpahyppääjien osaamisen tasoa vastaavaksi. Tämä teki hyppääjien tulosten arvioinnista tasalaatuisempaa ja luotettavampaa: oikeudenmukaisempaa. Sitä täydensi vielä suomalaisten tuomarien osallistuminen tulevinä vuosina eri lajien MM-kilpailuihin. Niistä saadut kokemukset auttoivat pääsemään eroon entisajan "rantasäännöistä". Säännöllisen ja järjestetyn tuomarikoulutuksen ja -järjestelmän ansiosta tuomaritoiminta myös kotikisoissa alkoi vähitellen vastata kansainvälistä tasoa. Enää ei tullut kilpailijoille kansainvälisissä kilpailuissa "ylläreitä" tuomarilinjasta. Kotimaisissa kisoissa yllätyksiä tuli vielä jonkin aikaa, ennen kuin uusiin tuomarilinjauksiin oli totuttu.

Domarlicens nr: (Judge License number) 4.	Personal data
	Name EERO TAPANI KAUSALAINEN
	Address C/O FINNISH AEROBASTICAL ASSOCIATION, HELSINKI AIRPORT
Eero Kausalainen Egenhändig namnteckning (Signature)	Zip code 00700 HELSINKI
	Tel.nr (90) 378 055 (työ/work) (90) 340 187 (kot/home)
	Born 26.05.1947 Ident.code: _____
	This license is issued by SIL 28.5.1978
	This license belongs to SIL and may be retaken if the qualifications for judges not has been fulfilled or when SIL so decides.

Canpara; Kanadan laskuvarjoliiton (CPA) julkaisu; 8 kertaa vuodessa. A4 kokoa, noin 32 sivua. Ei värikuvia. Kielet: englanti ja ranska.

Fritt-Fall; Norjan ilmailuliiton (NLF) lehti; 4 kertaa vuodessa. Sisälsi paljon kiinnostavaa vertailutietoa Suomen kaltaisesta hyppymaasta. A5 kokoa, sivuja 44. Ei värikuvia. Kieli: norja.

Starcrest; yksityinen relatiiviin erikoistunut lehti USA:ssa; julkaisutiheys ei tiedossa. Lienee jäänyt vähän tunnetuksi Suomeksi. A4 kokoinen, noin 22 sivua. Ei värikuvia. Kieli: englanti.

Parachutist; USA:n laskuvarjoliiton USPA:n lehti; 12 kertaa vuodessa. Vanha julkaisu, joka jo 1960-luvulta alkaen oli suomalaisille tärkein ulkomaalainen tietolähde. Todennäköisesti maailman johtava

laskuvarjourheilulehti laadultaan, levikiltään ja sisällöltään. A4 kokoa, sivuja n. 48. Värikuvia kannessa ja jonkin verran sisäsivuilla. Kieli: englanti.

Sport Springer, Saksan laskuvarjoliiton julkaisu; 6 kertaa vuodessa. Lienee jäänyt vähemmän tunnetuksi Suomessa rajallisemman saksan kielen harrastuksen vuoksi. A4 kokoa, sivumäärä n. 28. Ei värikuvia. Ei värejä. Kieli: saksa.

Sport Parachutist, Englannin laskuvarjoliiton BPA:n lehti; muistitiedon mukaan 6 kertaa vuodessa. Julkaisu sisälsi varsinaisten laskuvarjourheilujuttujen lisäksi laskuvarjoliiton kaikki merkittävimmät kokouspöytäkirjat. Kansi värillinen, sisäsivuilla värejä vähän, mutta vähitellen lisää. Kieli: englanti.

Free Fall Kiwi; Uuden Seelannin laskuvarjoliiton julkaisu; 6 kertaa vuodessa. Koko A5. Ei värikuvia. Kieli: englanti.

Svensk Fallskärmsport, Ruotsin liiton SFK:n lehti; 4 kertaa vuodessa, myöhemmin 10–11 numeroa vuodessa. Sisälsi paljon kiinnostavaa vertailutietoa Suomen kaltaisesta maasta. Aluksi mustavalkoinen, mutta myöhemmin käytettiin myös värejä. Koko A4. Kannessa värikuvia. Sivumäärä 24. Kieli: ruotsi.

Spotter, yksityinen USA:ssa ilmestyvä lehti; 6 kertaa. Ei värikuvia, koko A4, sivumäärä n. 28.

Yllä olevasta luettelosta ja kuvista puuttuu Tanskan laskuvarjoliitto DFU:n julkaisu *Faldskærmspringer*. Se oli A5 kokoinen julkaisu, jossa ei ollut värikuvia. Sivumäärä lienee ollut samaa luokkaa, kuin norjalaisten vastaavassa lehdessä (Fritt-Fall).

Vertailun vuoksi myös vastaavia tietoja *Laskuvarjourheilusta*. Se ilmestyi pääsääntöisesti neljä kertaa vuodessa. Sivumäärä oli yleensä 32, mutta joskus vähän enemmän tai vähemmän. Lehden koko oli A4. Lehden ensimmäisissä numeroissa väriä nähtiin vain kannessa, mutta vuodesta 1979 alkaen värikuvia alkoi näkyä myös sisäsivuilla. Lehteä julkaisi vuoteen 1978 saakka hyppykuvaaja ja reprokuvausryttäjä **Jorma Österin** omistama Suomen Laskuvarjo Oy. Vuoden 1979 alusta alkaen lehden koko ilmestymisen ajan sen julkaisija oli Suomen Laskuvarjokerho ry. Vuonna 1981 lehden status muuttui merkittävästi: SIL hyväksyi Laskuvarjourheilun vaihtoehtoiseksi jäsenlehtekseen. Ennen tätä Ilmailu-lehti oli liiton jäsenmaksuun kuuluva etu. Nyt tuli tilalle kaksi vaihtoehtoa: Laskuvarjourheilu ja sen tapaan yksityisen julkaisijan tuottama *Lennokki-lehti*.

Yllä olevat lehtien kuvaukset vastasivat tilannetta keväällä 1978. Useimmat lehdet, niin myös kotoinen Laskuvarjourheilumme, lisäsi vähitellen värikuvia ja monet myös sivumääräänsä. Tanskan ja Norjan lehdet pysyivät A5 kokoisina vihkosina, joissa ei värikuvia nähty.

SIL hankki lehtiä ilmaiseksi ”vaihtarina”: tarjottiin lehden julkaisijalle Ilmailu-lehden vuosikerta ilmaiseksi, jos saadaan vastineeksi julkaisijan laskuvarjolehti. Samaa periaatetta käytti myös Laskuvarjourheilu, joka tätä kautta sai vähäisin kustannuksin käyttöönsä kaikki keskeisimmät laskuvarjolehtijulkaisut.

Nämä lehdet olivat tärkeä tietolähde myös Laskuvarjourheilu-lehdelle itselleen, koska sieltä löytyi paljon sellaista kiinnostavaa – uutisia, pieniä ja isompia tarinoita sekä käännettäväksi soveltuvia artikkeleita - jotka olisi muuten saattanut jäädä löytymättä. Näin jälkeempäin on tähän aikaan lehden päätoimittajana toimineen Historiahepun tunnustettava syntinsä: kaikkien, jos monenkaan, käännösartikkelien julkaisuun – Laskuvarjourheilussa tai Ilmailussa - ei aina hankittu suostumusta alkuperäisen artikkelin kirjoittajalta. Niiltä, joilta kysyttiin, saatiin aina lupa. Onneksi sama peli jatkui myös seuraavien päätoimittajien toimikausilla, joten Historiahepun ei tarvitse kantaa raskasta syntitaakkaansa yksin. Nämä vanhat synnit vaivaavat mieltä edelleen: laskuvarjohistoriaprojektissa, jonka yksi osa on tämä kirjoitusarja, on käytetty runsaasti voimavaroja tekijänoikeuksien kunnioittamiseksi – kuvien ja tekstien osalta. On ainakin yritetty, vaikka vanhan aineiston osalta se on usein haastavaa.

Laskuvarjourheilu 2/1978

Ilmailu 10/1980

Ilmailu 12/1980

Mikko Uola 1994: Suomen Ilmailuliitto 75 vuotta, 1919–1994

Eero Kausalainen 1.6.2021

Tampereella tarjolla riihikuivaa - sateessa

Tampereella oli vuosien varrella järjestetty useampia rahakisoja – Money Meetingejä, joissa osanottomaksun yhteydessä kerättiin rahaa pottiin, jonka lopulta jaettiin kilpailun voittajien kesken. Vuonna 1978 tällainen kisa järjestettiin Tampereen Härmälän kentällä 10.–11.6. Kilpailun nimen mukaisesti palkintoina piti olla riihikuivaa rahaa. Kilpailuun oli saapunut osanottajia 24. Kilpailussa oli SM-sääntöjen mukaisesti A- ja B-sarjat, joissa molemmissa oli yhtä monta osanottajaa.

Pekka Ora, yksi Suomen Laskuvarjokerhon harvoista tarkkuushyppääjistä. Kuva: Martti Vieru

Kävi kuitenkin niin yllättävästi, että sää häytti tapahtuman läpivientä. Ensimmäinen haitta oli kova tuuli ja sen hieman laannuttua, vain navakka tuuli. Kerrankin patjahyppääjät saattoivat olla tyytyväisiä. Ei tarvinnut hypätä liian tyynissä keleissä – se oli tähän aikaan vielä ongelma. Järjestäjä oli kuitenkin huolissaan mahdollisesti kovahkoksi nousevasta tuulesta ja sijoittanut tuulimittarin kaukokatseisesti Tampereen Laskuvarjokerhon parakin nurkalle tuulikatveeseen. Tämä edesauttoi kilpailun loppuun saattamista

Riittävä tuuli aiheutti kilpailijoiden osumatarkkuuteen hajontaa. Vanhat kisakonkarit kuitenkin hallitsivat tilanteen nuorempien lajitovereiden varistessa, kuka minnekin. Kun tuulen aiheuttamat häiriöt oli selätetty, taivaalle kertyi synkeitä pilviä, joka eivät hyvää luvanneet. Kesken toisen hyppykierroksen alkoi sataa vettä. Kilpailijat protestoivat, eivätkä olisi halunneet hypätä sateella. Kilpailujen johtaja päätti kuitenkin, että hyppyjä jatketaan, koska muussa tapauksessa kilpailut saattavat jäädä kesken, koska seuraavan päivän sääennuste oli erinomaisen huono.

Kilpailijat protestoivat saateessa hyppäämistä. Tuomaristo rohkaisi kilpailijoita hyppäämään lupaamalla ilmaisen kymmenmetrisen jokaiselle, joka jättää väliin. Kukaan ei jättänyt. Vettä tuli ajoittain melko rankasti. Tuomaristo toimi ajoittain sateenvarjojen alta: väijyivät, kunnes hyppääjät tulivat kyllin lähelle maalialuetta, jonka jälkeen he syöksähtivät hetkellisesti rankkasateen armoille tutkimaan hyppääjän maahan iskeytymiskohtaa.

Tampereen oma poika Pentti "Patruuna" Pukkila tyyllitelemässä maalialueelle. Kuva: Martti Vieru

Tässä kilpailussa patjavarjot alkoivat jo olla A-sarjassa enemmistönä. Maalialueelle laskeutumassa Strato Cloud varjollaan LjK:n Jarmo Laamanen. Suoritusta arvioivat ylituomari Eero Kausalainen (selin) ja tuomari Kari Tusa. Sadepilvet väijyivät taivaalla. Kuva: Eero Kausalainen

A-sarjan kilpailun voitti ULK:n ja LjK:n **Olavi Kilpinen** neljän kierroksen yhteistuloksella 0,00 metriä; B-sarjan voitti isäntäkerhon TamLK:n oma poika **Matti Sammatti**. Sammatin tulos tai voittajien palointosumat eivät ole takertuneet aikakirjojen lehdykäsille. Ei myöskään ole täyttä varmuutta, olivatko rahat säilyneet riihikuivina kosteissa kilpailuolosuhteissa.

Laskuvarjourheilu 3/1978

Valmennusapua Bundeswehristä

Laskuvarjohyppyvalmennusta oli toteutettu jossain määrin kotimaisin voimin siten, että kokeneet taito- ja tarkkuuslajien kilpahyppääjät ohjasivat vähemmän kokeneita, kilpailuhyppäämisestä kiinnostuneita. Ammattimaista valmennustaitajaa Suomessa ei ollut laskuvarjourheilun piirissä nähty. Valmennusta oli toteutettu myös valmennusleireillä Unkarissa ja harjoituskilpailuissa Itä-Saksassa. Tarvetta oli kuitenkin tehostaa valmennusta.

Pohjoismaisessa laskuvarjokokouksessa oli joulukuussa 1977 keskusteltu mahdollisuutta hankkia yhteisenä projektina valmentajia, joiden kulut pohjoismaat jakaisivat. Aloite oli kiinnostava, mutta ei tässä vaiheessa johtanut käytännölliseen tulokseen.

Laskuvarjourheilun keskusliiton kilpailutoimikunta oli helmikuussa 1978 pohtinut puheenjohtaja Timo Niemisen ehdotuksesta valmentaja-asiaa. Pidettiin tärkeänä järjestää taito- ja tarkkuushyppääjille noin viikon mittainen MM-valmennusleiri, jolla toivottiin ammattivalmentajaa ulkomailta. Kokouksessa oli tiedossa kaksi nimeä: **Dana Engelstad** USA:sta ja **Helmut Schlecht** Länsi-Saksasta. Molemmilta oli kysytty ja saatu vahvistus heidän kiinnostuksestaan. Leirin aikana oli myös tarkoitus kouluttaa omaa valmentajaa, jos halukas henkilö löytyy.

Leirille lopulta kutsuttiin valmentajaksi LJK:ssa palvelevan **Hannu Laitisen** henkilökohtaisesti tuntema ja suosittelu Saksan puolustusvoimien Bundeswehriin kapteeni (Hauptmann) **Helmut Schlecht**, joka päätoimisesti valmentaa laskuvarjohyppääjiä. Laitinen oli tutustunut Schlechtiin sotilasurheiluliitto CISM:n piirissä pidetyssä kilpailussa. 1970-luvun alkupuolella Schlecht oli Länsi-Saksan kansallisessa edustusjoukkueessa kilpailijana. Vuoden 1976 MM-kilpailuissa hän oli Länsi-Saksan joukkueen valmentajana ja joukkueenjohtajana.

Helmut Schlecht antaa palautetta upseerikollegalle Hannu Laitiselle (vasemmalla). Taustalla odottaa vuoroaan Pekka Tuominen. Kuvassa oikealla Ilkka Stauffer, joka osallistui tilaisuuteen valmentajaksi koulutettavana. Kuva: Eero Kausalainen.

Leiri toteutettiin Utissa puolustusvoimien, Utin Laskuvarjokerhon ja Suomen Ilmailuliiton yhteisenä leirinä 17. – 19.6.1978. Liiton osuus järjestelyissä jäi lähinnä symboliseksi.

Valmentajavierasta kutsuttaessa ei oltu täysin varmoja hänen käyttöarvostaan, jonka vuoksi tilaisuus oli kovin lyhyt. Leirillä Schlecht piti sekä luentoja että myös arvosteli hyppyjä, joiden määrä tosin jäi sään ja tilaisuuden lyhyen kestoajan vuoksi vähäiseksi.

Laskuvarjourheilun jutussa suhtauduttiin leiriin ja valmentajaan kuitenkin myönteisesti. Schlecht olikin tulevina vuosina tuttu ja arvostettu vieras taito- ja tarkkuushyppääjien leireillä. Tälle ensimmäiselle leirille osallistui parikymmentä hyppääjää.

Lehtijutussa lohduteltiin kuviohyppääjiä sanoin ”... *RW-hyppääjien mielenrauhan johdosta todettkoon, että kustannukset vierailusta olivat alle 300 markkaa (SIL:n pussista). RW-kisailijoille pyritään myös saamaan valmentajia, mahdollisesti ensi talven tai kevään aikana ...*”

Helmut Schlecht tuli monille suomalaisille edustushyppääjille tutuksi hänen toimiessaan valmentajana tai tuomarina ja ylituomarina laskuvarjourheilun arvokilpailuissa. Hän oli myöhemmin palkittu (FAI, CISM ja laskuvarjourheilun Hall of Fame) laskuvarjourheilija.

Laskuvarjourheilu 3/1978

Punabaretit, Laskuvarjojääkärikoulu 1962–1996 (2003): Hannu Laitisen osuus ”Laskuvarjotoiminta ja ilma-alukset”

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 22.2.1978: LuKT:n kilpailutoimikunnan kokous 22.2.1978

Laskuvarjourheilu 1/1978

Norges Luftsporsforbund NLF: Referat fra nordisk samordningsmøte 1977 i NAK's lokaler, Oslo den 10. desember

Mikko Uola 1994: Suomen Ilmailuliitto 75 vuotta, 1919–1994

<https://skydivingmuseum.org/hall-of-fame/inductee/helmut-schlecht>

Kansainvälisesti Oulussa

Suomen joukkue vieraili Itä-Saksassa edellisen vuoden toukokuussa kansainvälisissä taito- ja tarkkuushyppäkilpailuissa. Kilpailu oli osa laskuvarjourheilun valmennustoimintaa. Kilpailumatka oli toteutettu vaihtoperiaatteella, jonka vuoksi Suomi kutsui DDR:n joukkueen vastavierailulle Suomeen. Koska matkan piti kohdentua kilpailuun, sellainen päätettiin järjestää.

Kilpailun kotimaiseksi isännäksi hyväksyttiin Oulun Laskuvarjokerho, joka järjesti liiton myöntämällä mandaatilla kansainväliset taito- ja tarkkuushyppäkilpailut Oulunsalossa 25.6. - 2.7.1978, Kilpailun johtajana toimi **Heikki Palo**. Ylituomariksi oli saatu suostuteltua Suomessa työnsä vuoksi asustanut norjalainen hyppy- ja tuomarikonkari **Kjell T. Olsen**. Kilpailuun osallistui kahdeksanmiehinen joukkue DDR:stä ja pääosa Suomen taito- ja tarkkuushyppääjien parhaimmista. Lisäksi oli mukana neljän miehen joukkueet Ruotsista ja Norjasta. Pohjoismaiset vieraat eivät olleet maidensa edustushyppääjiä, olivat vain tulleet harrastusmielessä osallistumaan. Osanottajia oli yhteensä 38. Kilpailussa oli SM-kilpailujen tapaan myös B-sarja, jossa kokemusrajana oli 300 hyppyä.

Taitohyppy arvioitiin nyt ja vielä pari vuotta eteenpäin kiikarien avulla. Kuvassa kiikaroimassa ylituomari Kjell T. Olsen ja vieressä tuomarin sihtööri Hannu Hernesniemi. Kuva: Eero Kausalainen.

Kilpailun hyppykoneina käytettiin Cessnoja 172, 185 ja 207.

Itäsaksalaiset vieraat majoitettiin oululaisten laskuvarjohyppääjien perheisiin. Johtoporras laitettiin eroon rahvaasta, joten kaikki saattoivat ottaa rennosti. Kisapaikkana oli Oulun lentoaseman laitamilla oleva puolustusvoimien alue parakkeineen. Siellä oli tiloja parakkimajoituksessa, mutta oululaiset pitivät kotimajoitusta parempana. Varmaan myös vieraat.

Sää suosi ja oululaisten kilpailukoneisto toimi hienosti. Kilpailut olivat suuri suksee itäsaksalaisille. Tuloksissa ei DDR:n maailman huippuluokkaa olevalle joukkueelle pystytty antamaan juuri mitään vastusta: he voittivat kaikki lajit kolmois-, nelos- tai viitosvoitoilla. Esimerkiksi Suomen ehdoton huippujoukkue LjK hävisi joukkuetarkkuudessa DDR:lle yli yhdeksällä metrillä. Hyppykokemukseltaan itäsaksalaiset olivat suomalaisiin verrattuna omaa luokkaansa: heidän joukkueessaan vähiten hypänneellä oli yli 2 000 hyppyä, eniten hypänneellä yli 4 000. Vertailun vuoksi: Suomessa oli tähän aikaan vain muutama 2 000 hyppyä hypännyt laskuvarjourheilija.

DDR:n joukkue kotimajoitukseen ja kilpailun pyörittämiseen osallistuneiden Oululaisten laskuvarjokerholaisten kanssa jäätelötauolla. Kuvassa vasemmalta joukkueenjohtaja ja valmentaja Dieter Strüber, Reinhard Seyda, Rainer Wilde, Walter Grenz, Pirjo Närhi, Norbert Knappe, Briitta Närhi, Jörg Herre, Rauni Palo, Karl-Heinz Wolf ja Eppo Thiel. Kuva: via René Richter.

Palkintokorokkeella ei sitten näkynytäkään muita, kuin itäsaksalaisia – paitsi joukkuetarkkuudessa, jossa heillä oli vain yksi joukkue. Taitohypyn voitti Itä-Saksan **Reinhard Seyda** kovalla neljän hypyn keskiarvotuloksella 6,91 sekuntia. Tämän lajin paras suomalainen oli viidenneksi sijoittunut **Rauno Härkönen** tuloksellaan 7,65 sekuntia. B-sarjassa, johon itäsaksalaiset eivät osallistuneet, oli paras Oulun **Raimo Ahola** keskiarvotuloksellaan 11,77 sekuntia.

Härkönen oli kova luu myös henkilökohtaisessa tarkkuudessa – ensimmäisten kahdeksan kierroksen ajan. Hän oli mitalin syrjässä neljäntoista sentin yhteistuloksella vielä kahdeksannen kierroksen alkuun saakka, jonka jälkeen ei mennyt ihan yhtä hyvin. Kaksi viimeistä hyppyä tiputtivat hänet sijalle 13. Kilpailun voittaneilla kahdella itäsaksalaisella – **Norbert Knappe** ja **Rainer Wilde** - oli

molemmilla kymmenen sentin yhteistulos. Enää ei ole mahdollista selvittää, miksi heistä toinen oli ykkönen ja toinen kakkonen, vaikka tulos oli sama. Annettiinko toisella paremmat tyyli pisteet? Paras suomalainen oli **Kalle Savolahti** hyvällä tuloksella 0,50 m. B-sarjan voitti norjalainen **G. Landau** tuloksella 17,49 m. Paras suomalainen oli toiseksi tullut **Ossi Tukio**, jonka tulos oli 29,85 metriä.

Taito- ja tarkkuushypyn perusteella määritettävän yleismestaruuden voitti tarkkuushypyn voittaja Norbert Knappe. Paras suomalainen oli kuudenneksi sijoittunut Kalle Savolahti. B-sarjan voitti Ossi Tukio.

Joukkuetarkkuuden voitti luonnollisesti Itä-Saksa. Viiden kierroksen kilpailun voittotulos oli tähän maailmanaikaan kova: 1,17 metriä. Toiseksi tulleen LjK:n joukkueen tulos ei ollut mahdoton, mutta sillä ei pärjännyt tässä seurassa. Tulos oli 10,33 metriä, keskimäärin 2,01 metriä per joukkuehyppy tai noin puoli metriä per hyppääjä/hyppy.

Vasemmalla taitohypyn voittaja, Itä-Saksan Reinhard Seyda. Oikealla paras suomalainen tarkkuushyppääjä Kalle Savolahti. Kuva: Eero Kausalainen.

Kilpailusta löytyy lisää tarinaa Senior Skydivers ry:n nettisivuilla olevassa Ilmailu-lehden (12/1978) kisajutussa. Alla on tiivistelmä tuloksista. Lisää löytyy Senior Skydivers ry:n arkistosta.

Taitohyppy (4 kierrosta)

1.	Reinhard Seyda	DDR	6,91 sekuntia (keskiarvo)
2.	Norbert Knappe	DDR	7,02 ”
3.	Jörg Herre	DDR	7,04 ”
4.	Walter Grenz	DDR	7,15 ”

5.	Rauno Härkönen	FIN	7,65 ”
6.	Olavi Kilpinen	FIN	7,87 ”
7.	Eppo Thiel	DDR	7,92 ”
8.	Rainer Wilde	DDR	8,03 “
9.	Pekka Tuominen	FIN	9,12 “
10.	Anssi Horppu	FIN	9,73 “

Taitohyppy (B-sarja)

1.	Raimo Ahola	FIN	11,77 “
2.	Ossi Tukio	FIN	13,32 “
3.	P. Väänänen	FIN	15,58 “

Henkilökohtainen tarkkuus (10 kierrosta)

1.	Norbert Knappe	DDR	0,10 m
2.	Rainer Wilde	DDR	0,10 “
3.	Reinhard Seyda	DDR	0,11 “
4.	Kalle Savolahti	FIN	0,50 “
5.	Jörg Herre	DDR	0,65 “
5.	Jarmo Laamanen	FIN	0,65 “
7.	Raimo Kempainen	FIN	0,74 “
8.	Walter Grenz	DDR	0,77 “
9.	Tapio Satamo	FIN	1,06 “
10.	Veikko Korhonen	FIN	1,28 “

Henkilökohtainen tarkkuus (B-sarja)

1.	G. Landau	NOR	17,49 ”
2.	Ossi Tukio	FIN	29,85 ”
3.	Raimo Ahola	FIN	44,70 ”

Yleismestaruus

1.	Norbert Knappe	DDR	5 pistettä
2.	Reinhard Seyda	DDR	10 ”
3.	Jörg Herre	DDR	34 ”
4.	Rainer Wilde	DDR	68 ”
5.	Walter Grenz	DDR	80 «
6.	Kalle Savolahti	FIN	137 «
7.	Rauno Härkönen	FIN	169 «
8.	Anssi Horppu	FIN	200 «
9.	Eppo Thiel	DDR	218 ”
10.	Olavi Kilpinen	FIN	292 ”

Yleismestaruus (B-sarja)

1.	Ossi Tukio	FIN	5 ”
2.	Raimo Ahola	FIN	5 ”
3.	P. Väänänen	FIN	18 ”

Joukkuetarkkuus (5 kierrosta)

1.	DDR (Jörg Herre, Norbert Knappe, Reinhard Seyda, Rainer Wilde, Walter Grenz)	1,17 m
----	--	--------

2. LjK (Olavi Kilpinen, Kalle Savolahti, Jarmo Laamanen, Seppo Kokkonen)	10,33 ”
3. OLK (Raimo Kempainen, Tapio Satamo, Reino Pikkarainen, Hannu Hernesniemi)	13,88 ”
4. Suomen Ryhti (Rauno Härkönen, Matti Heino, O. Tukio, Veikko Korhonen, P. Väänänen)	19,62 ”
5. Ruotsi (Pettersson I, Pettersson B, Olsson, Söderblom)	23,34 ”

Tämän tarinan kirjoittamiseen ja muuhunkin Itä-Saksaan liittyvään on yllättäen saatu aineistoa DDR:n laskuvarjourheilun historiaa tutkivalta **René Richteriltä**. Hän otti Historiaheppuun yhteyttä löydettyään netistä Senior Skydivers ry:n historia-aineistosta DDR-yhteistyöhömmä liittyvää aineistoa, jota hän halusi hyödyntää. Sai tietenkin luvan ja toimitti takaisin heillä olevaa aineistoa. Renélle kiitos avusta ja yhteistyöstä! Toivottavasti historiaprojekti etenee hyvin myös siellä.

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 29.9.1977: LuKT:n kokous 2/1977, 24.9.1977

Ilmailu 12/1978

Aeroklub der DDR: Mitteilungsblatt 9/78

Mikko Närhi 26.5.2021

Eero Kausalainen 4.6.2021

RW-SM 1978 – siellä ja täällä

Relatiivi-SM kilpailulajeista käytiin vääntöä LuKT:n kilpailutoimikunnan helmikuun 1978 kokouksissa. Neljän henkilön laji oli selvä: kilpaillaan kansainvälisten sääntöjen mukaan. Vääntöä oli kuitenkin siitä, hypätäänkö kansainvälisten sääntöjen mukaisesti 8-henkilön sekvenssiä vai kotimaisen esityksen mukaisesti 7-henkilön sekvenssiä. Tämän kotimaisen sääntövaihtoehdon takana oli aivan ilmeisesti koneongelma: helposti saatavilla ollut SLK:n Pilatus Porter OH-POA pystyi ottamaan ainoastaan seitsemän hyppääjää. Kilpailutoimikunnassa äänet menivät tasan, jolloin asia ratkaistiin 8-henkilön lajin hyväksi puheenjohtaja Niemisen asetuttua kannattamaan tätä vaihtoehtoa. Asia sai lopullisen ratkaisun näiden kahden peräkkäisen kilpailutoimikunnan kokouksen jälkeen pidetyssä LuKT:n kokouksessa: RW-SM-kilpailuissa hypätään 4- ja 8-miehisissä lajeissa. LuKT kuitenkin jätti itselleen mahdollisuuden harkita asiaa vielä uudelleen, jos kilpailun järjestäjällä Utin Laskuvarjokerholla on ylivoimaisia vaikeuksia järjestää soveltuvaa lentokonekalustoa.

Kilpailujen ajankohta oli lopulta erikoinen. Se järjestettiin 10.–16.7., 9.–10.9. ja 23. - 24.9.1978. Säävaikeudet estivät kilpailun toteuttamisen alkuperäisenä, LuKT:n hyväksymänä ajankohtana heinäkuussa. Alkuperäiseenkin ajankohtaan liittyi epävarmuustekijä, koska asiaa käsiteltäessä helmikuussa ei vielä ollut tiedossa Tanskassa järjestettävä RW-PM-kilpailun ajankohta.

Utissa ei kuitenkaan mennyt hyvin. Sää oli ylimalaisen surkea – jopa suomalaisen hyppykisaviikon sääksi. Kilpailuun liittyvät harjoitushypyt saatiin kokonaisuudessaan suoritettua. Kilpailuhypyistä saatiin Utissa hypättyä ainoastaan puoli kierrosta neljän miehen lajia. Tämä oli hankala paikka, koska PM-edustusjoukkue pari viikkoa myöhemmin järjestettävään kilpailuun piti valita SM-kilpailun perusteella. Joukkue lopulta valittiin tämän kilpailun harjoituskierroksen ja puolikkaan kilpailukierroksen perusteella. Siitä kerrotaan myöhemmin PM-artikkelin yhteydessä lisää.

Koska kesän kilpailukalenteri oli tiivis, kilpailun jatkaminen siirtyi lopulta syyskuuhun. Koska tämä jatko yritys oli ainoastaan viikonlopun mittainen, luovuttiin kahdeksanmiehisestä lajista kokonaan. Utin sää oli tälläkin kerralla surkea. Ei saatu hypättyä yhtään edes nelimiehistä.

Syyskuun viimeisenä viikonloppuna yritettiin taas – tällä kerralla Malmin lentoasemalla. Tämäkin oli vain viikonlopun mittainen yritys, joten 8-miehen lajista oli jo kokonaan luovuttu. Kolmas kerta toden sanoi, vaikka - Laskuvarjourheilun mukaan: ”... *tosin täytyi vähän soveltaa, kuten ylituomari Affe Norra totesi ...*”

Suomen mestaruuden voitti Suomen Laskuvarjokerhon jäsenistä koottu joukkue *Shy and Pleasant*, johon kuuluivat **Markku Heilimo**, **Esa ”Mini” Mikkonen**, **Ilari ”Deekis” Degerlund** ja **Matti Veikkola**. Mestaruutta varten saatiin – Norran mukaan ”soveltaen” – vain kierrosten minimimääräksi asetettu neljä kierrosta. Soveltaminen taisi tarkoittaa, että muutama häntäpäin joukkue ei kilpailuajan puitteissa ehtynyt hypätä neljättä kierrosta. He suostuivat ottamaan hypyiltä tulokseksi nolla pistettä, jolloin saatiin kaikille tulos koko kierrokselle.

Relatiivihypyjen 4-miehisen lajin Suomenmestarit 1978. Shy and Pleasant, vasemmalta Ilari Degerlund, Esa Mikkonen, Markku Heilimo ja Matti Veikkola. Kuva: Jorma Öster via Laskuvarjourheilu

Kilpailun virallisia tuloksia ei löytynyt. Alla olevat on poimittu Laskuvarjourheilu-lehdestä Historiahepun muistin avulla osin täydennettynä (nimiä täydennetty).

4-miehinen relatiivi (4 kierrosta)

1. Shy and Pleasant (Markku Heilimo, Matti Veikkola, Ilari Degerlund, Esa Mikkonen)	14 pistettä
2. Tikkuja (Kari Tikkinen, Henrik Enbom, Jukka Heikkinen, Reino Suonsilta)	4 ”
3. Lentosuukko (Päivi Lappalainen, Mervi Ikola, Harry Biaudet, Kari Tusa)	1 ”
3. Buskuri Boys (Markku Jääskeläinen, Jari Mäkinen, Pekka Tuominen, Olavi Parviainen)	1 ”
5. Lotmidown (uttilaisia hyppääjiä, ainakin Antti Hämäläinen)	0
6. IIK Mario (imatralaisia hyppääjiä)	0

Laskuvarjourheilu 3/1978

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 21.2.1978: LuKT:n kilpailutoimikunnan kokous 18.2.1978

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 22.2.1978: LuKT:n kilpailutoimikunnan kokous (puhelinkokous) 22.2.1978

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 27.2.1978: LuKT:n kokous 2/78, 24.2.1978

Eero Kausalainen 4.6.2021

Kovatasoinen taito- ja tarkkuus-SM Immolassa

”Tuulta, hellettä, mutta ennenkaikkea rautaisia tuloksia koettiin ja nähtiin Immolassa 22. - 28.7.1978 järjestetyissä konventionaalisten lajien SM- kilpailuissa. Kisaviikon huipentumaksi kohosivat kaksi uutta Suomen ja Pohjoismaiden ennätystä sekä todella kovatasoisen henkilökohtaisen tarkkuuskilpailun viimeisten kierrosten tiukka taistelu mitaleista – eritoten siitä kirkkaimmasta...”

Edellä oleva teksti on osa Ilmailu-lehdessä (9/1978) olleen, tämän artikkelin lähdeaineistona käytetyn kisa-artikkelin johdantoa. Siitä voidaan päätellä, että sää suosi konventionaaliseksi lajeiksi kutsuttujen taito- ja tarkkuushyppyjen SM-kilpailua. Relatiivi-SM vaati kolme

yritystä ennen niiden saamista päätökseen – tekohengitettynä. Samaa ongelmaa ei ollut Immolassa Imatran Ilmailukerhon 22. - 28.7.1978 isännöimissä perinteisten lajien SM-kisoissa. Kilpailut saatiin vietyä läpi hienoissa kesäkeleissä täysin kilpailuohjelmaan kuuluvien kilpailukierroksin.

Kilpailujen päätyminen Immolaan ei ollut itsestään selvyys. Vielä tammikuussa vaihtoehtona oli kaikkien SM-kilpailujen järjestäminen Utissa. Yhtenä tähän pohdiskeluun vaikuttavana tekijänä oli epä-tietoisuus Tanskan isännöimän RW-PM-kilpailun ajankohdasta. Kisaisännän ja ajankohdan päättäminen edellytti kaksi kilpailukomitean ja yhden koko LuKT:n kokouksen. Lopulta päätös syntyi ja se oli hyvä. Imatran kerho onnistui loistavasti sekä kilpailujärjestelyjen että sään suhteen. Vanha totuus tosin on, että jos sää suosii ja hyppyt pyörivät, kukaan ei edes huomaa pikku nyherryksiä, mutta jos sää on huono, yleensä järjestelyjenkin arvosana on huonompi. Säähäiriöt tässä kilpailuissa jäivät vähäisiksi ja nyherryksiäkään ei ollut – ei, vaikka nämä olivat vasta toiset kerhon järjestämät arvo-kilpailut. Ne ensimmäiset olivat taito- ja tarkkuushyppyjen PM-kilpailu 1973.

Kilpailua johti ansiokkaasti imatralainen **Risto Tahvanainen**. Ylituomarina toimi LuKT:n puheenjohtaja **Timo Nieminen**. Yksi kilpailun tasokasta toteutusta edeltänyt asia oli epäilemättä Niemisen toukokuussa vetämä tuomarikurssi, jonka oppilaita oli saatu runsaasti mukaan tuomariorganisaatioon. Nimiselle oli apunaan Rooman tuomarikurssin opit, jotka varmaankin hyödyttivät tuomaritoiminnan suunnittelua ja toteutusta.

Erityisesti **Tapio Satamo** oli LuKT:ssa pitänyt esillä keinoja, joilla voitaisiin nuorempia hyppääjiä aktivoida mukaan kilpailutoimintaan. LuKT päätti tämän aktivointikeskustelun päätteeksi syyskuussa 1977, että seuraavassa SM-kilpailuissa tulee olemaan henkilökohtaisissa lajeissa oma sarja nuoremille hyppääjille. Kokemusrajaksi päätettiin 300 hyppyä: B-luokassa kilpailee henkilö, jolla on ennen ensimmäistä kilpailuhyppyä alle 300 hyppyä. Huomattavaa on, että nämä B-sarjalaiset kilpailivat myös A-sarjassa, mutta ymmärrettävästi he eivät kiivenneet siellä vielä korkeammille sijaluvuille.

Tarkkuushyppyissä taso oli selvästi edellistä vuotta parempi. Esimerkkinä voidaan mainita vuoden 1977 SM-kilpailun hopeamitalisti **Antero Takkala** (ei osallistunut vuoden 1978 SM-kilpailuun) olisi tuloksellaan 0,91 m sijoittunut tässä kilpailussa vasta kahdeksanneksi. Tasoon vaikutti varmasti hyvät tuuliolosuhteet, mutta luultavasti sitäkin enemmän vuosi lisää kokemusta patjavarjoilla. Nyt alkoi väline olla hallinnassa. Vaikutusta oli epäilemättä myös Oulun taito- ja tarkkuuskilpailuilla, jotka olivat olosuhteiltaan, tuomaritoiminnaltaan ja osanottajiltaan hyvinkin SM-tasoiset. **Helmut Schlechtin** valmennusleirin anti ei todennäköisesti ehtinyt vaikuttaa kisatuloksiin.

Henkilökohtainen tarkkuus oli erittäin jännittävä. Kolmen kierroksen jälkeen oli neljä hyppääjää mukana nollanolla tuloksella. Neljännen kierroksen jälkeen oli vielä kaksi kilpailijaa mukana puhtaalla

tuloksella. Toisaalta: kaksi seuraavaa olivat vain muutamien senttien päässä. Vielä seitsemännen kierroksenkin jälkeen oli kaksi hyppääjää nollatuloksella, kolmannen väijyessä vain seitsemän sentin päässä.

Viimeisillä kierroksilla oli epäilemättä monella vatsa kuralla jännityksestä. Mestaruus ratkesi vasta viimeisellä kierroksella. Lahden Laskuvarjokerhon **Pekka Tuominen** voitti kilpailun tähän aikaan loistavalla kymmenen hypyn yhteistuloksella 0,12 metriä siis keskimäärin **1,2 cm!**

Henkilökohtaisen tarkkuuden voittaja ja yleismestaruuden kakkonen Pekka Tuominen. Kuva: via Olli Halonen.

B-sarjan mestaruuden voitti Utin Laskuvarjokerhon **Markku "Ketsu" Palmu** tuloksellaan 9,23 metriä. Se oikeutti A-sarjalaisten joukossa sijaan 27. Tulos oli kuitenkin kokemattomalle, pallokupuhyppääjälle hyvä. Tarkkuushypyssä B-sarjalaiset pärjäsivät suhteellisesti A-sarjalaisia huonommin, koska heistä useimmat hypäsivät vielä pyöreillä kuvuilla, kun kokeneemmat konkarit olivat jo vaihtaneet patjavarjoon. Joillakin B-sarja-

laisilla oli jo patjavarjot, mutta ymmärrettävistä syistä kokemusta uudella välineellä ei vielä voinut olla riittävästi.

Joukkuetarkkuudessakin tulokset olivat kovatasoisia, mutta samanlaista jännitysnäytelmää ei nähty. Laskuvarjojääkärikoulun kova joukkue pisti jo ensimmäisellä hypyllään muille luun kurkkuun nollanolla-tuloksellaan. He eivät sitten luopuneet ykköspaikastaan koko kilpailun aikana. Neljän kierroksen yhteistulokseksi tuli 0,49 metriä. Edellisen vuoden joukkuetarkkuusmestari Lahden Laskuvarjokerho oli hyvä, mutta ei tarpeeksi. Heidän tuloksensa oli kuitenkin kunnioitettava 1,52 m. Laskuvarjojääkärikoulun joukkueessa hypäsivät **Hannu Laitinen, Olavi Kilpinen, Kalle Savolahti** ja **Tatu Soini**.

Myös taitohypyissä tulostaso parani hieman edellisestä vuodesta. Tässäkin saattoi Oulun kilpailulla olla vaikutusta. Taitohypykilpailuja oli Suomessa yleensä vain yhdet vuodessa. Nyt tämä oli jo toinen. Lisäksi saattoi Schlechtin leirillä olla jossain määrin vaikutusta sitä kautta, että kilpailijoilla oli enemmän taitohypyjä kilpailun alkaessa, kuin keskimäärin tähän aikaan vuodesta. Schlechtin opit

alkoivat hyödyttää vasta myöhemmin. Viime vuoden mestari **Markku Jääskeläinen** tiputettiin tällä kerralla neljänneksi. Viimevuotisella tuloksellaan hän olisi ollut nyt toisena. Suomen mestari oli tällä kerralla kotikenttäedusta nauttinut imatralainen **Rauno Härkönen**. Hänen voittotuloksensa oli 31,81 sekuntia. B-sarjan voitti Raimo Ahola tuloksella 46,20 sekuntia, joka antoi A-sarjassa sijaluvun 13.

Taitohypyn mestari Rauno Härkönen vastaanottaa mitaliaan LuKT:n puheenjohtaja Timo Niemiseltä. Kuva: Eero Kausalainen.

Yleismestaruudessa potin jakoivat voittaja Olavi Kilpinen, toiseksi tullut Pekka Tuominen ja kolmanneksi tullut Rauno Härkönen. B-sarjan yleismestaruuden voitti Raimo Ahola.

Olavi "Enska" Kilpinen voitti yleismestaruuden ja yhdessä LJK:n joukkueen kanssa joukkuetarkkuuden mestaruuden. Kuva: via Olli Halonen.

Ilmailu-lehden kisajutussa pidettiin uutta B-sarjaa onnistuneena "... sillä kilpailuun osallistui nyt selvästi enemmän hyppääjiä – erityisesti "nuorempia" – kuin aikaisempina vuosina. Toivottavasti tämä kiinnostuksen lisääntyminen tuntuu tulevina vuosina kilpailijoiden tason laajentumisena ja uusien kykyjen löytymisenä jo "kohta keski-ikää lähestyvän" kärkikaartin rinnalle ..."

Kilpailussa tehtiin myös Suomen ja pohjoismaiden ennätyksiä. Oulun "Cekkeri" Satamo hyppäsi yksitoista perättäistä nollanollaa ja niitä seuraavan hypyn tulos oli 0,20 m. Satamo hyppäsi henkilökohtaisessa tarkkuudessa vain seitsemän nollatulosta, mutta kesken henkilökohtaisen kilpailun, hypättiin

myös muutama joukkuetarkkuuskierros. Osa nollanollista tuli näillä joukkuetarkkuushypyillä. Satamon kannalta hyyt olivat kaikki peräkkäin. Tämä oli sekä Suomen että pohjoismaiden ennätys. Satamolle tämä ei ollut uutta, sillä viime vuodelta ollut edellinenkin vastaava ennätys oli hänen nimissään (9 x 0,00 +

2,19 m).

Tuleva SE- ja PE-mies ja henkilökohtaisen tarkkuuden kolmonen Tapio "Cekkeri" Satamo marssimassa hyppykoneeseen. Kuva: via Olli Halonen

Myös joukkuetarkkuudessa tehtiin ennätys: Laskuvarjojääkärikoulun joukkue paransi omissa nimissään olutta Suomen ja pohjoismaiden ennätystä. Uudet lukemat olivat 1 x 0,00 + 0,40 m.

Joukkuetarkkuuden palkintojenjako. Palkintoja jakaa Timo Nieminen. Kilpailijat ja joukkueet vasemmalta: Lahden Laskuvarjokerho (2. sija), Pekka Tuominen, Raimo Koponen, Pekka Kittelä ja Risto Koivisto; LJK (1. sija), Kalle Savolahti, Tatu Soini, Olavi Kilpinen ja Hannu Laitinen; KLOP (sekajoukkue kolmesta eri kerhosta, 3. sija) Pekka Ora (SLK), Seppo Korhonen (KaiLK) ja Heikki Punju (KaiLK). Kolmosjoukkueesta puuttuu Hannu Lahti (FLU). Edessä selin kilpailun johtaja Risto Tahvanainen. Kuva: Eero Kausalainen.

Tuloksia:

HENKILÖKOHTAISEN TARKKUSHYPYN VIRALLISET TULOKSET														
A-luokka				1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	Yht.
1.	P. Tuominen	LLK	A	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00	0.11	00.00	0.01	0.12
2.	O. Kilpinen	LjK	A	00.00	00.00	00.00	0.07	00.00	00.00	00.00	00.00	0.08	0.01	0.16
3.	T. Satamo	OLK	A	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00	0.20	00.00	0.14	0.34
4.	R. Kemppainen	OLK	A	0.15	0.07	00.00	0.06	00.00	00.00	0.07	00.00	0.04	00.00	0.39
5.	V. Korhonen	TamLK	A	00.00	0.23	0.04	00.00	00.00	00.00	0.09	0.04	00.00	0.05	0.45
6.	R. Härkönen	IIK	A	0.06	0.10	00.00	00.00	00.00	0.59	00.00	00.00	00.00	0.04	0.79
7.	A. Horppu	ULK	A	0.31	00.00	00.00	0.04	0.05	0.13	0.04	00.00	00.00	0.23	0.80
8.	T. Soini	LjK	A	0.25	00.00	00.00	0.38	0.13	00.00	00.00	00.00	00.00	0.25	1.01
9.	H. Laitinen	LjK	A	0.08	0.06	0.05	00.00	00.00	0.26	0.03	00.00	0.57	0.02	1.07
10.	R. Käyhkö	P-KLU	A	0.35	0.07	00.00	0.07	0.94	00.00	00.00	00.00	00.00	0.03	1.46
11.	J. Laamanen	LjK	A	0.04	0.48	0.08	00.00	0.08	00.00	00.00	1.24	00.00	0.06	1.98
12.	R. Koponen	LLK	A	0.16	0.32	0.84	0.13	0.26	0.12	0.32	00.00	0.20	0.10	2.45
13.	M. Kokkonen	LjK	A	0.02	0.03	0.24	00.00	0.42	0.48	0.35	0.86	00.00	0.17	2.57
14.	M. Jääskeläinen	ULK	A	0.49	1.76	00.00	00.00	00.00	00.00	0.14	00.00	0.36	00.00	2.75
15.	M. Heino	IIK	A	0.27	0.24	0.28	0.12	0.06	0.44	0.34	0.96	0.07	00.00	2.78

B-luokka		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	Yht.	
1.	M.Palmu	ULK	1.34	0.57	1.61	00.00	4.90	00.00	0.27	0.31	00.00	0.23	9.23
2.	J.Arponen	TamLK	1.31	0.12	1.43	1.16	4.19	0.36	1.88	0.45	1.22	1.04	13.16
3.	R.Ahola	OLK	1.08	1.60	0.46	1.53	2.28	0.75	2.99	0.15	0.32	3.73	14.89
4.	T.Hyvönen	SLK	1.15	2.45	1.86	2.66	0.31	3.54	1.86	0.11	0.49	0.68	15.11
5.	M.Sammatti	TamLK	2.47	2.82	1.38	1.09	4.52	1.44	0.68	1.66	0.99	4.97	22.02
6.	O.Tukio	P-KLU	1.23	1.66	10.00	2.06	4.14	0.06	1.51	0.18	0.13	1.59	22.56
7.	P.Kuisma	IIK	1.89	00.00	1.06	0.06	2.34	4.10	0.87	0.69	10.00	2.12	23.13
8.	M.Sorsa	P-KLU	1.48	3.68	0.71	1.20	1.25	1.31	4.33	10.00	0.81	0.58	25.35
9.	A.Kausalainen	SLK	2.80	3.45	0.81	2.54	3.50	0.10	4.01	0.25	9.95	0.60	28.01
10.	K.Töhhönen	KIY	9.30	1.02	1.12	2.35	4.36	2.95	2.86	3.03	1.75	0.56	29.30

TAITOHYPYN VIRALLISET TULOKSET

A-luokka

Sija	Nimi	Kerho	Luokka	K I E R R O S				N:O	Yht.
				1	2	3	4		
1.	R.Härkönen	IIK	A	8.17	7.57	8.17	7.90		31.81
2.	O.Kilpinen	Ljk	A	7.77	8.50	9.03	8.40		33.70
3.	T.Soini	LjK	A	8.43	8.83	8.90	8.93		35.09
4.	M.Jääskeläinen	ULK	A	8.63	8.10	8.97	10.30		36.00
5.	P.Tuominen	LLK	A	9.20	9.23	9.13	9.90		37.46
6.	A.Horppu	ULK	A	9.53	9.97	10.30	10.07		39.87
7.	K.Savolahti	LjK	A	9.77	9.87	9.87	10.97		40.48
8.	T.Rekola	LjK	A	10.00	10.33	10.20	10.27		40.80
9.	V.Korhonen	TamLK	A	11.13	11.10	10.93	10.90		44.06
10.	H.Laitinen	Ljk	A	10.67	13.07	10.23	10.73		44.70
11.	M.Kokkonen	LjK	A	12.07	11.03	11.30	10.87		45.27
12.	E.Huusari	ULK	A	10.97	11.27	10.57	12.60		45.41
13.	R.Ahola	OLK	B	11.87	11.23	10.70	12.40		46.20
14.	T.Satamo	OLK	A	11.87	11.47	12.23	11.23		46.80
15.	R.Salonen	KIY	A	11.97	11.20	12.43	11.73		47.33

B-luokka

Sija	Nimi	Kerho	Luokka	K I E R R O S				N:O	Yht.
				1	2	3	4		
1.	R.Ahola	OLK	B	11.87	11.23	10.70	12.40		46.20
2.	T.Toukonen	ULK	B	12.67	13.53	14.80	14.03		55.03
3.	M.Palmu	ULK	B	14.40	13.17	11.77	16.00		55.34
4.	O.Tukio	P-KLU	B	16.00	13.20	14.87	12.97		57.04
5.	P.Väänänen	KIY	B	14.13	16.00	14.33	15.17		59.63
6.	P.Rutanan	ULK	B	16.00	16.00	14.20	13.77		59.97
7.	A.Kausalainen	SLK	B	16.00	14.53	15.47	15.00		61.00
8.	R.Laine	OLK	B	16.00	15.77	16.00	14.85		62.62
9.	K.Töhhönen	KIY	B	16.00	14.77	16.00	16.00		62.77
10.	R.Aittomäki	LjK	B	16.00	15.47	15.30	16.00		62.77

VIRALLINEN YLEISMESTARUUS

A-luokka

Sija	Nimi	Kerho	Taitohypyn pisteet	Tarkk.hypyn pisteet	Yhteensä
1.	O.Kilpinen	LjK	4	4	8
2.	P.Tuominen	LLK	25	1	26
3.	R.Härkönen	IIK	1	36	37
4.	T.Soini	LjK	9	64	73
5.	A.Horppu	ULK	36	49	85
6.	V.Korhonen	TamLK	81	25	106
7.	T.Satamo	OLK	169	9	178
8.	H.Laitinen	LjK	100	81	181
9.	M.Jääskeläinen	ULK	16	169	185
10.	R.Kemppainen	OLK	225	16	241
11.	M.Kokkonen	LjK	121	144	265
12.	K.Savolahti	LjK	49	225	274
13.	T.Rekola	LjK	64	256	320
14.	J.Laamanen	LjK	256	121	377
15.	M.Heino	IIK	324	196	520

B-luokka					
Sija	Nimi	Kerho	Taitohypyn pisteet	Tarkk.hypyn pisteet	Yhteensä
1.	R.Ahola	OLK	1	4	5
2.	M.Palmu	ULK	9	1	10
3.	O.Tukio	P-KLU	16	9	25
4.	A.Kausalainen	SLK	49	25	74
5.	P.Rutanen	ULK	36	49	85
6.	T.Toukonen	ULK	4	81	85
7.	P.Väänänen	KIY	25	64	89
8.	K.Töhönen	KIY	81	36	117
9.	M.Sorsa	P-KLU	121	16	137
10.	R.Laine	OLK	64	121	185

JOUKKUETARKKUUSHYPYN VIRALLISET TULOKSET

	1.	2.	3.	4.	yht.	lopputulos
1. LjK I						
H. Laitinen	00.00	0.26	00.00	0.03	0.29	
O. Kilpinen	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00	
K. Savolahti	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00	
T. Soini	00.00	0.14	0.06	00.00	0.20	<u>0.49</u>
2. LLK						
R. Koivisto	0.09	00.00	0.38	00.00	0.47	
R. Koponen	0.08	0.02	0.12	0.05	0.27	
P. Tuominen	0.03	00.00	00.00	00.00	0.03	
P. Kittelä	0.08	0.63	00.00	0.04	0.75	<u>1.52</u>
3. KLOP						
H. Punju	0.12	0.12	0.03	0.16	0.43	
P. Ora	00.00	0.49	00.00	0.13	0.62	
H. Lahti	0.27	00.00	0.06	2.79	3.12	
S. Korhonen	00.00	0.07	00.00	0.31	0.38	<u>4.55</u>
4. LjK II						
T. Rekola	1.59	0.08	1.21	00.00	2.88	
M. Kokkonen	0.07	0.30	00.00	0.08	0.45	
J. Laamanen	0.21	0.10	0.11	00.00	0.42	
J. Koivula	0.77	0.45	0.33	00.00	1.55	<u>5.30</u>
5. OLK						
H. Hernesniemi	0.25	1.29	2.60	00.00	4.14	
R. Kempainen	0.23	0.04	0.06	00.00	0.33	
T. Satamo	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00	
R. Pikkarainen	0.87	0.07	00.00	00.00	0.94	<u>5.41</u>

B-sarjan henkilökohtaisen tarkkuuden voittaja Markku Palmu onnellisena nolla-nollahypyn jälkeen. Atleetti kuvan oikeassa laidassa on seuraveri, B-sarjan yleismestaruuden neljäs, Antti Kausalainen. Kuva: via Utin Laskuvarjokerho.

Kilpailuista löytyvät laajemmat tarinat sekä Ilmailu-lehdessä, että Laskuvarjourheilussa. Viimeksi mainitun lehden taittaja lienee ollut SM- ja MM-kisajuttuja taittaessaan urheilujuomien vaikutuksen alaisena, koska juttujen tekstit ovat sekoittuneet keskenään. Siltä varalta, että joku kiinnostuisi lukemaan varsinaisen laajan SM-kisajuttun, se on luettava sivujärjestyksessä 17, 15 ja 19.

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 29.9.1977: LuKT:n kokous 2/1977, 24.9.1977
Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 21.2.1978: LuKT:n kilpailutoimikunnan kokous 18.2.1978
Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 22.2.1978: LuKT:n kilpailutoimikunnan kokous (puhelinkokous) 22.2.1978
Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 27.2.1978: LuKT:n kokous 2/78, 24.2.1978
Imatran Ilmailukerho ry: SM 1978 Imatra, kilpailun tulokset
Ilmailu 9/1978
Laskuvarjourheilu 4/1978
Imatran Ilmailukerho ry 1987: Imatran Ilmailukerho 40-v, 1948–1987 (s. 28)

Relatiivi-PM Tanskassa

PM-joukkueen kokoonpanon määrittäminen tuotti LuKT:lle vaikeuksia, koska RW-SM päättyi Utissa virallisen kilpailuajan päätyttyä tilanteeseen, jossa ei mestaruuksia – eikä sen vuoksi myöskään edustuspaikkoja – voitu jakaa. LuKT kuitenkin teki jälkikäteen päätöksen, jonka perusteella Tanskaan lähti vahvennettu *Shy and Pleasant*”, joukkueenjohtajana (ja vaihtomiehenä) **Into Taskinen**, kilpailijoina **Markku Heilimo**, **Esa ”Mini” Mikkonen**, **Ilari ”Deekis” Degerlund** ja **Matti Veikkola**, kaikki helsinkiläisestä Suomen Laskuvarjokerhosta. Kisajoukkuetta koskevan päätöksen viivästymisen ja SM-kilpailun epäonnistumisen vuoksi 8-hengen joukkuetta ei voitu lähettää.

Kilpailu järjestettiin Tanskan Vandelissa 30.7. – 5.8.1978. Ruotsi voitti nelimiehisen lajin mestaruuden, Norja oli toisena ja Suomi sai tyytyä pronssiin. Kilpailuissa käytettiin hyppykoneena Tanskan ilmavoimien DC-kolmosta, joskin satunnaishyppyjä tehtiin myös pikkukoneesta (Cessna 182). Tanskalla, Norjalla ja Ruotsilla oli kilpailussa 8-miehiset joukkueet. Tanskalla ja Ruotsilla oli kilpailussa kaksi 4-miehistä joukkuetta, Norjalla ja Suomella vain yksi.

Tanskan ilmavoimien DC-kolmosen ovella poseeraamassa Suomen joukkue Esa Mikkonen (istumassa edessä vasemmalla), Ilari Degerlund, Matti Veikkola (seisomassa vasemmalla) ja Markku Heilimo. Joukkueenjohtaja ja vaihtomies Into Taskinen luurannee kameran takana. Kuva: Into, Ilari ja Esa via Laskuvarjourheilu.

Heilimon Laskuvarjourheiluun kirjoittamassa laajassa matkakertomuksessa oltiin itse kisoihin melko tyytyväisiä, mutta kritisoitiin SIL:n tukea, joka oli nolla markkaa ja lainaksi edustusasut. Kisajoukkue sai raha-avustusta ainoastaan omalta kerholtaan SLK:lta. Kulut hyppääjää kohden olivat noin 1000 markkaa. Jutussa ilmaistiin katkeruus siitä, että esim. Ruotsin joukkueen kilpailijat saivat liitoltaan

kaikki hyppymaksut, päivärahat 30 kruunua päivässä, 18 harjoitushyppyä ja bensarahaakin 30 äyriä per kilometri. Että vielä sekin...

”... Jotain olisi rahoituspuolen suhteen tehtävä ja pikaisesti. Jos kerran rahaa riittää tarkkuuteen ja tyyliin, niin luulisi sitä riittävän myös relatiiviinkin. Vai olisikohan se niin, että niin kauan kuin relatiivihegemonia on Helsingissä, ei rahaa tipu penniäkään...”

Kilpailussa hypättiin seitsemän kierrosta nelimiehistä ja kahdeksan 8-miehistä lajia. Kilpailun tuloksia ei tahtonut löytyä mistään. Lehtijutusta tai muistakaan julkaisuista ei sellaisia ole löytynyt. Ainoat tulokset löytyivät lopulta SLK:n vuoden 1978 toimintakertomuksesta.

Tuloksia:

RW 8-miehininen

	kierros	1	2	3	4	5	6	7	8	Yht.
1. Norja		0	0	3	1	3	1	1	1	10
2. Tanska		1	1	1	1	2	1	1	0	8
3. Ruotsi		1	0	1	0	1	1	1	1	6

RW 4-miehininen

1. Ruotsi 1	3	4	3	3	5	5	4	27
2. Norja	3	4	3	3	5	2	3	23
3. Suomi	2	2	2	3	3	3	3	18
4. Tanska 2	2	3	2	2	3	2	2	16
5. Ruotsi 2	1	3	2	1	1	4	3	15
6. Tanska 1	1	2	1	2	2	3	0	11

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 21.2.1978: LuKT:n kilpailutoimikunnan kokous 18.2.1978

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 27.2.1978: LuKT:n kokous 2/78, 24.2.1978

Suomen Laskuvarjokerho ry: Toimintakertomus 1978

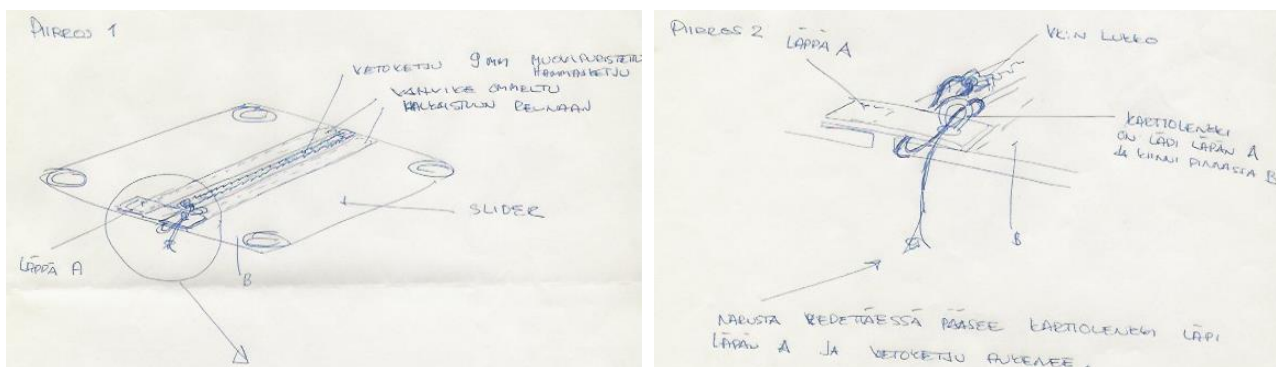
Laskuvarjourheilu 3/1978

Slider meni halki

Ei, ei se mennyt hypellä, vaan ihan tarkoituksella. Patjavarjoissa käytettiin vuonna 1978 jo lähes yksinomaan liukuhidastimia - slidereita – hillitsemään ja tasaamaan varjon avautumista. Maailmalta oli kuitenkin saatu vihiä, että slideria voisi hieman tuunata. Oli huomattu, että jos sliderin voisi halkaista kahteen osaan avautumisen jälkeen, kuvun muoto muuttuisi tarkkuushyppäjien kannalta hieman edullisemmaksi, koska punokset olivat tavanomaista slideria käytettäessä vielä kantohihnojen yläpäässä suunnilleen hyppääjän hartioiden leveydellä. Jos sliderin saisi halkaistua, kantohihnat pääsisivät leviämään enemmän, jolloin kuvun kaareva muoto hieman suoristuisi. Tämän ansiosta kuvun tarkkuusominaisuuksien oletettiin paranevan.

Tamperelainen edustustason hyppääjä **Veikko ”Vexi” Korhonen** halusi kokeilla järjestelmää. Hän haki siihen luvan ilmailuhallitukselta. Ilmailuhallituksen antaman luvan jälkeen – jos ei jo ennen sitä – slider tuunattiin Korhosen omistamaan Strato-Cloud varjoon, jonka rekisterinumero oli 1144.

Tämä tarkkuushyppääjän haluama muutostyö tehtiin laillisesti viranomaisen hyväksymänä. Samaan aikaan oli yleistä, että varjoja viriteltiin, usein riittämättömin taidoin tai muutoin mutu-menetelmällä ilman perustietoja asiasta. Näistä kerrotaan lisää myöhemmin tässä tarinassa.

Kuvan piirroksista selviää rakenne ja toimintaperiaate. Kun kupu on auennut normaalisti, hyppääjä voi punoksen avulla sokasta vetämällä halkaista sliderin. Piirros: Laskuvarjotarvike Ky/Veikko Korhonen

Veikko Korhonen, kirje 3.8.1978: Hakemus urheilulaskuvarjon rek. no 1144 (Strato-Cloud) aukeamisjärjestelmään tehtävästä muutoksesta Ilmailuhallitus, päätös Dno 3138/64/78, 1978-08-14: laskuvarjon rek.n:o 1144 aukeamisjärjestelmän modifointi

XIV Taito- ja tarkkuus-MM-78, Zagreb, Jugoslavia

Vuoden 1978 edustusjoukkueen valintaperusteet poikkesivat jonkin verran aikaisemmasta, koska nyt valinta tapahtui kahden kilpailun perusteella. Ensimmäinen oli Oulussa järjestetty kansainvälinen kilpailu ja toinen Immolan SM-kilpailu. Näiden kilpailujen perusteella LuKT oli nimennyt joukkueeseen kilpailijoiksi: **Rauno Härkönen** (Imatran Ilmailukerho), **Olavi "Enska" Kilpinen** (Laskuvarjojääkärikoulu), **Pekka Tuominen** (Lahden Laskuvarjokerho), **Anssi Horppu** (Utin Laskuvarjokerho) ja **Veikko "Vexi" Korhonen** (Tampereen Laskuvarjokerho). Heidän lisäksi joukkueessa olivat: "Head of Delegation" **Timo Nieminen** (LuKT:n puheenjohtaja, Vaasan Laskuvarjokerho), joukkueenjohtaja ("Team Leader") **Risto Koivisto** (LuKT:n varapuheenjohtaja, Lahden Laskuvarjokerho). Lisäksi joukkueen mukana oli kilpailun yhteydessä järjestettävälle FAI-tuomarikurssille osallistuva, Utin tuomarikurssillekin osallistunut **Petri "Pete" Ahola** (Oulun Laskuvarjokerho).

Kilpailumatka alkoi joukkueenjohtajan Laskuvarjourheilu-lehteen kirjoittaman kisa-artikkelin mukaan 24.8. ja päättyi 8.9.1978. Matkustamiseen kilpailupaikalle pohjois-Jugoslaviassa sijaitsevaan Zagrebiin – nykyiseen Kroatian pääkaupunkiin – liittyi Koiviston kisajutun mukaan jännitysmomenteja. Matka tapahtui Budapestin kautta, mutta Finnairin kone näytti olevan täynnä, mikä ennusti huonoa vapaalipuilla matkustaville. Asia onneksi lopulta ratkesi onnekaasti ja koneesta löytyi tilaa. Lennon jälkeen seuraava haaste oli ehtiä junalle tiukalla aikataululla. Taksiralli halki kaupungin onnistui ja joukkue kaikkine varusteineen oli junassa ruhtinaalliset viisi minuuttia ennen sen lähtöä. Myös paluumatkaan taisi liittyä vauhtia ja vaarallisia tilanteita. Niihin viitataan lehtiartikkelissa, mutta niiden laatu jätetään lukijan arvattavaksi.

Harjoitushypyt aloitettiin 26.8.1978. Heti niiden päätyttyä pidettiin kilpailun avajaiset lentonäytöksineen, lippuineen ja puheineen. Tavan mukaan tuotiin osallistujamaiden liput paikalle hyppääjien mukana, Suomen lipun kanssa hyppäsi joukkueenjohtaja, itsekin pätevä tarkkuushyppääjä Risto Koivisto. Kilpailuhypyt pääsivät käyntiin seuraavana päivänä.

Miesten tarkkuushyppy alkoi häkellyttävästi. Kolmen henkilökohtaisen tarkkuuskierroksen jälkeen kilpailua johti Anssi Horppu kolmella nolla-nollalla - samalla tuloksella oli tosin myös kuusitoista muuta kilpailijaa. Myös Vexi Korhonen oli tässä vaiheessa vielä jonkinlaisissa asemissa viiden sentin tuloksellaan. Tilanne kuitenkin valitettavasti "normalisoitui" kaikkien suomalaisten osalta tämän edelliseen MM-kilpailuunkin verrattuna kovatasoisen kilpailun vanhetessa ja suomalaiset alkoivat asettua paremmuudessa tavanomaisemmille sijaluvuille.

Kilpailu oli kovatasoinen. Miesten kolmen kärki selvisi vasta uloslyöntikisassa viidennellätoista kierroksella. Maailmanmestari oli lopulta Itä-Saksan **Andreas Partsch**.

Suomen edustusjoukkue Zagrebissa. Kuvassa on mukana myös Kanadan naisjoukkueen jäsen Kathy (Kaisa) Kangas. Vasemmalta joukkueenjohtaja Risto Koivisto, kilpailijat Pekka Tuominen ja Anssi Horppu, tuomarioppilas Petri Ahola, kilpailijat Rauno Härkönen, Veikko Korhonen, Kathy Kangas, Olavi Kilpinen ja "Head of Delegation" Timo Nieminen. Kuva: Risto Koivisto via Kathy Kangas.

Kisajutussa pohdiskeltiin sähköisen mittauslaitteen "sähköpläkan" olevan " ... sitten ainoa mahdollisuus ratkaista tiukka senttitaistelu edes kutakuinkin tyydyttävällä tavalla... ", kuten Timo Nieminen arveli kirjoittamansa kisajutun tuomaritoimintaa käsittelevässä osassa. Lisäksi todettiin, että "... elektronisen mittauslaitteen periaateratkaisu saattaa hyvinkin käynnistää ponnistelut kotoisen sähköpläkan rakentamiseksi ... "

Kilpailussa käytetty sähköpläkä. Kuva: Anssi Horppu

Sähköpläkan ohella myös videot olivat tulleet näissä kilpailuissa osaksi tuomarointivälineitä: "... Videoiden käyttämisessä harjaantuminen parantaa taitohypyn tuomarointia ... "

Artikkeleissa kommentoitiin keskeisiä tuomarien työvälineitä sähköpläkkää ja videolaitteistoa. Sähköpläkä ilmestyi myös Suomen hyppykisoihin tuotapikaa näiden MM-kisojen jälkeen. Jo samana syksynä tultiin näkemään ensimmäinen kotimainen sähköpläkä. Ja parin vuoden kuluttua tihrusivat tuomarit myös Suomessa taitohyppyä telkkarin ruudulta niin innokkaasti, etteivät malttaneet valvotun yön jälkeen vielä aamullakaan lopettaa. Eivät vielä olleet harjaantuneet.

Tämän kisajutun tärkeimpänä lähteenä oli Risto Koiviston kirjoittama kisajuttu Laskuvarjourheilussa, johon Timo Nieminen oli kirjoittanut tuomaritoimintaa koskevan osion. Laskuvarjourheilussa oleva ansiokas ja laaja kisajuttu on lehden taitossa tapahtuneiden virheiden vuoksi levinnyt ympäri lehteä siten, että SM-jutun ja MM-jutun tekstit esiintyvät vuorosivuilla. artikkeli on luettavissa johdonmukaisesti sivujärjestyksessä 13, 14, 18, 16 ja viimeiseksi sivu 17.

Myös kilpailun tulokset oli lehdessä onnistuttu sössimään. Naisten tuloksissa samat tulokset olivat pariin kertaan ja miesten tuloksista jäivät puuttumaan yleismestaruus ja taitohyppy. Lisäksi myös miesten tuloksia oli kahteen kertaan. Historiaheppu – silloinen lehden päätoimittaja - tuntee edelleen tuskaa asian vuoksi ja pahoittelee hyvien tarinoiden muuttumista hankalasti luettavaksi ja tärkeiden tulosten puuttumista.

Kilpailun aikana Kanadan joukkueessa hypännyt **Kathy (Kaisa*) Kangas** kävi tapaamassa suomen joukkuetta. Tätä tapaamista ja Kaisan kilpailumenestystä kuvailtiin Kaisaa esittelevässä, Senior Skydivers ry:n verkkosivuilla julkaistussa artikkelissa seuraavasti:

Kati toi terveiset Zagrebista!

Laskuvarjohypyjen MM-kilpailut, jotka pidettiin Zagrebissa, Jugoslaviassa, ovat ohi. Kanadan naisten joukkue sijoittui viidenneksi. Kathy Kankaan sijoitus koko kilpailussa oli naisten sarjassa 19. Kilpailussa oli kaikkiaan 183 osanottajaa. Kuvassamme yllä: Kathy Kangas matkalla kohti maalia. Alakuvassa Suomen joukkue ja Kati Zagrebissa, Jugoslaviassa.

sijoittuivat joukkuetarkkuushypyissä seitsemänneksi ja kokonaiskilpailussa (henkilökohtainen tarkkuus + taitohyppy + joukkuetarkkuus) viidenneksi. Kaisan paras henkilökohtainen sijoitus oli tarkkuushypyjen 19. sija. Näissä kilpailuissa Kanadan miehet menestyivät naisiin verrattuna melko vaatimattomasti.”

”Jugoslavian vuoden 1978 MM-kilpailuissa Zagrebissa Kaisa tuli tapaamaan Suomen joukkuetta, kuten myös kaikissa edellisissä MM-kisoissa. Kilpailun jälkeen yhteydenpito joukkueen kanssa jatkui siten, että Suomen joukkueenjohtaja Risto Koivisto kirjoitti Kaisalle kirjeen, jossa hän kertoi Thunder Bayn suomalaisalueella julkaistun suomenkielisen Canadian Uutiset lehden lukijoille Suomen joukkueen kisamenestyksestä ja tervehti Thunder Bayn suomalaisyhteisöä. Juttu [kirje] julkaistiin sellaisenaan lehden 27.9.1978 numerossa. Artikkelin mukaan Suomen menestys ei ollut niin hyvä, kuin olisi voinut odottaa.

Viereinen kuva on Canadian Uutisten numerosta 27.9.1978. Lehden kuvatekstissä mainittu ”alakuva” on edellä oleva Suomen joukkueen potretti, jossa Kaisa on mukana. Kuva: Canadian Uutiset.

Kaisan menestys oli parempi, kuin Suomen joukkueella ja sen jäsenillä. Kanadan naiset

Kilpailussa ainoastaan Jugoslavian naisjoukkue käytti enää pyöreitä kupuja, jugoslavalaisvalmisteisia Kluz tehovarjoja. Kaikki muut käyttivät patjavarjoja.

Tuloksia sen verran, kuin Laskuvarjourheilusta löytyi – mistään muualta ei löytynyt:

Henkilökohtainen tarkkuus

1. Pertsch Andreas	GDR	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
2. Tjorlo Ogor	URS	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
3. Knappe Norbert	GDR	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
4. Juhász Zoltan	HUN	0.00	0.00	0.00	0.01	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.02
5. Wilde Rainer	GDR	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.01	0.00	0.00	0.01	0.00	0.03
5. Janovics Ferenc	HUN	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.03	0.00	0.00	0.00	0.03
5. Riesenbeck Aloys	GER	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.03	0.00	0.00	0.00	0.03
5. Albrecht Siegfried	GER	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.02	0.03
9. Usmajev Nikolaj	URS	0.00	0.00	0.00	0.04	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.04
10. Wiesner Bernd	GDR	0.00	0.00	0.00	0.04	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.06
39. Kilpinen Clavi	FIN	0.20	0.00	0.00	0.00	0.01	0.00	0.00	0.01	0.06	0.00	0.28
50. Tuominen Pekka	FIN	0.06	0.00	0.01	0.31	0.00	0.16	0.00	0.00	0.01	0.02	0.57
60. Härkönen Rauno	FIN	0.53	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.02	0.16	0.00	0.71
82. Korhonen Veikko	FIN	0.03	0.02	0.02	0.07	0.06	0.04	0.00	0.26	0.06	0.77	1.33
106. Horppu Anssi	FIN	0.00	0.00	0.00	0.12	0.21	1.76	0.06	0.34	0.06	0.66	3.21

Joukkuetarkkuus (4 kierrosta)

1. DDR	0,08	a
2. Saksan Liittotasavalta	0,11	
3. Neuvostoliitto	0,15	
4. Iso-Britannia	0,16	
5. Sveitsi	0,19	
6. Bulgaria	0,29	
7. Ranska	0,55	
8. Jugoslavia	0,57	
9. Ruotsi	0,70	
10. Itävalta	0,78	
11. Unkari	0,97	
12. Belgia	1,07	
13. Tšekkoslovakia	1,10	
14. Ranska	1,32	
15. Yhdysvallat	1,49	
16. Suomi	1,51	
17. Alankomaat	1,69	
18. Italia	3,00	
19. Puola	4,27	
20. Norja	5,39	
21. Indonesia	8,52	
22. Australia	8,55	
23. Kanada	12,02	
24. Turkki	13,86	

Joukkuetarkkuus (naiset, 4 kierr.)

1. Yhdysvallat	0,51
2. Neuvostoliitto	1,48
3. Tšekkoslovakia	2,11
4. Puola	3,30
5. Ranska	3,62
6. DDR	3,88
7. Kanada	4,22
8. Saksan Liittotasavalta	6,88
9. Unkari	8,45
10. Bulgaria	15,89
11. Italia	33,06
12. Jugoslavia	48,87

NAISET

Henkilökohtainen tarkkuus (10 kierr.)

1. Smith Jacqueline	GBR	0,00
2. Stearns Cheryl	USA	0,02
3. Sergejeva Natalija	URS	0,06
4. Stefakova Beryna	TCH	0,13
5. Jordan Perry	USA	0,22
6. Svacko Aleksandra	URS	0,32
7. Schmidt Deborah	USA	0,34
8. Jersbkova Hana	TCH	0,37
9. Kostina Maja	URS	0,41
10. Strömblad Sigbritt	SWE	0,46

Joukkuemestaruus

(naiset, taito+tarkkuus+joukkue)

1. Neuvostoliitto	
2. Yhdysvallat	
3. DDR	
4. Tšekkoslovakia	
5. Kanada	
6. Puola	
7. Ranska	
8. Bulgaria	
9. Unkari	
10. Saksan Liittotasavalta	
11. Jugoslavia	
12. Italia	

Yleismestaruus

1. Stearns Cheryl	USA	5
2. Svacko Aleksandra	URS	52
3. Sergejeva Natalija	URS	58
4. Kostina Maja	URS	90
5. Walkhoff Irina	GDR	200

Taitohyppy (4 kierrosta)

1. Stearns Cheryl	USA	29,87
2. Walkhoff Irina	GDR	30,00
3. Kostina Maja	URS	30,20
4. Svacko Aleksandra	URS	30,27
5. Blue Brenda	CAN	30,63
6. Zakoreckaja Valent.	URS	30,64
7. Sergejeva Natalija	URS	30,66
8. Erjuckova Irina	URS	30,74
9. Johnson Maria	USA	30,86
10. Cox Kathleen	CAN	30,89

Tulosluettelossa alimpana vasemmalla oleva osio on naisten yleismestaruuden loppuosa. Alkuosa on tämän tekstin yläpuolella.

Kaisa Kangas ei vielä näissä kilpailuissa ollut leipälajissaan tarkkuudessa kymmenen parhaan joukossa - sijoitus oli 19. - mutta joukkuetarkkuudessa Kanadan naisjoukkue, jonka mukana Kaisa, sijoittui viidenneksi.

* Kankaan alkuperäinen ristimänimi oli Kaisa, mutta hän muutti sen kouluikänsä englanninkielisessä kouluympäristössä paremmin sopivaan muotoon Kathy. Perheen piirissä hänen kutsumanimensä on edelleen Kaisa.

6. Schmidt Deborah	USA	245
7. Johnson Maria	USA	306
8. Wiesner Carola	GDR	338
9. Collingwood Gather.	USA	346
10. Zakoreckaja Valent.	URS	360

Ilmailu 9/1978

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 21.2.1978: LuKT:n kilpailutoimikunnan kokous 18.2.1978

Laskuvarjourheilu 4/78

Eero Kausalainen 2020: Kaisa (Kathy) Kangas, kanadalais-suomalaista laskuvarjohistoriaa

Lehtileike Canadian Uutiset, 27. syyskuuta, 1978: "Kati toi terveiset Zagrebista!"

Eero Kausalainen 3.12.2019

Anssi Horppu 7.9.2021

Laskuvarjojen siviilikorjaamot aloittivat toimintansa

Edellä on kerrottu sotilasompelukoneen kuljettajakurssista, joka järjestettiin Laskuvarjojääkärikouluksessa kertausharjoituksena maalis-huhtikuussa 1978. Vaikka tässä harjoituksessa puolustusvoimat koulutti itselleen reserviin laskuvarjohuoltohenkilöstä, sen suuri tavoite oli tukea laskuvarjokorjaamojen perustamista siviilivoimin, kouluttamalla perustettavien yritysten tarvitsemaa laskuvarjojen korjaus- ja huoltohenkilöstöä.

Puolustusvoimien satsaus alkoi pian kantaa kaunista hedelmää. Löytyi kaksi yritystä, jotka aikovat aloittaa laskuvarjojen korjaustoiminnan, ja vielä kolmas yritys, joka tarvitsi laskuvarjon huoltokoulutuksen saanutta henkilöä tukemaan laskuvarjojen myyntiä, vaikka ei alkanutkaan harjoittaa varsinaista korjaustoimintaa.

Ensimmäisenä ehti kokeneen huippuhyppääjän, tamperelaisen **Harri ”Kitu” Toivosen** johtama *Laskuvarjotarvike Ky*. Se aloitti ensimmäisenä suomalaisena siviilikorjaamona laskuvarjojen korjaus-, pakkaus- ja huoltotoiminnan saatuaan 5.9.1978 Ilmailuhallitukselta siihen oikeuttavan toimiluvan:

”Laskuvarjotarvike Harri Toivonen ky:lle myönnetään lupa suorittaa siviililaskuvarjojen huolto-, korjaus-, tarkastus- ja muutostöitä ilmailumääräyksen AIR M13-1 ja Laskuvarjotarvike Harri Toivonen ky:n korjaamokäsikirjan mukaisesti...”

Lupa oli ilmailuhuoltoyrityksiä koskevan yleisen käytännön mukaan määräaikainen. Tämän uuden yrityksen kohdalla määräaika oli noin vuosi, vuoden 1979 syyskuun loppuun saakka. Luvassa määritettiin erilaisia toimiluvan voimassaolon ehtoja sekä hyväksyttiin korjaamoluovassa mainitut korjaamon toiminnasta vastaavat henkilöt:

- *”toimitusjohtaja Harri Toivonen*
- *suunnittelu ja ohjetoiminta Harri Toivonen*
- *tarkastuspäällikkö ota **Veikko Korhonen***
- *tarkastaja **Matti Ruuskanen***
- *työnjohtaja **Elise Toivonen**”*

Kuten yllä olevasta nimiluettelosta näkyy, keskeisissä tehtävissä olivat kertausharjoituksessa koulutetut LjK:n reserviläiset Toivonen, Korhonen ja Matti Ruuskanen. Elise Toivonen ei ollut käynyt LjK:ta eikä laskuvarjokorjaajakurssia, mutta Harri Toivosen vaimona oli epäilemättä kokenut työnjohtaja.

Tuttu näky laskuvarjotapahtumissa 1970-luvulla: Laskuvarjotarvike Ky:n myyntipiste ja sujuva myyntimies Harri Toivonen. Kuva: Martti Vieru

Tampereella Aleksanterinkadulla aiemmin toiminut yritys oli syyskuussa 1977 ostanut entisen koulun Tampereen Hervannan kaupunginosasta. Oston ensisijainen tarkoitus oli saada tarkoituksenmukaiset tilat laskuvarjojen korjaustoimintaan. Koulurakennus sopikin kunnostuksen jälkeen hyvin tarkoitukseen, koska sieltä löytyivät myös riittävän avarat tilat laskuvarjojen tuuletukseen ja pakkaukseen.

Jo ennen laskuvarjokorjaamolupaa Toivosella oli oikeus tarkastaa uusia ja käyttämättömiä laskuvarjokokonaisuuksia.

LASKUVARJOJEN OMISTAJAT

Purjelentäjät ja hyppääjät.

Nyt tarkastus-, pakkaus- ja korjaustyöt siviilivarjoille joustavasti.
Käännä vanhan laskuvarjoalan erikoisliikkeen puoleen. Yrityksemme on palvellut ilmailijoita pääartikkelinaan laskuvarjot jo yli 10 vuotta. Palvelemme asiakkaita nopeilla toimituksilla sekä hyvällä ammattituntemuksella. Voit tuoda tai lähettää varjosi yleisillä kuljetusvälineillä osoitteeseen:

LASKUVARJOTARVIKE KY
Matinlahti Pl 26
33721 Tampere 72 Puh. 931-172 616/Harri Toivonen

**LASKUVARJOJEN TARKASTUS,
HUOLTO JA KORJAUS**

ERKKI VAARA KY

**ELEMENTTITIE 6
41160 TIKKAKOSKI
PUH. 941-751365**

Laskuvarjotarvike ei kuitenkaan saanut monopolia, koska seuraava vastaava yritys sai toimilupansa vain vajaa kaksi kuukautta myöhemmin. Lupa myönnettiin Tikkakoskella toimivalle **Erkki Vaara Ky**:lle. Yrityksen päätoimiala oli elektroniikka-ala. Laskuvarjotarvike Ky:n luvasta poiketen Erkki Vaara Ky:n korjaamotoimilupa oli ”...voimassa kokeiluluonteisesti 30.4.1979 saakka...” Voimassaolo oli siis alkuvaiheessa vain puoli vuotta. Voimassaoloaikaa lukuun ottamatta korjaamolut olivat toimintaoikeuksien ja ehtojen osalta identtiset.

Yrityksen omistaja Erkki Vaara oli elektroniikkainsinööri, jolla ei tiettävästi ollut ilmailutaustaa. Yrityksellä ei ennen tätä ollut minkäänlaista kytkentää ilmailuun. Yrityksen varsinainen laskuvarjoasiantuntija ja –työntekijä oli Jyväskylän Laskuvarjokerhon sihteeri, aiemmin kuvatun LJK:n ”sotilasompelukoneen kuljettajatutkinnon” suorittanut **Tuure Helo**. Hänen työsopimuksensa oli Ilmailulehdessä olleiden tietojen mukaan osapäiväinen. Helon ja Erkki Vaaran lisäksi yrityksessä oli myös ompelija.

Kolmas asiaan liittynyt yritys oli Laskuvarjourheilu-lehteäkin julkaissut helsinkiläinen *Suomen Laskuvarjo Oy*. Se ei kuitenkaan harjoittanut laskuvarjojen korjausta, eikä myöskään hakenut siihen toimilupaa. Yrityksellä, tai oikeammin sen omistajalla **Jorma Österillä**, oli aikaisemmin ollut samanlainen oikeus, kuin Laskuvarjotarvike Ky:llä: oikeus tarkastaa uusia ja käyttämättömiä laskuvarjokokonaisuuksia. Österillä itsellään ei ollut tähän mitään muodollista koulutusta. Hän oli tähän aikaan kohtuullisen kokenut lupakirjahyppääjä. Helsinkiläinen hyppääjä **Hannu Leskinen** oli liitetty LJK:n laskuvarjo-

huoltajakurssin osanottajalistalle Suomen Laskuvarjo Oy:n esityksestä. Hän aloitti kurssin jälkeen yhteistyön yrityksen kanssa tarkastamalla sen myymiä laskuvarjoja.

Laskuvarjojen korjaustoiminnan siirtymisen yhteydessä puolustusvoimat lopetti kokonaan siviilivarjojenhuollot ja tarkastukset. Pelastuslaskuvarjojen tarkastuksesta oli tähän saakka huolehtinut Ilma-voimien varikko ja urheiluvarjojen Laskuvarjojääkärikoulu. Muutos oli suuri ja vuosia odotettu. Mutta seurasiko siitä onnen auvo?

Kyllä! Ei! Ja ehkä jollekin.

Puolustusvoimat olivat ”kaupassa” voittajia, koska ne tämän jälkeen saattoivat kohdentaa voimavaroja toimintansa keskeisempiin ydinalueisiin, omien aikataulujensa mukaisesti.

Siviilipuolella ei lopulta mennyt niin hyvin. Laskuvarjotarvike Ky oli melko hyvin hallinnut laskuvarjomarkkinoita näihin aikoihin saakka. Yrityksen kannalta laskuvarjojen huolto-, korjaus- ja tarkastustoiminta oli laskuvarjo- ja varustekauppaa täydentävä lisuke, mutta ei sinällään riittävä yksin elättämään yritystä. Yritys ja sen vetäjä Harri Toivonen ja rouva Elise Toivonen olivat tulleet Suomen

kaikille hyppääjille tutuiksi kisatapahtumissa ja Toivonen oli menestyneenä hyppääjänä arvostettu henkilö. Yrityksellä oli vakiintunut markkinatilanne – tähän saakka.

Muutamien seuraavien vuosien kuluessa tilanne tuli muuttumaan ratkaisevasti, kun alalle tulleet uudet yritykset laittoivat pakan uusiksi, ja muitakin muutokseen vaikuttaneita tekijöitä oli.

Mistä näistä kolmesta yrityksestä ei lopulta tullut kovin pitkäikäistä. Syntynyt uusi tilanne avautuu melko hyvin Harri Toivosen haastattelussa Tallinnassa 21.11.2018 antamasta kuvauksesta:

”Kun aloitettiin, Ilmailuhallitus kertoi hyväksyvänsä toiminnan, jos yritys täyttää vaatimuksen. Ymmärsin ilmailuviranomaisen rajoittavan mahdollisia tulevia lupia, koska toimintaa ei voisi saada niin laajaksi, että se kannattaisi useampia yrityksiä.

Ongelmia tuli siinä vaiheessa, kun Tikkakoskelle ilmaantui Keran [valtion kehitysaluerahasto, joka tuki erilaista kehittyvää taloudellista toimintaa Suomen kehitysalueilla] rahoittama uusi yritys. Siinä vaiheessa alkoi näyttää pahalta. Emme missään vaiheessa tehneet Erkki Vaara Ky:n kanssa yhteistyötä, vaikka ehkä olisi pitänyt. Toisaalta markkinat olisivat olleet korjaamotoiminnassa kahdelle yrittäjälle kovin pienet.

Tikkakosken yritys teki lopulta konkurssin. Se olisi varmaan auttanut tilannettani, mutta tilalle tuli uusi yritys. Siinä vaiheessa alkoi taloudellinen tilanne olla vaikea. Ryhdyin myymään yritystä. Yritykset etenivät ensin kohtuullisesti, mutta lopulta olin tilanteessa, jossa velkojat hakivat yrityksen konkurssiin. Loppujen lopuksi kukaan ei jäänyt kovin paljoa tappiolle.”

Haastattelussa ja sen jälkeen laatimassaan kirjoituksessa Toivonen myös mainitsi *kerhoriggerijärjestelmän*, jossa laskuvarjoja voitiin korjata, huoltaa ja tarkastaa kerhoissa. Sen hän myös arveli osaltaan heikentäneen yrityksensä kannattavuutta. Tätä järjestelmää kuvataan eri yhteyksissä – ensimmäisen kerran jo heti seuraavassa tarinassa - myöhemmin tässä historiassa.

Vaikka Toivonen ei sitä haastattelussa maininnut, oli ainakin laskuvarjojen myynnin kannalta jonkinlainen merkitys myös Suomen Laskuvarjo Oy:n myyntitavoilla sekä USA:sta tapahtuneella suoruonnilla siellä toimivan suomalaisen yrittäjän avustuksella. Markkinoita dumpattiin epäterveellä hinnoittelulla. Hinnoittelussa oli osana verojen ja tullimaksujen kierto: tavaroita tuotiin maahan väärin kuitenkin ja suurelta osalta myös siten, että hyppääjät itse noutivat laskuvarjot USA:sta ja salakuljettivat Suomeen. Tästä tulliviranomaisten havaitsemasta ”suurpiirteisestä” liiketoiminnasta annettiin myöhemmin myös tuomioita. Laskuvarjojen salakuljetukseen ja luovaan kaupankäyntitapaan palataan myöhemmin näissä tarinoissa.

Ilmailu 9/1978

Ilmailu 12/1978

Laskuvarjourheilu 3/1978

Ilmailuhallitus, kirje D:no 3139/63/78; 1978-09-05: korjaamolupa n:o 23

Ilmailuhallitus, kirje D:no 4226/63/78; 1978-10-31: korjaamolupa n:o 24

Laskuvarjourheilu 4/1978

Virpi Talja-Raija Syyrakki 1995: Ensimmäiset 25 vuotta, Jyväskylän Laskuvarjokerho 1970–1995

Harri Toivonen: haastattelu 21.11.2018

Hari Toivonen 3.1.2019: Mestarihyppääjä muistelee

Eero Kausalainen 7.6.2021

Kerhoriggerijärjestelmä

Edellä kuvattu uusien laskuvarjokorjaamojen perustaminen ei LuKT:n mielestä ratkaissut läheskään kaikkia laskuvarjojen huoltoon liittyviä ongelmia. Oli yleisessä tiedossa, että hyppykansalaiset korjailivat ja parantelivat – tai ainakin yrittivät - laskuvarjoja itse. Yleensä tehtiin pienempiä korjauksia,

mutta joskus myös isoja. Vasta LjK:n kurssin jälkeen kerhoista alkoi ensimmäisen kerran löytyä LjK:n laskuvarjopakkaamon ulkopuolelta henkilöitä, joilla oli perustiedot ja taidot korjaustöihin.

Asiassa oli kuitenkin muttia matkassa. Laskuvarjojen tarkastus- ja huoltotoiminta kokonaisuudessaan oli luvanvaraista hommaa, eikä lupia voinut saada yksityinen eikä edes yksinkertainen henkilö. Ei siis edes kukaan ”ompelukurssin” suorittaneista. Piti olla yritys. Jo ennen näiden yritysten perustamista, tarkemmin sanottuna 6.5.1978, LuKT oli tehnyt päätöksen kerhoriggerijärjestelmän luomisesta ja kehittämisestä.

Tämän tarinan otsikossakin esiintynyt sanahirviö kaipaa hieman selitystä: USA:n viranomaisen hyväksymässä laskuvarjojenhuolto- ja korjausjärjestelmässä tunnettiin tehtävänimikkeet *senior rigger* ja *master rigger*. Nämä olivat viranomaisen hyväksymällä tavalla pätevyyden hankkineita laskuvarjojen korjaajia - riggereitä. Suomen mallin taustalla oli amerikkalainen järjestelmä, johon LuKT:n jäsen ja ilmailuviranomaisen edustaja **Lars Bäckström** oli perehtynyt. Hänen dokumenteissaan rigger oli näppärästi suomennettu *riggeriksi*. Pian kuitenkin keksittiin hieman kotoperäisempiä nimikkeitä.

Kerhoriggerillä tarkoitettiin henkilöä, joka ei toimisi korjaamoissa, vaan voisi kerhoissa tehdä erilaisia pienempiä korjauksia kerhon tai kerholaisten varusteisiin. Taustalla oli ajatus, että kiihkeän hyppykauden aikana hyppääjällä on korkea kynnyksessä keskeyttää hyppytoiminta ja lähettää varjo korjaamolle. Tämä saattaisi houkuttaa laittomiin korjauksiin. Erityisesti kokeneet tarkkuushyppääjät lyhentelivät usein luvatta varjojensa punoksia, joskus onnistuneesti, mutta ei aina, kuten eräässä tämän historian tarinassa (DDR 1977) on jo kerrottu. LjK:n laskuvarjopakkaamo suhtautui nihkeästi tarkastettavakseen osuneiden punosten lyhennyksiin, koska siellä haluttiin toimia ohjekirjojen mukaan, eikä niissä tällaista punosten lyhentelyä tunnettu.

Toukokuun kokouksessaan LuKT nimesi työryhmän kehittämään uutta järjestelmää, vaikka oli jo tiedossa, että laskuvarjokorjaamoita tullaan perustamaan lähitulevaisuudessa. Työryhmän puheenjohtajaksi nimettiin liiton laskuvarjotoiminnanohjaaja ja LuKT:n sihteeri **Eero Kausalainen** ja jäseniksi LuKT:n jäsenet, laskuvarjoyrittäjä **Harri Toivonen** ja tarkastaja Lars Bäckström. LuKT oli myös valtuuttanut työryhmän puheenjohtajan kutsumaan neljännen jäsenen LuKT:n ulkopuolelta. Sellainen löytyikin LjK:n laskuvarjopakkaamolta: **Olavi Kilpinen**. Hän oli kokenut urheiluhyppääjä, joka oli vuosien varrella tarkastanut suuren määrän siviilien urheiluarvoja. Tällä taustalla hänellä oli erinomainen käsitys siitä, millaisia pimeitä virityksiä kansalaiset olivat laskuvarjoihinsa tehneet.

Toimeksiantona työryhmälle oli kehittää kerhoriggerijärjestelmä siten, että esityksessä huomioitaisiin seuraavat osa-alueet: riggerin *pätevyysvaatimukset*, tehtävän edellyttämä *koulutus*, *toimialue* korjauksissa ja tarkastuksissa sekä riggerin *velvollisuudet ja vastuu*.

Työryhmä pähkäili asioita ensin tykönään kesän ja alkusyksyn ajan ja esitti 19.10.1978 LuKT:lle yhdeksän sivun mittaisen välimietintönsä järjestelmästä.

Vaikka kysymyksessä oli vain välimietintö, siinä kuitenkin melko pitkälle määritettiin ne suuntaviivat, joiden mukaan järjestelmä aikanaan valmistui. Siksi siihen kannattaa tutustua hieman tarkemmin. Muistion valmisteluun osallistuneilla oli melko selkeä käsitys tilanteesta, jota tässä oltiin korjaamassa:

”Työryhmän esittämän järjestelmän tavoitteena on saada kerhoille mahdollisimman pikaisesti riittävän koulutuksen saaneita henkilöitä, jotka voivat suorittaa itsenäisesti laskuvarjojen huolto- ja pienehköjä korjaustoimenpiteitä.

Eräänä suunnittelun taustatekijänä on ollut nykyisin valitseva, osin ”laiton” käytäntö. Tämän saattaminen ”lailliseksi” sekä sen kehittäminen edelleen kouluttamalla korjauksien suorittajia saavuttamaan riittävän pätevyyden tehtävänsä, on ollut eräänä lähtökohtana...”

Työryhmän mielestä järjestelmän pitäisi olla käytännöllinen ja yksinkertainen ja sellainen, että se ymmärretään ja hyväksytään kerhoissa. Arveltiin, että ilman näitä ominaisuuksia järjestelmä ei tulisi toimimaan tarkoitetulla tavalla.

Työryhmä myös ilmaisi haluavansa lähteä liikkeelle varovaisesti, millä tarkoitettiin, että ”kerhoriggeerin” oikeudet voisivat olla alussa hieman rajallisempia. Järjestelmää voisi kehittää myöhemmin pitemmälle, kunnes siitä on riittävästi käytännön kokemuksia. Sen jälkeen voisi toimintaa laajentaa ja kehittää edelleen.

Työryhmä esitti myös ajatuksiaan aikataulusta:

”...Työryhmä katsoi edelleen, että järjestelmään siirtyminen käytännön tasolla tulee aloittaa välittömästi, kun asian tutkiminen on saatu päätökseen. Työryhmä esittää käytännön toimenpiteiden suorittamista (koulutus, jne.) siten, että järjestelmä voisi toimia virallisesti ja täydessä laajuudessaan viimeistään vuoden 1980 alussa...”

Edellä olevan kohdan jälkeen välimietinnössä esitettiin, että tästä eteenpäin työryhmä alkaa käyttää ”kerhoriggeristä” nimitystä kalustomestari, mikä pian vakiintui ja virallistui tehtävänimikkeeksi.

Kalustomestarin toimialue oli keskeisen tärkeä: mitä töitä kalustomestari saa kerhotasolla tehdä ja mitkä työt on jätettävä laskuvarjokorjaamoiden tehtäväksi. Välimietintö esitti tästä toimialueesta seuraavaa:

”Kalustomestarin toimialueeseen kuuluvat pääpiirtein seuraavat varjokalustotyyppit tai niiden osat: alkeis- liitovarjot, päävarjojen ”ei-kantavat osat”, olkalukot, hidastinjärjestelmät, laukaisujärjestelmät, kupu, kantohihnat ja -punokset.

Vara- ja pelastusvarjot eivät kuulu sallitun korjaustoiminnan piiriin. Poissuljettuja ovat myös varjojen ”kantavat osat” (pl. olkalukot).

<u>kupu</u>		
- pieni tilapäiskorjaus (teippi)	1, 2	
- varsinainen korjaus ja modifiointi	2	
- vähäinen sauman uudelleenompelu	1, 2	
- metalliosat	2	
- mainostekstin kiinnitys	2	
- kuvun värjääminen	2	
<u>punokset</u>		
- lyhentäminen, alkeis- ja tehovarjot	2	
- lyhentäminen, liitovarjot	1, 2	(eriävä mielip.: 2!)
- korjaus ja vaihto	2	
- ohjauspunoksen korjaus, liitovarjo	1, 2	
- ohjauskapulat	1, 2	
<u>kantohihnat</u>		
- kantolenkin vaihto	1, 2	
- ohjauslenkki	1, 2	
- jarrut, liitovarjo	1, 2	(eriävä mielip.: 2)
- lyhentäminen	2	
- rekisterinumeron neulominen	1, 2	
<u>olkalukot</u>		
- vaihtaminen (2-, 1½- ja 1-shot, tarralukot)	1, 2	
- korjaaminen	2	
- huolto	1, 2	

Kalustomestari on oikeutettu pakkaamaan kaikkia varjotyyppejä.

Kalustomestari ei ole oikeutettu suorittamaan varjojen määräaikaistarkastuksia (ei ainakaan alkuvaiheessa, ennen kuin järjestelmän toiminnasta on saatu riittävästi kokemuksia).”

Kalustomestarin toimialue on siis ”pienet korjaukset”. Suuria korjauksia – niillä tarkoitettiin mietinnössä korjauksia, jotka voivat vaikuttaa laskuvarjon turvallisuutta huonontavasti. Suuret korjaukset määritettiin tässä vaiheessa laskuvarjokorjaamoiden tehtäviksi.

Välimietinnössä oli toimialan selventämiseksi kolmen sivuin mittainen luettelo laskuvarjohuoltotoista ja kenellä olisi oikeus niitä tehdä.

Yllä on näyte kalustomestarille sallituista laskuvarjon huoltotoista. Kolmesivuisessa listassa lueteltiin 60 erilaista huoltotyötä. Kalustomestari saisi välimietinnön mukaan tehdä numerolla yksi merkityt työt. Kakkosella merkityt saisi tehdä vain korjaamoluvan omaava korjaamo. Mietintö oli yksimielinen lukuun ottamatta yllä olevaa: Yksi työryhmän jäsenistä oli sitä mieltä, että kalustomestari ei saisi vaihtaa patjavarjon punoksia tai korjata patjavarjon jarrupunoksia.

Työryhmä arveli, että kalustomestarin olisi oltava kokenut laskuvarjohyppääjä ymmärtääkseen riittävän hyvin laitteen toiminnan ja miten korjaukset saattaisivat vaikuttaa: *”...hänen on oltava kokenut laskuvarjohyppääjä; omattava laskuvarjohyppääjän lupakirja sekä mahdollisimman laaja hyppykokemus tavanomaisilla laskuvarjotyypeillä...”* Luonnollisesti kalustomestarin olisi saatava koulutus ja sen jälkeen osata hommansa. Teitenkin myös viranomaisen valtuutus tehtävään tarvittaisiin. Työryhmä vielä pohdiskeli, että *”...kaikki henkilöt eivät ole sopivia toimimaan tällaisessa tehtävässä...”* Tähän liittyen muistutettiin, että kun ne oppilasvarjotkin kuuluvat toimialaan...

Koulutusohjelmaa ei työryhmällä vielä ollut esittää, mutta välimietinnön liitteenä oli mallina LjK:ssa pidetyn ”sotilasompelukoneen kuljettajakurssin” koulutusohjelmaan kuulunut tuntijako. Ajatus lienee ollut, että sen pohjalta ohjelma pitäisi rakentaa, mutta karsia sellaisia töitä, joita kertausharjoituksessa oli tehty, mutta joita kalustomestari ei tulisi suppeamman toimialueensa vuoksi tekemään.

Työryhmän mielestä jokaiseen kerhoon olisi saatava mahdollisimman pian koulutettu kalustomestari. Tämän mukaan olisi pikaisesti koulutettava noin 15 kalustomestaria, jotka tulisivat toimimaan kerhoissa kautta Suomen. Koulutus pitäisi mietinnön mukaan tapahtua toimivassa laskuvarjokorjaamossa.

Työryhmä kiinnitti jo tässä vaiheessa huomiotaan hankitun taidon ylläpitoon ja ajantasaistamiseen: *”...järjestelmän jatkuvuuden takaamiseksi on taattava sekä koulutukseen osallistuneiden jatkokoulutus että lisähenkilöiden koulutus...”*

Imatralainen laskuvarjourheilija **Rauno Härkönen** esitti myöhemmin marraskuussa LuKT:lle eriäviä mielipiteitä välimietintöön. Hänen mielestään päävarjon olisi oltava kunkin hyppääjän omalla vastuulla, mutta *”rigger”* tekee määräaikaista tarkastuksia. Härkönen olisi myös antanut *”riggerille”* oikeuden ja velvollisuuden puuttua myös lupakirjahyppääjien käyttämiin laskuvarjoihin: *”...et saa hypätä tällä laskuvarjolla ennen kuin vika on korjattu...”* Vara- ja pelastusvarjon saisi Härkösen esityksen mukaan pakata ainoastaan *”riggeri”* yksin tai muu hyppääjä hänen valvonnassaan. Härkösen kannanotto oli merkittävä, koska hän oli kokenut toimija ja ollut aikaisemmin LuKT:n jäsenenä seitsemän vuotta. Kaikesta painavuudesta huolimatta ehdotukset eivät ainakaan sellaisenaan löytäneet tietään lopulliseen järjestelmään.

Välimietintö oli merkittävän projektin aloitus. Jatko ei kuitenkaan edennyt ainakaan aikataulun osalta työryhmän esityksen mukaisesti. Ei ollut valmista vielä vuoden 1980 alussa, eikä vielä seuraavaan...

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 6.5.1978: LuKT:n kokous 3/1978

Suomen Ilmailuliitto/Eero Kausalainen, muistio 10.10.1978: Kerhoriggerijärjestelmä

Suomen Ilmailuliitto ry, LuKT, muistio 19.10.1978: riggerityöryhmän välimietintö

Rauno Härkönen/Eero Kausalainen, puhelinmuistio 27.11.1978: Härkösen Raunon esityksiä riggerityöryhmälle

Porilaisten hyppykone kumoon

Ilmavoimien helikopteripilotin varomattomuuden seurauksena helikopterin jättövirtaus kaatoi syksyllä 1978 ainoan Porista löytyvän hyppykoneen (Cessna C 172 ”Rocket”) katolleen Porin kentällä. Satakunnan Laskuvarjourheilijat olivat käyttäneet tätä konetta, mutta nyt sille tuli loppu. Silminnäkijöiden mukaan kone kääntyi jättövirtauksen heittäjänä vauhdikkaasti katolleen. Tapahtuma käytännössä pysäytti SLU:n hyppytoiminnan koko syksyn ajaksi – ainakin Porissa.

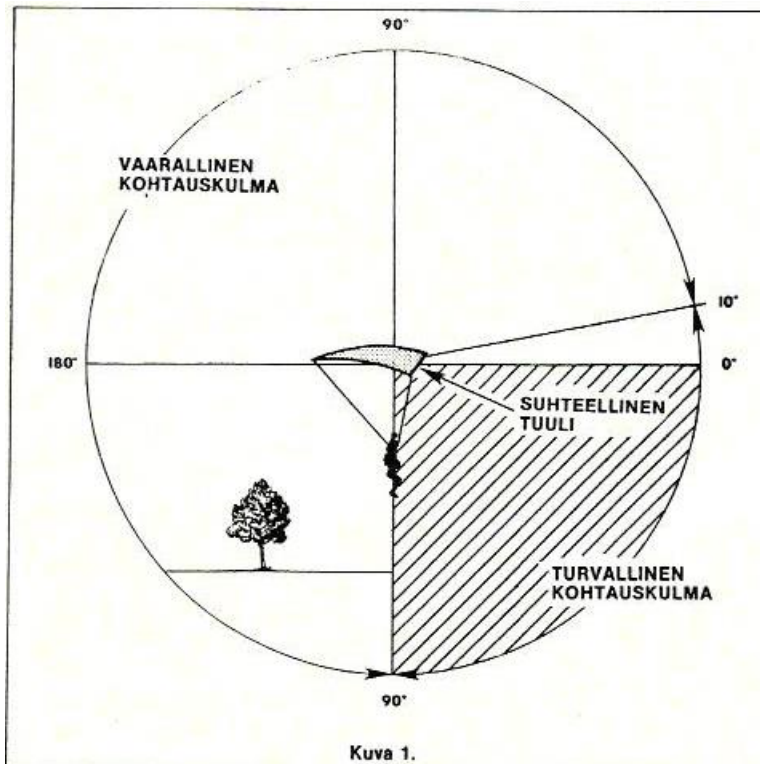
Koneen korjauskuluiksi arvioitiin 70 000 mk, joten se oli kaadettu *”niin maan perusteellisesti”*, kuten eräs fiktiivinen poliisihahmo olisi sanonut.

Laskuvarjourheilu 4/78

Patjat ja pyörteet

Vuoden 1978 viimeisessä Laskuvarjourheilu-lehdessä julkaistiin yllä olevalla otsikolla Historiahepun suomentamana merkittävä kirjoitus patjavarjon aerodynamiikasta ja pyörteiden vaikutuksesta patjahyppyihin. Artikkelin merkityksellisyys johtui siitä, että patjat olivat vielä jokamiehellä kovin tuore väline, jonka teoriasta tiedettiin pallohyppyaikakauden ollessa juuri päättymässä - kokeneilla hyppääjillä, oppilailla se jatkui vielä kymmenisen vuotta - aivan liian vähän. Olihan niitä juttuja käsikirjassa – ainakin tämän artikkelin jälkeen - mutta kuka niitä lukee... KVG-menetelmäkään, YouTubeista puhumattakaan, ei vielä vuonna 1978 ollut käytettävissä. Artikkelin alkuperäinen kirjoittaja oli unkarilaissyntyinen **Elek Puskas**, joka oli Para-Flite Inc:n johtaja ja vahva vaikuttaja laskuvarjovarusteiden kehittämisessä.

Pallokupuvarjon aerodynamiikka oli – myös Para-Commander tyyppisillä tehoarjoilla – loppujen lopuksi melko simppeleä. Patjavarjo oli luonteeltaan täysin erilainen, koska se toimi kuin siipi, mutta tarvitsi tietyt reunaehdot pysyäkseen siivenmuotoisena ja säilyttääkseen liitokykynsä.

Patjavarjo oli myös aivan eri tavalla alttiina pyörteille – esimerkiksi maali alueen lähellä olevien esteiden aiheuttamille – kuin pyöreät pallokuvut. Artikkelin keskittyi nimenomaisesti pyörteisiin, joiden vaikutus patjaan on täysin erilainen, kuin pallokupuun. Pallokupu huonoimmassa tapauksessa vajoaa tavallista nopeammin, mutta patjavarjo saattaa tukahtua hetkellisesti, mikä saattaa johtaa rajuun maakosketukseen, jos tukahtuminen tapahtuu niin matalalla, että kupu ei ehdi kehittyä uudelleen.

Yllä oleva piirros oli osa artikkelin kuvitusta.

Patjavarjon käsikirjoista saattoi löytyä yleistä varjon aerodynamiikka-asiaa, mutta ei tähän liittyviä asioita. Tämän artikkelin julkaisun jälkeen jotkut valmistajat liittivät tämän artikkelin aineistoa käsikirjoihinsa. Piirros: via Parachutist, September 1977

Vaikka patjavarjot ovat 1970-luvun jälkeen kehittyneet huikasti, pätevät samat aerodynamiikan peruslait edelleen. Alkuperäinen artikkeli oli julkaistu "Parachutist-lehdessä" syyskuussa 1977.

Laskuvarjourheilu 4/1978
Eero Kausalainen 11.6.2021

Ilmailuliitto kokoilee Satakuntatalolla

Suomen Ilmailuliiton syysliittokokous pidettiin Helsingissä Satakuntatalossa 2.12.1978. Kokous oli pääpiirtein tavanomaista rutiinia toimihenkilöiden valitsemiseen ja palkitsemiseen. Rutiinista poikkesi liiton sääntömuutosesitys. Siinä oli kaksi kiinnostavaa kohtaa: jäsenmaksut ja niiden maksamisajankohdan muuttaminen sekä liiton toiminnan tarkoituksen täsmentäminen. Jäsenmaksuasia

osoittautui niin mutkikkaaksi, että se päätettiin suosiolla siirtää seuraavaan kokoukseen, joka olisi liiton kevätkokous.

Liiton toiminnan ja tarkoitusten määrittäminen osoittautui hankalaksi. Liiton hallitus oli tehnyt seitsemänkohtaisen luettelon, jossa tehtävät määritettiin. Yksi taustalla ollut asia oli kansainvälinen toiminta, joka liittyi Etelä-Afrikasta aiheutuneeseen tilanteeseen. Joidenkin kokousedustajien mielestä liiton pitäisi toimia kansainvälisissä suhteissaan itsenäisesti ja viitata kintaalla valtiovallan näkemyksille, ”...pitämättä yhteyttä maan hallitukseen”, kuten Ilmailu-lehti keskustelua kuvasi. Muutoinkin esityksen luetteloä kritisoitiin. Asia meni äänestykseen, jossa kokousedustajan esittämä muutettu lista peittosi murskalukemin liiton hallituksen esityksen. Ajatukset täydellisestä riippumattomuudesta valtion virallisesta politiikasta ei saanut suurta kannatusta, joten tämä kokous ei vielä poistanut Etelä-Afrikkaa ja sen apartheid-politiikkaa päiväjärjestyksestä. Asiaan vielä palattiin...

Kokouksessa hyväksyttiin talousarvio seuraavalle toimintavuodelle. Se oli laskuvarjourheilun kannalta erityisen myönteinen. Toimintaan osoitettuja varoja oli lisätty kaikille osa-alueille. Toiminnanohjaajan palkka pois luettuna laskuvarjotoimintaan osoitettiin nyt 53 % enemmän varoja, kuin edellisenä vuonna. Kaikkiaan rahaa osoitettiin – palkkakulut pois luettuna – 24 500 markkaa.

Henkilövalinnat menivät laskuvarjoväen kannalta ilman suuria mullistuksia. Laskuvarjourheilun keskuustoimikunnan puheenjohtajaksi ja varapuheenjohtajaksi valittiin edelleen entiset: puheenjohtajaksi vaasalainen **Timo Nieminen** ja varapuheenjohtajaksi lahtelainen **Risto Koivisto**.

Rauno Härkönen kesäkuussa 1978 Oulun kansainvälisissä kilpailuissa. Kuva: Eero Kausalainen

SIL myöntämän Nesteen maljan ja ”Vuoden Laskuvarjourheilija” arvonimen sai haltuunsa Imatran Ilmailukerhon **Rauno Härkönen**. Perusteluina olivat Raunon aktiivinen ja menestyksellinen kilpailutoiminta, ansiokas toiminta kerhotyössä Imatran Ilmailukerhossa sekä voimakkaasta panoksesta kahden SM-kilpailun järjestämisessä. Hyppymestarina ja aktiivisena kouluttajana IIK:ssa toimivalla

32-vuotiaalla Härkösellä oli ko. aikana n. 1300 hyppyä vuodesta 1967 alkaen, SM-taitohyppymestaruus ja Zagrebin MM-kisojen paras suomalaissijoitus (25. taitohyppysä).

Samassa kokouksessa jaettiin Oululaiselle **Heikki Palolle** SIL:n hopeinen ansiomitali. Palo oli ammattipuseeri, joka oli yksi Oulun Laskuvarjokerhon perustajajäsenistä ja kerhon monivuotinen puheenjohtaja.

Oulun Laskuvarjokerhon monivuotinen puheenjohtaja Heikki Palo toimi kilpailunjohtajana Oulun kansainvälisessä hyppykilpailussa kesäkuussa 1978. Kuvassa Palo allekirjoittaa kilpailijoille 00-hypystä jaettavia muistopläkiä. Kuva: Eero Kausalainen

Ilmailu 1/1979

Oulun Laskuvarjokerho ry: 10 vuotta laskuvarjourheilua Pohjois-Suomessa, 1969-1979

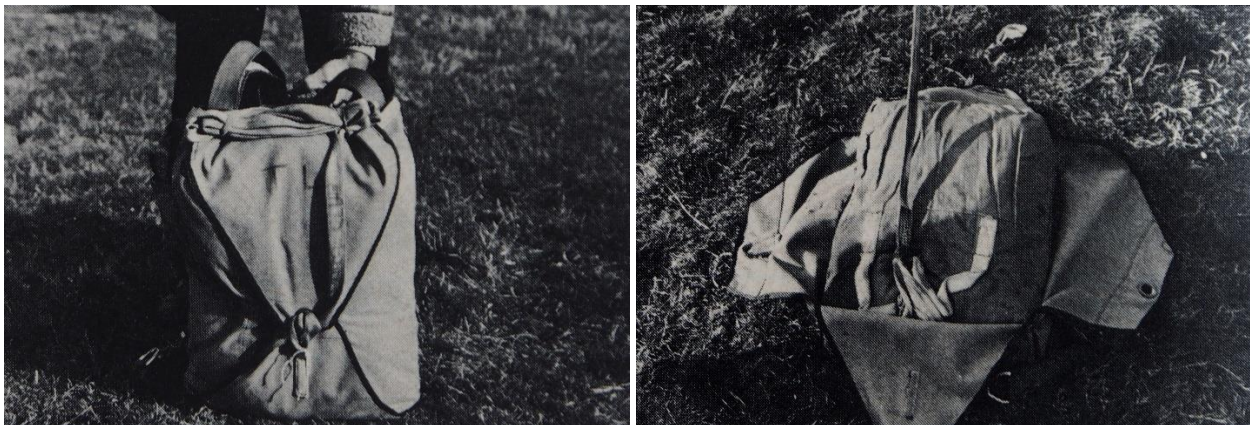
Parapaneeli

LuKT järjesti Lahden Messilässä 25.11.1978 ”Parapaneelin”, jossa kerrottiin LuKT:n ajankohtaisista asioista ja projekteista. Tilaisuudessa puhetta johti LuKT:n puheenjohtaja **Timo Nieminen**. Läsnä oli kahdentoista laskuvarjokerhon edustajat, 36 henkilöä.

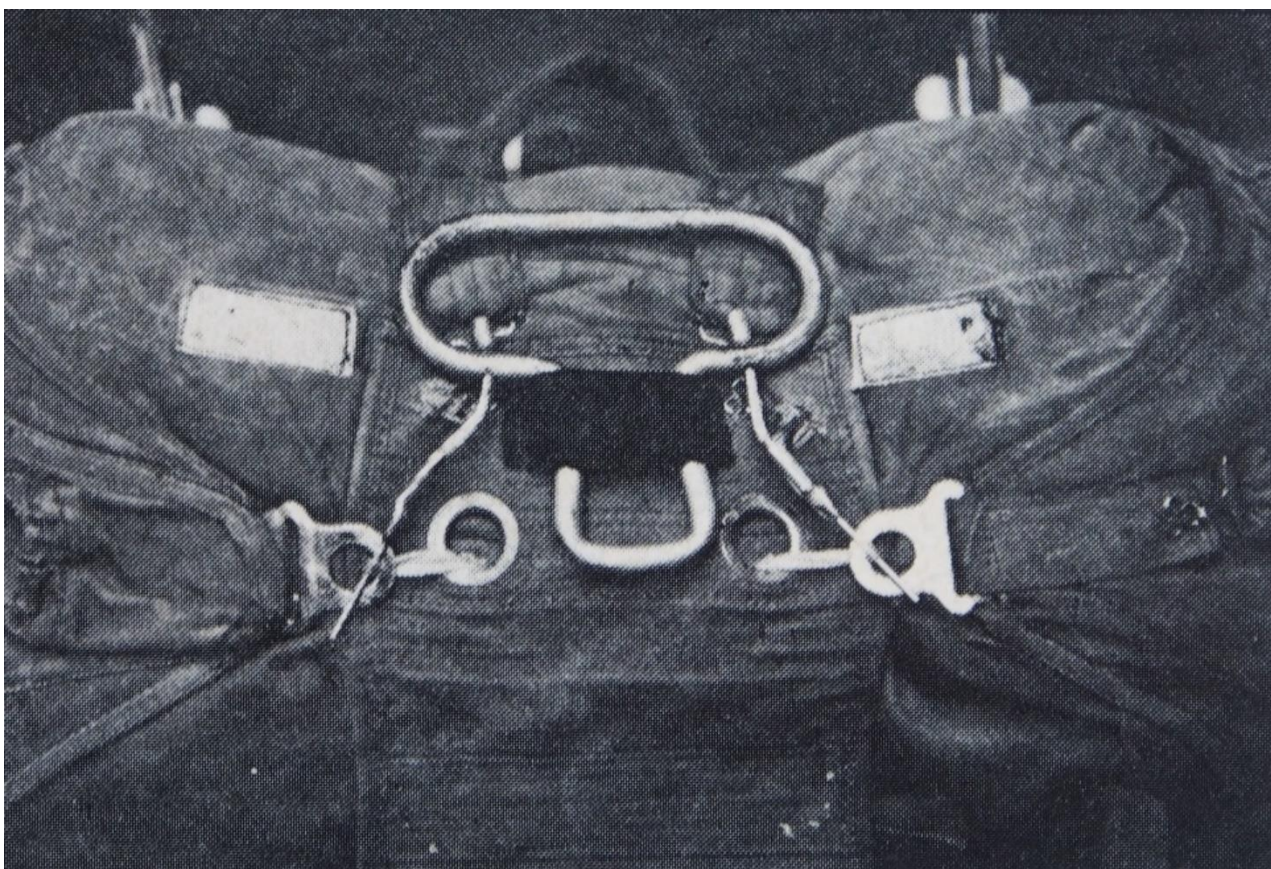
Ajankohtaisen katsauksen jälkeen kuultiin ilmailuliiton laskuvarjomies **Kausalaisen** kertomuksia ja ajatuksia alkeiskoulutuksesta. Hän oli käynyt reilu viikko aikaisemmin Englannissa, jossa hän vieraili kaupallisessa hyppykeskus Eaglessa tutustumassa sikäläiseen kalustoon ja koulutukseen. Tätä esitystä kuvattiin Laskuvarjourheilu-lehdessä olleessa turkulaisen Arto Mattilan kirjoittamassa artikkelissa: *”...Kritiikissä olivat maamme alkeisvarjokalusto ja automaattilaukaisimet sekä varsinaisen koulutustoiminnan yhtenäistäminen. Lisäksi pohdittiin mahdollisuuksia oppilaskoulutuksen lentokone-maa-vaiheen parantamiseksi. Erilaiset ohjailuopastimet ja opetusradiot olivat esityslistalla ja osallistujien ruodittavana...”*

Kausalainen kiinnitti huomiota siihen, että samaan aikaan, kun kokeneet hyppääjät pullistelivat upo-uksissa, tekniikan viimeistä sanaa – State of the Art - edustavissa varusteissaan, oppilaiden hyppy-kaluston kehittämiseen ei ollut paneuduttu juuri lainkaan.

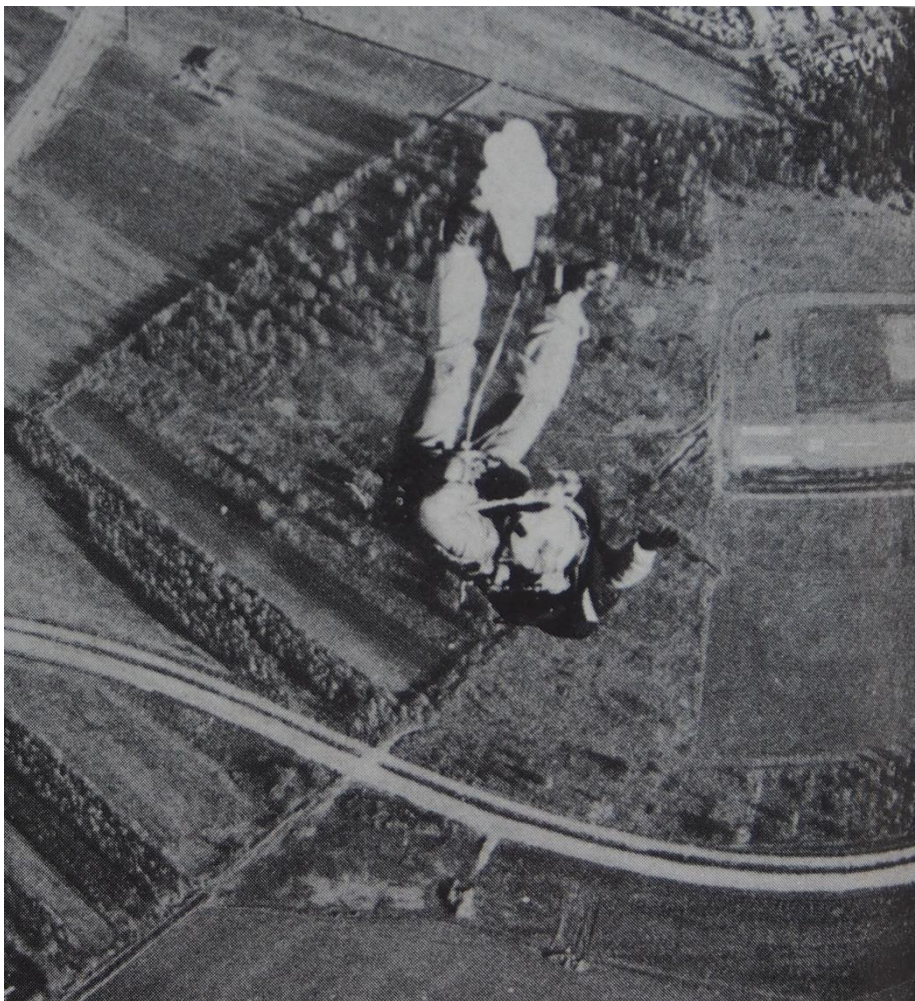
Oppilaskalustosta Kausalainen heitti ilmaan edellisen kommenttinsa kanssa ristiriitaiselta kuulosta-van ajatuksen palata takaisin 1960-luvulta tuttuun, mutta jo hylättyyn sisäpussi-pakkolaukaisuvar-joon, koska Suomessa oli tapahtunut useita sellaisia onnettomuuksia hidastesukalla varustetulla las-kuvarjokalustolla, jotka eivät olisi olleet mahdollisia sisäpussiin pakatuilla varjoilla.

Esimerkkejä Kausalaisen matkallaan näkemistä englantilaisten rumista ja vanhanaikaisen näköisistä, mutta turvallisista sisäpussi-pakkolaukaisuvarjoista. Kuva: Eero Kausalainen

Saarivaltakunnassa käytetyissä rintapakkaus-”banaanilaukku”-varavarjoissakin oli opiksi otettavaa. Laukaisukahva oli si-joitettu keskelle, jolloin se ei esimerkiksi uloshypyssä takerru kovin helposti ovipieleen tai toisiin hyppääjiin. Repun metal-likartiot oli korvattu punoslenkeillä, jolloin laukaisuun tarvittava vetovoima saattoi olla pienempi, kuin alkuperäisellä varus-tuksella. Kuva: Eero Kausalainen

Tämän tyyppiset vajaatoiminta- ja vaaratilanteet olisivat mahdollisia sisäpussikalustolla. Kuvassa oppilashyppääjän uloshyppy Malmilla epäonnistui heikon ponnistuksen ja eteenpäin koukistuneen asennon vuoksi. Pakkolakaisuhinna osuu ensin hyppääjän käteen mutta irttoa. Hyppääjä kuitenkin onnistui tarttumaan apuvarjon yhdyspunokseen, jolloin apuvarjo jäi hyppääjän yläpuolelle turbulenssiin. Hyppääjä käytti lopulta varavarjoa 350 metrin korkeudessa ja laskeutui turvallisesti. Kuva: Jorma Öster.

Kausalaisella ei ollut vielä valmiita ratkaisuja kalusto-ongelmiin, mutta tarkoitus olikin esimerkkien avulla valottaa mahdollisia kehityskohteita. Sisäpussi tulittiin kuitenkin näkemään seuraavien vuosien aikana oppilaskalustossa. Ensin perinteisemmässä muodossaan, myöhemmin aivan uudenaikaiseen oppilaskalustoon liitettyinä...

Jaakko Kaskia kertomassa SIL:n tilanteesta. Etualalla selin tilaisuuden vetäjä, LuKT:n puheenjohtaja Timo Nieminen. Kuva: Arto Mattila via Laskuvarjourheilu

SIL:n toiminnanjohtaja **Jaakko Kaskia** oli saapunut paikalle vastaamaan kentältä kuuluneeseen nurrinaan laskuvarjotoiminnan heikosta tukemisesta SIL:n piirissä.

Jaska Kaskian esittämien numeroiden mukaan laskuvarjourheilu on saanut muihin liiton ilmailumuotoihin verrattuna hyvinkin merkittävän osan SIL:n tulo- ja menoarviossa vuosina 1978 - 79. Tasetta vielä paransi se, että näihin muihin lajeihin (PL, ML, lennokit) verrattuna SIL käytti suhteellisesti eniten rahaa laskuvarjourheiluun. Laskuvarjourheiluun käytetyt rahasummat olivat näinä vuosina 67.000 – 81.000 mk (jäsenmaksunsa maksaneita oli –78 vain 400). Muissa lajeissa vastaavat luvut vaihtelivat välillä 24.500 – 84.000 mk (jäsenmaksun maksaneita näissä lajeissa 1.300 – 3.200).

Esityksessään Kaskia myös selvitti ulkoministeriön kannan rotusortoa harjoittavien maiden boikotoimisesta urheilukilpailuissa. SIL on päättänyt noudattaa ulkoministeriön kantaa kirjaimellisesti.

Työryhmä **Bäckström, Toivonen, Kilpinen ja Kausalainen** esittelivät ”kerhoriggerijärjestelmää, jonka tarkoituksena oli siirtää pienehköjä varjokaluston korjaus- ja huoltotöitä korjaamoilta kerhoihin koulutettavien riggereiden suoritettavaksi ja valvottavaksi. Laskuvarjourheilun artikkelin kirjoittanut **Arto Mattila** tuntui pitäneen aiheesta käytyä keskustelua arvottomana: *”...Kunnon keskustelua ei aiheesta tahtonut syntyä, sillä – ikävä kyllä – ilmeisesti mieluummin vaiettiin, jottei paljastettaisi enempää ”laittomuuksia”, kun jo esille oli alustuksessa tullut. Julkinen salaisuushan on, että Ilmailuhallituksen määräyksiä pienissä korjaus- ja muutostöissä on jatkuvasti rikottu mutta se vähäinen keskustelutapainen, joka aikaansaatiin, muuttui melko pian eräiltä osin täysin ymmärtämättömäksi ”mussutukseksi” ja siirtyi lopulta henkilökohtaiselle tasolle ...”*

Kerhoriggerijärjestelmää on esitelty vähän aikaisemmin tässä kirjoituksessa, joten sitä ei ole tarvitse tässä paneelireferaatissa käsitellä enempää.

Laskuvarjojääkärikoulun ja Utin Laskuvarjokerhon **Olavi ”Enska” Kilpinen** esitteli paikalla olleille tarkkuushyppyjä varten rakentamansa sähköpläkän eli tarkkuushyppijien elektronisen mittalaitteen. Tällaisia laitteita oli jo nähty muutamissa arvokilpailuissa – joissa Enskakin oli sellaisia päässyt kokeilemaan ja tutkimaan. Ne olivat osoittautuneet korvaamattomiksi, jonka vuoksi nähtiin tarpeelliseksi saada sellainen myös Suomeen. Taukojen aikana paneelin osanottajat koepolkaisivat laitetta.

Suomessa oli menneen kesän aikana saksalainen **Helmut Schlecht** antamassa oppia taitohypyn vaikeassa taidossa siviileille ja sotilaille. LJK:n **Hannu Laitinen** kertoi osanottajille taitohypyn nyky näkymistä ja Schlechtin menetelmistä. Tilaisuus oli koettu antoisaksi ja hyödylliseksi.

Perinteisimpien lajien lisäksi keskusteltiin myös relatiivihyppijien hienouksista, joita esitteli helsinkiläisen hyppyröhmän ”Shy and Pleasant” jäsen **Markku Heilimo**. Hän käsiteli joukkueensa valmentautumista, PM-kilpailumatkaa sekä Suomen Laskuvarjokerhon alustavista suunnitelmista järjestää suuri RW-boogie Malmilla. Myös mahdollisen relatiivivalmentajan hankkimisesta keskusteltiin, mutta konkreettisia ajatuksia ei vielä ollut.

Kiinnostava keskustelunaihe oli myös SIL:n jäsenlehti. Liiton jäsenmaksuun sisältyi Ilmailu-lehden vuosikerta. Paneelista kirjoittaneen Mattilan sanoin: *”...Melko yleisesti näyttää laskuvarjoväki olevan ”Ilmailulehden pakkosyöttöä” vastaan ja haluavan Ilmailun tilalle oman mainion lehtensä. Eero tiesi kertoa, että asiasta oli käyty alustavia keskusteluja, mutta tällä hetkellä ei moiseen järjestelyyn ole mahdollisuuksia...”* Jäsenlehtiasia ei kuitenkaan ollut loppuun käsitelty. Siihen palattiin melko pian uudelleen. Ajatus oli jo lähtökiidossa...

Laskuvarjourheilu 1/1979

Suomen Ilmailuliitto ry/Eero Kausalainen, muistio 17.10.1978: Alkeiskoulutuksen hyppykalustosta

Suomen Ilmailuliitto ry/Eero Kausalainen 24.11.1978, esitelmä 25.11.1978: Oppilashyppyillä ja –koulutuksessa käytettävästä kalustosta

Ilmailu 3/1979

Eero Kausalainen 8.9.2021

Poltto- ja voiteluaineet hyppylennoilla

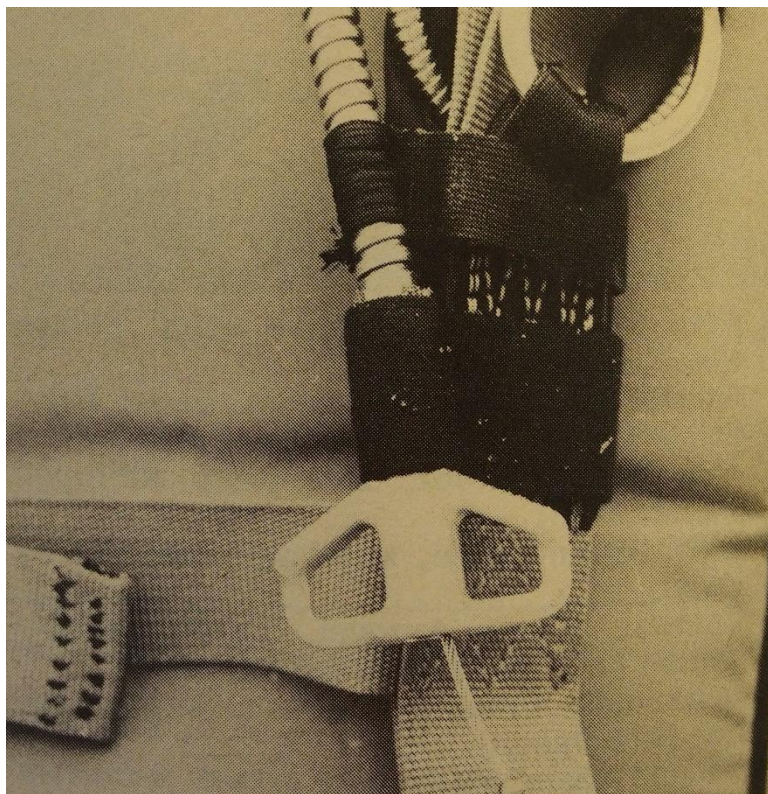
Ilmailuhallitus päivitti 28.11.1978 lentokoneiden poltto- ja voiteluaineiden määrää koskevan ilmailumääräyksen OPS M1-7. Laskuvarjourheilun kannalta siinä oli vähäinen muutos aikaisempaan: *”Purjelentokoneiden hinauslennoilla ja laskuvarjohyppylennoilla, jotka ovat paikallislentoja, on pienin sallittu polttoainemäärä kohdasta 2.1 poiketen käynnistykseen, koekäyttöön, rullaukseen sekä lennon suunnitelluksi kestoajaksi ja lisäksi normaalilla kulutuksella 15 minuutin lentoon tarvittava polttoainemäärä.”* Kohdassa 2.1. määritetty varapolttoaine olisi ollut 45 minuutin lentoon riittävä määrä.

Aikaisemmin määräyksellä edellä tarkoitetuilla laskuvarjohyppylennoilla ei edellytetty 15 minuutin lentoon riittävää varapolttoainetta. Polttoaine oli päässyt loppumaan muutamalla hyppylennolla, mutta niillä oli onnistuttu laskeutumaan suhteellisen turvallisesti alla olevalle kentälle.

Ilmailuhallitus: Ilmailumääräys OPS M1-7 Muutos 3, 28.11.1978: Poltto- ja voiteluainemäärät lennolla

Blast-kahva

Kun ensimmäisiä selkäpakkauksia, joissa varavarjo oli siirretty edestä selän taakse, alettiin myydä, oli niissä usein vakiovarusteena varavarjonkahva nimeltä ”lollipop” (tikkukaramelli). Sitä pitkään käytettäessä alkoi esiintyä ongelmia: vaikeuksia vetää kahvasta. Laitetta seurasi kehittyneempi versio ns. BLAST-kahva, jonka ideana lienee ollut varmistaa, että kahva pysyy varmasti paikallaan kaikissa hypyn vaiheissa. Laukaisujärjestelmään kuului perinteinen sokilla varustettu laukaisuvaijeri, jonka kahvana oli pienehkö, noin 15 sentin mittainen kahvaosa, joka painettiin napsauttamalla laukaisuvaijerin suojaputken päässä olleeseen vastakappaleeseen. Mekanismi osoittautui kuitenkin hyvin epävarmaksi ja ilmeisesti aiheutti useiden hyppääjien kuoleman USA:ssa. Ongelmana oli, että jos vedon suunta ei ollut täysin oikea, kahvaa saattoi olla mahdoton vetää irti suojaputkesta.

Kun tätä ongelmaa sitten yritettiin korjata ”virittelemällä” kahvan kiinnitysmekanismia siitä usein seurasi, että kahva ei pysynyt paikallaan, jolloin sitä oli vaikea löytää tiukassa varavarjon käyttötilanteessa.

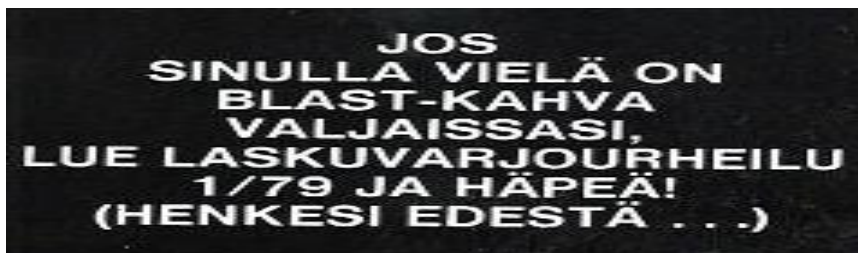
Blast-kahva. Kuva: via Laskuvarjourheilu

Ensimmäinen varoitus asiasta saatiin FAI:n laskuvarjokomitean CIP:n kokouksessa, jossa Englannin edustaja **Charles Shea-Simonds** julkaisi asiaa koskevan, oman laskuvarjoliittonsa BPA:n julkaiseman tekstin. Britit kielsivät tämän tyyppisen laukaisukahvan käytön Yhdistyneessä Kuningaskunnassa 1.1.1978 alkaen. Suomessa ongelmakahvasta varoitettiin vuoden 1978 ensimmäisessä Laskuvarjourheilussa.

Kahvoja oli joitakin kappaleita myös

Suomessa, joskaan niiden ei tiedetty aiheuttaneen vakavia vaaratilanteita. Ainakin tunnettu hyppypersona **Einari Mikkonen** omisti tällaisen kahvan. Hän kertoi Laskuvarjourheilu-lehdessä ”...itsellään olevan sen suuntaisia kokemuksia, ettei ole ihme, että kahva on julistettu kieltoon. Kahvalla oli taipumusta joko olla liian löysä, jolloin se saattaa vaatia ”virittelyä” paikallaan pysyäkseen – tai sitten se saattaa olla kovin (liian) tiukka.”

Laskuvarjourheilussa vuosina 1978 ja 1979 esitettyjen varoitusten jälkeen ne poistuivat käytöstä nopeaan tahtiin. Ilmailuhallitus sinetöi asian hieman hitaammin laatimalla LuKT:n esityksestä kahvojen kieltämistä koskevan muutosmääräyksen. Se astui voimaan 1.3.1980.

Parachutist December 1978 via Laskuvarjourheilu 1/79

Laskuvarjourheilu 1/1978

Laskuvarjourheilu 2/1979

Laskuvarjourheilu 4/1979

Timo Nieminen 2015: Hyvällä tuulella, Vaasan laskuvarjokerhon historia vuosilta 1969-2014

Eero Kausalainen 2.12.2019

Laskuvarjotoimintaa ja hyppytilastoja vuodelta 1978

Vuosi oli liiton historiassa menestyksekkäs ainakin toimintalukujen valossa. Hyppymäärä oli noussut kolmella tuhannella edellisvuodella. Uusi koko Suomen vuotuinen ennätys oli nyt 14 289 hyppyä. Aikaisempi ennätys oli parin vuoden takaa (1976: 13 586). Edellisestä vuodesta 1977 nousu oli runsaat 3 000 hyppyä.

Vertailu muihin pohjoismaihin antaa hieman kuvaa hyppytoimintamme luvuista. Kokonaishyppymäärä Ruotsissa vuonna 1978 oli 26 561, Norjassa 18 468 ja Tanskassa noin 17 000.

Myös uusia oppilaita koulutettiin ennätysmäisen paljon: 355 (edellisenä vuonna 199). Voimassa olevien lupakirjojen määrässä tapahtui hienoista laskua. Vuoden päättyessä niitä oli 174 (189). Vähintään yhden hypyn hypänneitä henkilöitä oli 635 (544).

Suomen Laskuvarjokerho oli hyppymäärässä mitattuna aktiivisin, hyvänä kakkosena oli Utin Laskuvarjokerho hyppymäärällään. Pronssimitalille pääsi Oulun Laskuvarjokerho vain vähäisellä erolla uttilaisiin.

Hyppymäärien perusteella määriteltynä olivat viisi aktiivisinta kerhoa:

Suomen Laskuvarjokerho ry (Helsinki)	3 024 hyppyä
Utin Laskuvarjokerho ry	2 471 ”
Oulun Laskuvarjokerho ry	2 388 ”
Imatran Ilmailukerho ry	1 936 ”
Tampereen Laskuvarjokerho ry	1 018 ”

Liiton toimintakertomuksessa mainittiin tänä vuonna olleista uusista toimintamuodoista. Uutta oli ensimmäistä kertaa järjestetty tuomarikurssi, joka oli kilpailutoiminnan kannalta tärkeä – sen lisäksi, että MM-kilpailuihin oli jo vuodesta 1976 alkaen alettu lähettää tuomarioppilaita FAI-tuomarikursseille. Kilpailutoimintaan liittyi myös toinen uusi aluevaltaus. Suomeen oli kutsuttu ulkomainen taitoja tarkkuushyppyvalmentaja. Tästä saatiin hyviä kokemuksia, jonka vuoksi toimintaa jatkettiin myös tulevana vuosina.

Ulkomaiset harjoitusleirit eivät tänä vuonna toteutuneet aikaisempaan tapaan. Yhteistyö Itä-Saksan kanssa toteutettiin siten, että he vierailivat tänä vuonna Oulussa järjestetyissä kansainvälisissä kilpailuissa, jonka vuoksi suomalaisia ei lähetetty leirille. Unkarin kanssa jo sovittu harjoitusleiri suomalaisille Unkarissa peruuntui erilaisten yhteensattumien vuoksi.

Tuomarikurssista, valmentajavierailusta ja DDR:n joukkueen Suomenvierailusta on kerrottu aikaisemmin näissä historiatarinoissa.

Suomen Ilmailuliitto ry: Toimintakertomus vuodelta 1978

Suomen Laskuvarjokerho ry: Vuosikertomus 1978

Laskuvarjourheilu 1/1978

Ilmailu 4/1979

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 3.3.1979: Notes from the Nordic Coordination Meeting 1979

Fédération Aéronautique Internationale (FAI), International Parachuting Committee (IPC): 1992 IPC Safety Survey

Laskuvarjoturvallisuuden tunnuslukuja 1978

Suomessa oli vuoden 1978 loppuun mennessä suoritettu järjestäytyneen laskuvarjohyppytoiminnan piirissä (alkanut 1962) yhteensä 122.710 urheilulaskuvarjohyppyä. Tänä aikana sattui kahdeksan kuolemaan johtanutta laskuvarjo-onnettomuutta. Vuonna 1978 ei Suomessa sattunut yhtään kuolemaan johtanutta laskuvarjo-onnettomuutta.

Vuoden 1978 laskuvarjoturvallisuuden keskeisiä tunnuslukuja laskettuna FAI:n laskuvarjotoimikunnan CIP:n tilastointitavan mukaan:

<i>Hyppyjä Suomessa vv. 1962–1978</i>	<i>Onnettomuuksia Suomessa 1962 - 1978</i>	<i>Hyppymäärä / onnettomuus</i>	<i>Hyppääjämäärä / onnettomuus</i>
122 710	8	15 339	498

Edellisen vuoden 1977 loppuun mennessä Suomessa oli suoritettu 108 421 laskuvarjohyppyä. Kuolemaan johtaneiden onnettomuuksien kokonaismäärä pysyi nyt samana, kuin edellisenä vuonna. Edellisen vuoden loppuun mennessä Suomessa oli hypätty 13 553 hyppyä yhtä onnettomuutta kohti. Nyt sama suhdeluku oli parantunut ja jatkoi paranemista tästä eteenpäin joka vuosi seuraavien viiden vuoden ajan.

Koko laskuvarjohistoriamme turvallisuustilastoa "rasittavat" onnettomuudet suomalaisen laskuvarjohistoria alkuhämärässä, ajalla, jolloin puuttui vielä paljon tietoa, taitoa, ymmärrystä ja kalustoa. Melkein kaikki on matkan varrella muuttunut ja turvallisuuskin on miltei vuosi vuodelta parantunut. Siksi hyvä tarkastella tilannetta myös lyhyemmältä ajanjaksolta: Viiden viimeisen vuoden aikana, 1974–1978 Suomessa hypättiin 61 823 hyppyä. Kuolemaan johtaneita onnettomuuksia tapahtui yksi. Tänä ajanjaksona Suomessa hypättiin 61 823 hyppyä yhtä onnettomuutta kohti.

Suomen Ilmailuliitto ry: Toimintakertomus vuodelta 1978

Fédération Aéronautique Internationale (FAI), International Parachuting Committee (IPC): 2013 IPC Safety Survey

Eero Kausalainen 11.9.2021